

Europejski Instytut Uniwersytecki

Centrum Roberta Schumana

**Podstawowy Traktat
dla Unii Europejskiej**

Studium o reformie Traktatów

**Raport przedłożony 15 maja 2000 r. p. Romano Prodi,
Przewodniczącemu Komisji Europejskiej**

Podstawowy Traktat dla Unii Europejskiej

Studium o reformie Traktatów

**Raport przedłożony 15 maja 2000 r. p. Romano Prodi,
Przewodniczącemu Komisji Europejskiej**

Koordynatorzy

Claus-Dieter Ehlermann
Yves Mény

Protokolant

Hervé Bribosia

Członkowie Zespołu Roboczego

Gráinne De Búrca
Alan Dashwood
Renaud Dehousse
Bruno De Witte
Luis Díez-Picazo
Jean-Victor Louis
Francis Snyder
Antonio Tizzano
Armin Von Bogdany
Jacques Ziller

przy udziale

J. E. Ambasadora Philippe de Schoutheete,
Specjalnego Doradcy P. Michel Barnier, Członka Komisji Europejskiej

© 2000 Wspólnoty Europejskie

Wszystkie prawa zastrzeżone
Powielanie całości lub fragmentów niniejszej publikacji bez zezwolenia zabronione

Printed in Italy, maj 2000

REFORMA TRAKTATÓW EUROPEJSKICH

Końcowy raport Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego we Florencji¹

Na początku 2000 roku Komisja Europejska powierzyła Centrum Roberta Schumana przy Europejskim Instytucie Uniwersyteckim we Florencji przeprowadzenie analizy dotyczącej wykonalności „reformy traktatów”, na których opiera się Unia Europejska.² Zadanie to wpływało z raportu grupy ekspertów z 18 października 1999³ i ma związek z wstępnym opracowaniem wykonanym przez Centrum Roberta Schumana dla Parlamentu Europejskiego.⁴ Wynikały z niego dwie operacje.

Pierwsza polegała na zreformowaniu prezentacji i formy traktatów aby jak najlepiej oddać ich obecny stan prawny. W związku z tym Komisja zaproponowała nam przeprowadzenie spójnej restrukturyzacji całego prawa pierwotnego i umieszczenie w „Podstawowym Traktacie” zasadniczych właściwości Unii Europejskiej. Podstawowym celem tej operacji była, w naszym mniemaniu, chęć wyjaśnienia obywatelom Unii i krajów kandydackich korpusu skomplikowanych przepisów prawnych. W perspektywie nadanie Unii dokumentu o symbolicznej i kreującej tożsamość wartości, która mogłaby zastąpić Kartę Praw Podstawowych przygotowywaną obecnie przez Konwent, prowadziłyby to do umocnienia świadomości prawnej w respektowaniu prawa pierwotnego.

Druga operacja miała prowadzić do uelastycznienia, niemniej tylko w niektórych przypadkach, ogólnej procedury rewizyjnej traktatów, określonej w artykule 48 Traktatu o Unii Europejskiej. Zasada jednomyślności oraz konieczność odwoływania się do krajowych procedur ratyfikacyjnych, niekiedy bardzo uciążliwych, stwarzały ryzyko sparalizowania

¹ Raport cząstkowy został przekazany Komisji 6 marca 2000 roku.

² Koordynatorami zespołu w Centrum Roberta Schumana, reprezentującego różne narodowości i systemy prawne, byli Yves Mény oraz Claus-Dieter Ehlermann. Pozostali członkowie zespołu to Gráinne De Búrca, Alan Dashwood, Renaud Dehousse, Bruno De Witte, Luis Díez-Picazo, Jean-Victor Louis, Francis Snyder, Antonio Tizzano, Armin Von Bogdany, Jacques Ziller. Zespół zbierał się kilkakrotnie we Florencji i w Brukseli, przy udziale J. E. Ambasadora Philippe de Schoutheete, Specjalnego Doradcy P. Michel Barnier, Członka Komisji Europejskiej. Hervé Bribosia został protokołantem zespołu.

³ „Instytucjonalne konsekwencje rozszerzenia” – Raport dla Komisji Europejskiej, opublikowany w „Europe” 20 października 1999 roku, Documents n° 2159.

⁴ Parlement européen, Direction générale des Etudes, « Quelle Charte constitutionnelle pour l'Union Européenne – Stratégies et options pour renforcer le caractère constitutionnel des traités », Document de Travail, Série Politique, Poli 105 Fr.

rozwoju Unii w związku ze wzrostem liczby Państw Członkowskich wraz z nadchodzącymi rozszerzeniami.

Między dwiema operacjami istnieje oczywiście pewien związek. Fundamentalny charakter postanowień Podstawowego Traktatu, może w rzeczy samej oznaczać, że ich późniejsze modyfikacje (zakładając, że miałyby miejsce rzadziej niż obecnie) byłyby przedmiotem ściśle określonej procedury zmieniającej, w której rządy i parlamenty narodowe, reprezentujące interesy państw, miałyby dominujący udział. Natomiast w przypadku zmian innych postanowień, przynajmniej niektórych, rozważamy wprowadzenie procedury rewizyjnej, która byłaby bardziej elastyczna i której charakter byłby bardziej „wspólnotowy”.

Jednakże, uelastycznienie procedury rewizyjnej traktatów oraz nadanie jej bardziej wspólnotowego charakteru, chociaż wydaje się logiczne, nie koniecznie odpowiada mniej lub bardziej „fundamentalnemu” charakterowi postanowień prawa pierwotnego. W związku z tym, Centrum Roberta Schumana uznał za pożądane aby w niniejszym raporcie opracować projekt Podstawowego Traktatu w miarę możliwości niezależnie od rozważań nad procedurą rewizyjną oraz skupić się przede wszystkim nad czytelnością dokumentu określającego zasady dotyczące organizacji, celów oraz funkcjonowania Unii Europejskiej. Kwestia uelastycznienia procedury rewizyjnej będzie tematem odrębnego raportu.

Dwa dokumenty ukazujące przekształcenie Traktatów zastały umieszczone w aneksie do niniejszego raportu.

Aneks I zawiera projekt Podstawowego Traktatu Unii Europejskiej wraz w dwoma załączonymi Specjalnymi Protokołami odpowiadającymi dwóm filarom międzyrządowym Unii. W dokumencie tym zamieszczono wszelkie wyjaśnienia natury technicznej, informujące o pochodzeniu klauzul opracowanych na podstawie obecnych Traktatów oraz, tam gdzie to konieczne, o wprowadzeniu nowych przepisów (oznaczonych wytłuszczonym drukiem), przy pełnym poszanowaniu obowiązującego prawa.

Aneks II zawiera projekt skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, wynikającej z przeniesienia pewnej liczby postanowień do Podstawowego Traktatu. Podobne wyjaśnienia techniczne pojawiają się również w tym dokumencie.

W końcu, oddzielny aneks zawiera projekt Podstawowego Traktatu pozbawiony wszelkich technicznych wyjaśnień, w celu umożliwienia lepszej analizy zawartych w nim rozwiązań.

PODSTAWOWY TRAKTAT DLA UNII EUROPEJSKIEJ

Dlaczego Podstawowy Traktat?

Po czterdziestu latach wysiłków integracyjnych, nie wydaje się zadziwiające, iż prawo pierwotne Unii Europejskiej zawiera znaczną liczbę pierwotnych traktatów wraz ich kolejnymi nowelizacjami, aktów o podobnym charakterze, protokołów oraz traktatów akcesyjnych, dołączanych z drozde coraz bardziej skomplikowanych operacji i nie mających charakteru linearnego. Teksty te utraciły w znacznym stopniu swoją czytelność w oczach obywateli, podobnie jak świadomość prawną. Wydaje się, że prawnicy zazwyczaj nie odwołują się do tekstów pierwotnych i znowelizowanych, które niemniej jednak są jedynymi obowiązującymi tekstami, zaś coraz częściej odwołują się do nieoficjalnych skonsolidowanych wersji. Dlatego też, w ostatnich latach poczyniono wiele prób systematycznego konsolidowania owych licznych tekstów w jednym dokumencie.⁵ Ostatnia konferencja międzyrządowa z pewnością „uprościła” w pewien sposób traktaty, jednak nie była w stanie dokończyć nieśmiało rozpoczętej konsolidacji.⁶

Z większość prób konsolidacji traktatów wynikają długie teksty obciążone technicznymi rozważaniami połączonymi z operacją restrukturyzacji. Korzyści z nich płynące są więc raczej niewielkie w odniesieniu do czytelności i prawnej pewności. Wyciągając wnioski z tych wcześniejszych doświadczeń, zespół proponuje wybrać najważniejsze właściwości z całej materii prawnej w tekstach prawa pierwotnego i zawrzeć wybrane postanowienia w Podstawowym Traktacie.

⁵ Dodatkowo, tego typu nowy początek ułatwi zadanie przetłumaczenia pierwotnych i zmienionych traktatów przy okazji przyszłych przystąpień do Unii znacznie je redukując. Zamiast tłumaczyć całą prawną infrastrukturę, obecnie przestarzałą ze względu na liczne nowelizacje, wystarczyłoby przełożyć jedynie skonsolidowaną wersję odzwierciedlającą aktualny stan prawny. Synteza wszystkich prób konsolidacji traktatów założycielskich zaostała opracowana przez Ch. Schmid, „Konsolidierung und Vereinfachung des europäischen Primärrechts – wissenschaftliche Modelle, aktueller Stand und Perspektiven“ w A. von Bogdandy, Claus-Dieter Ehlermann, „Konsolidierung und Kohärenz des Primärrechts nach Amsterdam, Europarecht, Beiheft, 2, 1998, (patrz również Europäisches Parlament, Generaldirektion Wissenschaft, Reihe Rechtsfragen, JURI – 102 DE).

⁶ Patrz „Końcowy efekt pracy technicznej” przedstawiony ostatnio przez Sekretariat Generalny Radę „jako ilustracja”, zgodnie z Deklaracją nr 42 Traktatu Amsterdamskiego odnośnie konsolidacji traktatów.

Traktaty stanowiące podstawę konsolidacji: Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską

Zespół uznał za pożądane włączenie do projektu Podstawowego Traktatu jedynie tych postanowień, które są obecnie zawarte w Traktacie o Unii Europejskiej (Traktacie UE) oraz w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską (Traktacie WE). Te dwa Traktaty zawierają z jednej strony podstawowe postanowienia odnoszące się do konstrukcji Unii oraz, z drugiej strony, istotne cechy jednolitych ram instytucjonalnych systemu wspólnotowego.

Niestosowne wydaje się zaś zawieranie w nim postanowień Traktatu EWWS, zważywszy, że traktat ten niedługo przestanie obowiązywać. Prawdopodobnie, specjalne właściwości EWWS przetrwają wygaśnięcie traktatu, który ją ustanowił. Problem jest z pewnością bardziej delikatny w odniesieniu do Traktatu EWEA (Euratom). Zespół zdecydował nie brać go pod uwagę z dwóch istotnych powodów. Po pierwsze, w przeciwieństwie do Traktatu WE o ogólnym horyzontalnym zastosowaniu, sektorowy charakter Traktatu EWEA czyni go mniej istotnym dla procesu integracyjnego. Dzieje się tak dlatego, że jego znaczenie, zważywszy na brak porozumienia co do jego pierwotnych celów, w codziennym zastosowaniu jest raczej ograniczone. Po drugie, pomijając Traktat EWEA (a tym bardziej Traktat EWWiS) unika się niepotrzebnego obciążenia Podstawowego Traktatu specjalnymi cechami instytucjonalnymi, których pojawienie się kłóciłoby się z zamiarem zwięzłości.

Forma i zawartość Podstawowego Traktatu

Podstawowy Traktat składa się z ośmiu tytułów zawierających w sumie 95 klauzul (70 klauzul w skróconej wersji, patrz poniżej); każda z nich jest opatrzona nagłówkiem⁷.

Pierwsze trzy tytuły zawierają postanowienia odnoszące się do ustanowienia Unii Europejskiej, praw podstawowych oraz obywatelstwa Unii. Ze względu na swój charakter powinny one pojawić się w Podstawowym Traktacie, natomiast będą one prawdopodobnie dopracowane w Karcie Podstawowych Praw, która jest obecnie przygotowywana, zanim zastaną zawarte w traktatach.

⁷ Termin „klauzula” został przyjęty w celu odróżnienia postanowień Podstawowego Traktatu od postanowień innych traktatów.

Tytuł IV Podstawowego Traktatu określa specyficzne cele i działania każdego z trzech filarów Unii, uzupełnione ogólnymi zasadami regulującymi stosunki między Unią (lub Wspólnotą) i Państwami Członkowskimi (subsydiarność, lojalna współpraca, itd.). Zespół postanowił pozostawić wybór pomiędzy krótką wersją Podstawowego Traktatu ograniczoną do pewnej ilości klauzul i długą wersję powiększoną o pięć klauzul odnoszących się do filaru wspólnotowego i dotyczących rynku wewnętrznego i jego czterech swobód oraz pewnej liczby klauzul określających w sposób bardziej szczegółowy cele każdego działania przeprowadzanego w ramach Wspólnoty (patrz klauzule 21-45) ⁸.

Ze swojej strony, zespół przedkłada wersję długą nad wersją krótką, ponieważ lepiej ujmuje ona troskę o zachowanie trzech typów równowagi. Najważniejsza z nich to tzw. *grands équilibres* pomiędzy politykami Wspólnoty (rynek wewnętrzny, wspólna polityka rolna, spójność gospodarcza i społeczna, a także Unia Gospodarcza i Walutowa i zatrudnienie). Kolejna dotyczy równowagi pomiędzy prawem zasadniczym i prawem instytucjonalnym Unii Europejskiej. Ostatnia z nich to równowaga pomiędzy działaniami Wspólnoty – które stanowią trzon integracji europejskiej – oraz współpraca międzyrządową w ramach dwóch pozostałych filarów Unii.

Jednakże, uznajemy za niemożliwe dokonanie obiektywnego wyboru polityk, które warto przedstawić w pogłębionym kontekście przy jednoczesnym odrzuceniu innych. W konsekwencji, wszystkie polityki zostały zawarte w Podstawowym Traktacie z zachowaniem, w przybliżeniu, porządku, w jakim zostały przedstawione w obecnym Traktacie WE. Dodatkowo, przedstawienie każdej polityki zwiększa objętość Podstawowego Traktatu, nie uwydatnia jednak wagi każdej z nich stawiając na tym samym poziomie wspólne polityki i polityki w znacznym stopniu opierające się na zasadzie subsydiarności (edukacja, kultura, itd.).

Długa wersja Traktatu pozwala uniknąć trudności wyboru stosownych postanowień, istotnych dla każdej z polityk. Nasze zadanie nie polegało na wyborze operacyjnych podstaw prawnych, ale postanowień, które wyjaśniają cele działań Wspólnoty. Wybór i modyfikacja istniejących tekstów okazały się niemożliwe w przypadku „wspólnych zasad konkurencji” (klauzula 29) oraz w przypadku „warunków i ograniczeń w swobodnym przepływie”

⁸ Działania te zostały wymienione w klauzuli 18, zawartej również w krótkiej wersji.

(klauzula 26): w tych przypadkach nakreślono bardzo ogólne nowe postanowienia, odwołując się do odpowiednich postanowień Traktatu WE.

Jeżeli te niedogodności przeważą nad zaletami dłuższej wersji, będzie istnieć możliwość wyboru krótkiej wersji (wyłączającej klauzule 21-45). Taki Podstawowy Traktat będzie zdecydowanie skierowany ku przyszłości przedkładając polityczny i instytucjonalny kształt Unii nad „zasadnicze” działania, które określa oraz, w związku z tym zbliżając się do klasycznego typu dokumentu konstytucyjnego.

Tytuł V Podstawowego Traktatu zawiera postanowienia instytucjonalne. Systematycznie przyznawaliśmy większą wagę przepisom dotyczącym składu instytucji (w stopniu, w jakim określa to ich charakter), funkcji instytucji w obrębie każdego filaru oraz, tam, gdzie to stosowne, zasady głosowania. Oznacza to, że nie wzięliśmy pod uwagę postanowień, które pierwotnie określały organizację i wewnętrzne funkcjonowanie instytucji. Wydawało nam się, iż nie pasują one do Podstawowego Traktatu.

Ponadto, nie umieściliśmy w Podstawowym Traktacie postanowień uściślających procedury decyzyjne, określonych ogólnie (współpraca, współdecydowanie, zawierania międzynarodowych porozumień, itd.) czy też w uzupełnieniu o ich operacyjne podstawy prawne. Techniczny charakter tych procedur obciążałby znacznie Podstawowy Traktat, zaś dokonanie wyboru między nimi okazuje się niemożliwe. Oprócz tego, odzwierciedlają one równowagę instytucjonalną, która może nadal się rozwijać. Ze względu na ich specyficzny charakter zawarliśmy w Podstawowym Traktacie procedurę rewizyjną i akcesyjną oraz specjalne procedury zmieniające stanowiące alternatywę, w ograniczonym zakresie, dla klasycznej Konferencji Międzyrządowej⁹. W przeciwieństwie do tego zdecydowaliśmy nie umieszczać artykułu 308 Traktatu WE (dawnego artykułu 235) odnoszącego się do „kompetencji ubocznych”, które mają charakter podstawy prawnej dla prawodawstwa.

Rozważaliśmy możliwość zebrania w oddzielnej części Podstawowego Traktatu trzech klauzul dotyczących „aktów prawnych Unii”, odpowiadających instrumentom specyficznym

⁹ Patrz klauzula 3 akapit 2 (artykuł 22 Traktatu WE – rozszerzający prawa obywatelskie), klauzula 47 akapit 1 (artykuł 17, ustęp 1 Traktatu WE – wspólna polityka obrony), klauzula 49 akapit 2 (artykuł 42 Traktatu WE – nadanie wspólnotowego charakteru trzeciemu filarowi), klauzula 56 akapit 2 (artykuł 190 ustęp 4 Traktatu WE – jednolita procedura wyborcza do Parlamentu Europejskiego), klauzula 82 akapit 2 (artykuł 269 Traktatu WE – system zasobów własnych).

dla każdego z filarów. Uznaliśmy jednakże, że typologia aktów, podobnie jak procedury decyzyjne, ma charakter techniczny, przez co włączenie ich do Podstawowego traktatu wydaje się niestosowne. Należy dodać, że obecne instrumenty prawne Unii mogą wprowadzić czytelników Podstawowego traktatu w błąd. Dzieje się tak po części ponieważ dokładny zakres tych instrumentów – szczególnie w przypadku dyrektyw – jest nierozzerwalnie związany z orzecnictwem sądowym, a także z powodu rosnącego wydawania *actes atypiques*, które nie znajdują się w oficjalnej typologii.

W końcu, **ostatnie trzy tytuły** odnoszą się odpowiednio do postanowień finansowych, postanowień o ściślejszej współpracy i postanowień końcowych.

Zależności pomiędzy Podstawowym Traktatem i innymi Traktatami i protokołami¹⁰

Myślą przewodnią przyświecającą naszemu projektowi było zastąpienie Traktatu o Unii Europejskiej podpisanego w Maastricht oraz zmienionego Traktatem Amsterdamskim Podstawowym Traktatem Unii Europejskiej. Poza artykułami 8, 9 i 10 Traktatu UE¹¹, wszystkie postanowienia Traktatu UE można znaleźć w korpusie Podstawowego Traktatu lub w jednym z dwóch załączonych do niego Specjalnych Protokołów, o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa oraz o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych. Ponadto, na wzór traktatu UE, Podstawowy Traktat posiada cechy ramowego traktatu obejmującego wszystkie działania Unii, w ramach filaru wspólnotowego lub międzyrządowego. W tym duchu preambuła oraz niektóre początkowe i końcowe postanowienia powielają podstawową strukturę Traktatu UE.

Zaletą takiego podejścia jest wyeliminowanie złożonego charakteru obecnego Traktatu UE, który może być mylący. Czyni ono również możliwym podkreślenie podstawowych cech Unii poprzez przekształcenie i skonsolidowanie postanowień Traktatu UE oraz jego późniejszych zmian w nowym dokumencie. W końcu, umożliwia nam uniknięcie nałożenia Podstawowego Traktatu, w niezręczny sposób, na Traktat o Unii Europejskiej, jeżeli ten nadal będzie istnieć.

¹⁰ Patrz klauzula 88 Podstawowego Traktatu.

¹¹ Artykuły 8, 9 i 10 zawierają zmiany do traktatów wspólnotowych. Te postanowienia nowelizacyjne mogą zostać uchylone jeżeli moc prawna zostanie przeniesiona na skonsolidowaną wersję traktatów wspólnotowych.

Tak, jak w przypadku Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, należy zacząć od uznania mocy prawnej skonsolidowanej wersji załączonej do Końcowego Aktu Traktatu Amsterdamskiego, w celu uniknięcia konieczności odwoływania się do kolejnych zmian pierwotnego Traktatu Rzymskiego. Wówczas wszystkie postanowienia skonsolidowanej wersji Traktatu WE odtworzone (identycznie lub analogicznie) w Podstawowym Traktacie utracą moc w skonsolidowanej wersji.

Protokoły załączone obecnie do Traktatów UE i WE podzielą ten sam los. Wobec powyższego, wszystkie protokoły załączone do Traktatu UE zostaną wówczas załączone do Podstawowego Traktatu. Zaś wszystkie protokoły załączone do Traktatu WE zostaną wówczas załączone nie tylko do skonsolidowanej wersji Traktatu WE, ale również do Podstawowego Traktatu, zważywszy, że zostały do niego włączone niektóre postanowienia Traktatu WE.

Zespół rozważał również wykonanie następnego kroku w przekształcaniu prawa pierwotnego, na przykład poprzez konsolidację postanowień pochodzących z Traktatu WE (a nawet dwóch pozostałych traktatów wspólnotowych) w Specjalnym Protokole załączonym do Podstawowego Traktatu na tej samej zasadzie, co dwa pozostałe Specjalne Protokoły. Rezultatem takiego zabiegu byłby jednolity instrument – Podstawowy Traktat oraz załączone do niego trzy Specjalne Protokoły odpowiadające trzem filarom. Jednakże, poza faktem, że tego typu operacja przedstawiałaby dodatkowe trudności techniczne (szczególnie dla systemu odnośników), utrzymanie w mocy Traktatu Rzymskiego ma bezsprzecznie wielką, nawet jeżeli tylko symboliczną, wagę. Ogólnie rzecz ujmując, całkowite przekształcenie prawa pierwotnego byłoby bardziej uzasadnione i łatwiejsze do przeprowadzenia w kontekście istotnej reformy ogólnej, niż w aktualnym kontekście pracy z obowiązującym prawem.

Podstawowy Traktat oparty na obowiązującym prawie

Zgodnie z tym, co powiedzieliśmy we wstępie, założeniem zespołu było ustalenie czy możliwe są konsolidacja i restrukturyzacja traktatów z pominięciem obecnego stanu prawnego.

Tak długo, jak nie przyjmuje się nazbyt restrykcyjnej koncepcji pojęcia „obowiązujące prawo”, udało się nam zastosować się do tego wymogu. Prawdą jest, że zwykły fakt zmiany

otoczenia tekstu oraz jego restrukturyzacja mogą mieć wpływ na jego interpretację. Pod tym względem, nasze przedsięwzięcie jest w znacznym stopniu opatrzone ryzykiem. Dlatego właśnie zespół postanowił przygotować projekt Podstawowego Traktatu bez ingerencji w istniejące traktaty: traktaty bowiem można powielić i to właśnie miało miejsce. Innymi słowy, wszystkie postanowienia pojawiające się w Podstawowym Traktacie zostały zachowane w traktatach, z których pochodzą. Rozwiązanie to może budzić niewielkie wątpliwości natury prawnej co do zależności istniejącej pomiędzy podstawowym Traktatem i istniejącymi traktatami. W wyniku tego, prawo pierwotne nie zostałoby uproszczone lecz stałoby się jeszcze bardziej skomplikowane. To, co mogłoby być osiągnięte w kwestii „obowiązującego prawa”, zostałoby zaprzepaszczone w kwestii klarowności i zasadności prawnej. Po powyższym stwierdzeniu, tego typu dokument, pozbawiony mocy prawnej, może służyć jako wzór, na podstawie którego można przeprowadzić bardziej fundamentalną reformę traktatów.

Postanowienia Podstawowego Traktatu, przedstawione w niniejszym raporcie, nie są we wszystkich przypadkach identyczne z artykułami obecnych Traktatów UE i WE, które zastępują. Sformułowania nowego tekstu nie zawsze ograniczają się do odtworzenia łącznika pomiędzy poszczególnymi postanowieniami lub do rozwiązania problemu o charakterze składniowym: czasem nowo powstały tekst konsoliduje, przekształca oraz przedstawia w sposób syntetyczny zastąpione artykuły (patrz klauzule 12 i 13 dotyczące Rzecznika Praw Obywatelskich oraz użycia języków lub klauzula 61 dotycząca uprawnień Rady w każdym z filarów). Zespół zawsze zwracał szczególną uwagę, aby przy zmianie zawartości tekstu nie zmieniać obecnego stanu prawnego, zwłaszcza odnośnie podziału kompetencji pomiędzy Unią (lub Wspólnotą) i Państwami Członkowskimi. Podobnie, chociaż struktura filarów Unii ograniczała czytelność oraz komplikowała proces przekształcania traktatów, została ona odtworzona w Podstawowym Traktacie w takim stopniu, w jakim było to możliwe.

Wreszcie, zespół nie uznał za stosowne włączenia orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości do Podstawowego Traktatu (ani do skonsolidowanej wersji Traktatu WE) nawet jeżeli mogłoby to pomóc w wyjaśnieniu właściwego zakresu postanowień. To kolejne rozwiązanie, które nie mieściło się w ramach naszego pola działania.

* * *

*

W konkluzjach tego opracowania, zespół jest przekonany, że ograniczone zmiany w postanowieniach prawa podstawowego zamieszczone w Podstawowym Traktacie mogą być wprowadzone w poszanowaniu obecnego stanu prawnego i instytucjonalnego. Tego typu operację warto przeprowadzić aby ograniczyć kompleksowość tekstów założycielskich oraz nadać Unii i jej (przyszłym) obywatelom dostępny dokument. Jeżeli Karta Praw Podstawowych zostanie doń włączona, dokument ten bez wątpienia będzie miał symboliczną i kreującą tożsamość wartość, która zbliży proces integracji do społeczeństwa obywatelskiego.

EUROPEJSKI INSTYTUT UNIwersYTECKI

Centrum Roberta Schumana

ANEKSY

ANEKS I

PODSTAWOWY TRAKTAT UNII EUROPEJSKIEJ

Z ZAŁĄCZONYMI DWOMA SPECJALNYMI PROTOKOŁAMI

PROJEKT

PODSTAWOWY TRAKTAT O UNII EUROPEJSKIEJ

SPIS TREŚCI

I. – Tekst Traktatu

PREAMBUŁA

TYTUŁ I. – PODSTAWY UNII

- KLAUZULA 1: Unia Europejska
- KLAUZULA 2: Zasady
- KLAUZULA 3: Ogólne cele Unii

TYTUŁ II. – PRAWA PODSTAWOWE

- KLAUZULA 4: Prawa podstawowe
- KLAUZULA 5: Zakaz dyskryminacji

TYTUŁ III. – OBYWATELSTWO UNII

- KLAUZULA 6: Obywatelstwo Unii
- KLAUZULA 7: Zakaz dyskryminacji ze względu na narodowość
- KLAUZULA 8: Swoboda poruszania się i przebywania
- KLAUZULA 9: Prawa wyborcze
- KLAUZULA 10: Ochrona dyplomatyczna
- KLAUZULA 11: Petycje
- KLAUZULA 12: Rzecznik Praw Obywatelskich
- KLAUZULA 13: Język
- KLAUZULA 14: Dostęp do dokumentów

TYTUŁ IV. – CELE I DZIAŁANIA UNII

I. W ramach Wspólnoty Europejskiej

- KLAUZULA 15: Cele Wspólnoty Europejskiej
- KLAUZULA 16: Subsydiarność
- KLAUZULA 17: Szczera współpraca
- KLAUZULA 18: Działania Wspólnoty Europejskiej
- KLAUZULA 19: Unia Gospodarcza i Walutowa
- KLAUZULA 20: Usługi o ogólnym interesie gospodarczym

-
- KLAUZULA 21: Rynek Wewnętrzny
 - KLAUZULA 22: Swobodny przepływ towarów
 - KLAUZULA 23: Swobodny przepływ osób
 - KLAUZULA 24: Swobodny przepływ usług
 - KLAUZULA 25: Swobodny przepływ kapitałów i płatności
 - KLAUZULA 26: Warunki i ograniczenia swobodnego przepływu

KLAUZULA 27: Wspólna polityka rolna
KLAUZULA 28: Polityka w dziedzinie transportu
KLAUZULA 29: Wspólne zasady w dziedzinie konkurencji
KLAUZULA 30: Wspólna polityka handlowa

KLAUZULA 31: Wizy, azyl, imigracja i inne polityki związane ze swobodnym poruszaniem się osób

KLAUZULA 32: Polityka gospodarcza
KLAUZULA 33: Polityka pieniężna
KLAUZULA 34: Zatrudnienie
KLAUZULA 35: Polityka społeczna
KLAUZULA 36: Edukacja, kształcenie zawodowe i młodzież
KLAUZULA 37: Kultura
KLAUZULA 38: Środowisko naturalne
KLAUZULA 39: Zdrowie publiczne
KLAUZULA 40: Ochrona konsumenta
KLAUZULA 41: Sieci transeuropejskie
KLAUZULA 42: Przemysł
KLAUZULA 43: Spójność gospodarcza i społeczna
KLAUZULA 44: Badania i rozwój technologiczny
KLAUZULA 45: Współpraca na rzecz rozwoju

II. W ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa

KLAUZULA 46: Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa
KLAUZULA 47: Wspólna polityka obrony
KLAUZULA 48: Lojalność i solidarność

III. W ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych

KLAUZULA 49: Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych

TYTUŁ V. – POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

KLAUZULA 50: Jednolite ramy instytucjonalne Unii
KLAUZULA 51: Rada Europejska
KLAUZULA 52: Instytucje
KLAUZULA 53: Zasady przyznawania uprawnień
KLAUZULA 54: Europejski System Banków Centralnych i Europejski Bank Centralny
KLAUZULA 55: Europejski Bank Inwestycyjny

I. – Parlament Europejski

KLAUZULA 56: Skład
KLAUZULA 57: Funkcje
KLAUZULA 58: Wotum nieufności
KLAUZULA 59: Głosowanie

II. – Rada

KLAUZULA 60: Skład i prezydium
KLAUZULA 61: Funkcje
KLAUZULA 62: Reprezentowanie Unii
KLAUZULA 63: Głosowanie

III. – Komisja

KLAUZULA 64: Skład
KLAUZULA 65: Mianowanie
KLAUZULA 66: Prezydium
KLAUZULA 67: Funkcje
KLAUZULA 68: Głosowanie

IV. – Trybunał Sprawiedliwości

KLAUZULA 69: Skład i mianowanie
KLAUZULA 70: Funkcje
KLAUZULA 71: Sąd Pierwszej Instancji

V. – Trybunał Obrachunkowy

KLAUZULA 72: Skład i mianowanie
KLAUZULA 73: Funkcje

VI. – Komitety Doradcze

KLAUZULA 74: Komitet Ekonomiczno-Społeczny
KLAUZULA 75: Komitet Regionów

VII. – Europejski System Banków Centralnych i Europejski Bank Centralny

KLAUZULA 76: Postanowienia ogólne
KLAUZULA 77: Rada Naczelna i Zarząd
KLAUZULA 78: Niezależność
KLAUZULA 79: Funkcje

VIII. – Europejski Bank Inwestycyjny

KLAUZULA 80: Postanowienia ogólne
KLAUZULA 81: Funkcje

TYTUŁ VI. – POSTANOWIENIA FINANSOWE

KLAUZULA 82: Budżet
KLAUZULA 83: Dyscyplina budżetowa
KLAUZULA 84: Interesy finansowe Wspólnoty

TYTUŁ VII. – POSTANOWIENIA O ŚCIŚLEJSZEJ WSPÓŁPRACY

KLAUZULA 85: Warunki ogólne
KLAUZULA 86: Wprowadzenie w życie ściślejszej współpracy

TYTUŁ VIII. – POSTANOWIENIA KOŃCOWE

KLAUZULA 87: Kompetencje Trybunału Sprawiedliwości
KLAUZULA 88: Podstawowy Traktat i inne traktaty
KLAUZULA 89: Stowarzyszenie
KLAUZULA 90: Przystąpienie do Unii
KLAUZULA 91: Zawieszenie praw Krajów Członkowskich
KLAUZULA 92: Procedura rewizyjna
KLAUZULA 93: Obowiązki
KLAUZULA 94: Ratyfikacja i wejście w życie
KLAUZULA 95: Autentyczność

ANEKS: Protokoły załączone do Traktatów (Protokoły odnoszące się do klauzuli 88 ustęp 1 Podstawowego Traktatu)

Protokół załączony do Podstawowego Traktatu

Protokół załączony do **Podstawowego Traktatu** i do **skonsolidowanej wersji** Traktatu ustanawiającego Wspólnotę

Protokoły załączone do Podstawowego Traktatu, do skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz do Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej

II. – Specjalne Protokoły załączone do Traktatu Podstawowego

Specjalny Protokół o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa

Specjalny Protokół o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych

III. – Akt Końcowy

I.- Tekst Traktatu¹²

Preambuła¹³

ZDECYDOWANI wyznaczyć nowy etap w procesie Integracji Europejskiej rozpoczętej ustanowieniem Wspólnot Europejskich,

PRZYWOŁUJĄC historyczne znaczenie ustania podziału kontynentu europejskiego oraz konieczność stworzenia trwałych podstaw dla budowy przyszłej Europy,

POTWIERDZAJĄC swoje przywiązanie do zasad wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego,

POTWIERDZAJĄC swoje przywiązanie do podstawowych praw socjalnych określonych w Europejskiej karcie Społecznej podpisanej w Turynie 18 października 1961 oraz we Wspólnotowej Karcie Podstawowych Praw Socjalnych Pracowników z 1989,

PRAGNĄC pogłębić solidarność między swoimi narodami w poszanowaniu ich historii, kultury oraz tradycji,

PRAGNĄC umocnić demokratyczne i skuteczne funkcjonowanie instytucji, tak aby, w jednolitych ramach instytucjonalnych, były one w stanie lepiej spełniać powierzone im zadania,

ZDECYDOWANI doprowadzić do umocnienia i konwergencji swoich gospodarek oraz ustanowić unię gospodarczą i walutową, w tym – zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu – jednolitą i stabilną walutę,

WYRAŻAJĄC MOCNĄ WOLEĘ wspierania postępu gospodarczego i społecznego swoich narodów, uwzględniając zrównoważony rozwój oraz wdrożenie rynku wewnętrznego i umocnienie spójności i ochrony środowiska, oraz prowadzenie polityk zapewniających równoczesny postęp w integracji gospodarczej jak i w innych dziedzinach,

ZDECYDOWANI ustanowić wspólne obywatelstwo dla swoich narodów,

¹²Podstawowy Traktat Unii Europejskiej – zwany dalej “Podstawowym Traktatem” – zastąpiłby obecny Traktat o Unii Europejskiej. Zobacz klauzulę 88. **Nowy tekst jest wytłuszczony.**

¹³ Preambuła Traktatu o Unii Europejskiej. Alternatywnym rozwiązaniem mogłoby być połączenie i skonsolidowanie jej z preambułą Traktatu WE (zobacz model zaproponowany przez sekretariat generalny Rady).

ZDECYDOWANI wdrożyć wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa z uwzględnieniem stopniowego określenia ram dla wspólnej polityki obrony, która mogłaby prowadzić do wspólnej obrony, zgodnie z postanowieniami art.17, wzmacniając tym samym tożsamość i niezależność europejską w celu wspierania pokoju, bezpieczeństwa oraz postępu w Europie i na świecie,

ZDECYDOWANI ułatwić swobodne poruszanie się osób, przy zapewnieniu bezpieczeństwa swoim narodom poprzez ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu,

ZDECYDOWANI kontynuować proces tworzenia coraz ściślejszej unii między narodami Europy, w której decyzje podejmowane są w jak najbliższym kontakcie z obywatelami zgodnie z zasadą subsydiarności,

MAJĄC NA UWADZE dalsze kroki, które należy podjąć na rzecz rozwoju integracji europejskiej,

PRAGNĄC aby struktury instytucjonalne Unii, a także jej zasady oraz cele, były bardziej spójne i dostępne dla jej obywateli oraz dla światowej Wspólnoty,

POSTANOWILI ustanowić niniejszym Podstawowym Traktatem Unię Europejską oraz jej obywateli i w tym celu powołali swoich Pełnomocników :

TYTUŁ I. – PODSTAWY UNII

KLAUZULA 1. – Unia Europejska¹⁴

Unia Europejska ustanowiona przez WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY wyznacza nowy etap w procesie tworzenia coraz ściślejszej unii między narodami Europy, w której decyzje podejmowane są w sposób jak najbardziej otwarty oraz w jak najbliższym kontakcie z obywatelami.

Unia Europejska, zwana dalej „Unią”, opiera się na Wspólnotach Europejskich w uzupełnieniu o **wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa oraz współpracę policyjną i sądową w sprawach karnych**. Do jej zadań należy tworzenie związków pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz ich narodami w sposób trwały i solidarny.

KLAUZULA 2: Zasady

1. Powołanie Unii opiera się na zasadach wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego wspólnych dla Krajów Członkowskich.¹⁵
2. Unia szanuje tożsamość narodową przynależnych Krajów Członkowskich¹⁶.

KLAUZULA 3: Ogólne cele Unii

1. Unia wyznacza sobie następujące cele¹⁷ :
 - promowanie gospodarczego i społecznego rozwoju oraz wysokiego poziomu zatrudnienia, oraz osiągnięcie zrównoważonego i trwałego rozwoju, w szczególności poprzez utworzenie obszaru bez wewnętrznych granic, umocnienie spójności gospodarczej i społecznej oraz poprzez ustanowienie unii gospodarczej i walutowej zwieńczonej wprowadzeniem jednolitej waluty, zgodnie z postanowieniami **Traktatów**¹⁸;
 - zapewnienie swojej tożsamości na arenie międzynarodowej, w szczególności poprzez wdrożenie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa z uwzględnieniem stopniowego określania ram dla wspólnej polityki obrony, która może prowadzić do wspólnej obrony, zgodnie z postanowieniami **klauzuli 47**;
 - umocnienie ochrony praw i interesów obywateli przynależnych Państw Członkowskich poprzez wprowadzenie obywatelstwa Unii;

¹⁴ Przeredagowanie ARTYKUŁU 1, akapity 2 i 3 (dawnego artykułu A) Traktatu UE

¹⁵ ARTYKUŁ 6, ustęp 1 (dawny artykuł F) Traktatu UE

¹⁶ ARTYKUŁ 6, ustęp 3 (dawny artykuł F) Traktatu UE

¹⁷ ARTYKUŁ 2 (dawny artykuł B) Traktatu UE

¹⁸ Pojęcie „Traktatów” jest wytłumaczone w klauzuli 88.

- zachowanie i rozwój Unii jako przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której, przy zastosowaniu odpowiednich środków, zapewnione jest swobodne poruszanie się osób z uwzględnieniem kontroli granic zewnętrznych, azylu, imigracji oraz zapobiegania i zwalczania przestępczości;

- zachowanie całego dorobku wspólnotowego oraz opieranie się na nim przy uwzględnieniu, w jakim stopniu **wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa oraz współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych** wymaga rewizji w celu zapewnienia skuteczności mechanizmów oraz instytucji Wspólnoty;

Cele Unii określa się jako postanowienia niniejszego Traktatu zgodnie z warunkami i harmonogramem w nim przewidzianymi w poszanowaniu zasady subsydiarności określonej w **klauzuli 16**.

2. Unia zapewnia sobie wszelkie konieczne środki dla osiągnięcia swoich celów oraz prowadzenia swoich polityk.¹⁹

TYTUŁ II. – PRAWA PODSTAWOWE²⁰

KLAUZULA 4: Prawa podstawowe²¹

Unia szanuje prawa podstawowe zapewnione przez Europejską Konwencję Ochrony Praw Człowieka i Podstawowych Wolności podpisaną w Rzymie 4 listopada 1950 oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla Państw Członkowskich a także z ogólnych zasad prawa wspólnotowego.

KLAUZULA 5: Zakaz dyskryminacji²²

Rada może podjąć stosowne działania w celu zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, przynależność rasową lub etniczną, religię lub wyznanie, upośledzenie, wiek lub orientację seksualną, zgodnie z artykułem 13 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

¹⁹ ARTYKUŁ 6 ustęp 4 (dawny artykuł F) Traktatu UE.

²⁰ Na zawartość tego tytułu może mieć wpływ przyjęcie Karty Praw Podstawowych, która jest obecnie opracowywana przez „Konwent”.

²¹ ARTYKUŁ 6 ustęp 2 (dawny artykuł F) Traktatu UE.

²² Przeredagowanie ARTYKUŁU 13 (dawnego artykułu 6a) Traktatu WE.

TYTUŁ III. – OBYWATELSTWO UNII²³

KLAUZULA 6: Obywatelstwo Unii²⁴

1. Ustanawia się obywatelstwo Unii. Obywatelem Unii jest każda osoba posiadająca narodowość Państwa Członkowskiego. Obywatelstwo Unii uzupełnia obywatelstwo narodowe, nie zastępując go jednak.

Obywatele Unii korzystają z praw i podlegają obowiązkom przewidzianym w **Traktatach**.

2. **Na podstawie sprawozdania, o którym mowa w artykule 22 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, i bez uszczerbku dla innych postanowień **tego Traktatu**, Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, może uchylać przepisy w celu wzmocnienia lub uzupełnienia praw przewidzianych w **niniejszym tytule**, których przyjęcie zaleca się Państwom Członkowskim, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.²⁵

KLAUZULA 7: Zakaz dyskryminacji ze względu na narodowość²⁶

W zakresie zastosowania **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską** oraz bez uszczerbku dla wszystkich szczegółowych postanowień w nim przewidzianych, zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na narodowość.

Rada, zgodnie z artykułem 12 wymienionego Traktatu, może przyjąć postanowienia w celu zakazania takiej dyskryminacji **zgodnie z artykułem 12 wymienionego Traktatu**.

KLAUZULA 8: Swoboda poruszania się i przebywania²⁷

Każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego poruszania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków przewidzianych w **Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską** oraz w postanowieniach przyjętych w celu jego wykonania.

Rada może przyjąć postanowienia ułatwiające wykonywanie praw określonych w ustępie I **zgodnie z artykułem 18 wymienionego Traktatu**.

KLAUZULA 9: Prawa wyborcze

1. Każdy obywatel Unii zamieszkały w Państwie Członkowskim, którego nie jest obywatelem ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w Państwie Członkowskim, które zamieszkuje, na takich samych zasadach, jak obywatele tego Państwa.²⁸

²³ Na zawartość tego tytułu może mieć wpływ przyjęcie Karty Praw Podstawowych, która jest obecnie opracowywana przez „Konwent”.

²⁴ ARTYKUŁ 17 (dawny artykuł 8) Traktatu WE.

²⁵ ARTYKUŁ 22 akapit 2 (dawny artykuł 8e) Traktatu WE.

²⁶ ARTYKUŁ 12 (dawny artykuł 6) Traktatu WE.

²⁷ ARTYKUŁ 18 ustępy 1 i 2, wybrane części, (dawny artykuł 8a) Traktatu WE.

²⁸ ARTYKUŁ 19 ustęp 1 pierwsze zdanie (dawny artykuł 8b) Traktatu WE.

Bez uszczerbku dla postanowień **klauzuli 56 ustęp 2** oraz postanowień wydanych w celu jej wykonania, każdy obywatel Unii zamieszkały w Państwie Członkowskim, którego nie jest obywatelem, ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim, które zamieszkuje, na takich samych zasadach, jak obywatele tego Państwa.²⁹

Prawo wyborcze określone w niniejszym ustępie będzie wykonywane z zastrzeżeniem szczegółowych regulacji ustalonych przez Radę **na mocy artykułu 19 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**.³⁰

2. Partie polityczne na szczeblu europejskim mają znaczenie jako czynnik integracji z Unią. Przyczyniają się one do kształtowania światopoglądu europejskiego oraz do wyrażania politycznej woli obywateli Unii.³¹

KLAUZULA 10: Ochrona dyplomatyczna³²

Każdy obywatel Unii korzysta, na terytorium państwa trzeciego, gdzie Państwo Członkowskie, którego jest obywatelem, nie ma swojego przedstawicielstwa, z ochrony dyplomatycznej lub konsularnej pozostałych Państw Członkowskich, na tych samych warunkach, jak obywatele tego Państwa. Państwa Członkowskie ustanawiają między sobą niezbędne zasady oraz podejmują rokowania międzynarodowe wymagane do zapewnienia tej ochrony.

KLAUZULA 11: Petycje³³

Wszyscy obywatele Unii, a także osoby fizyczne lub prawne zamieszkałe lub posiadające statutową siedzibę w Kraju Członkowskim mają prawo, indywidualnie bądź wspólnie z innymi obywatelami lub osobami, kierowania petycji do Parlamentu Europejskiego w sprawach objętych zakresem działań Wspólnoty, które dotyczą ich bezpośrednio.

KLAUZULA 12: Rzecznik Praw Obywatelskich³⁴

Każdy obywatel Unii, a także każda osoba fizyczna lub prawna zamieszkała lub posiadająca statutową siedzibę w Kraju Członkowskim może zwracać się do Rzecznika Praw Obywatelskich. Rzecznik Praw Obywatelskich jest uprawniony do odbierania skarg dotyczących niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji lub organów wspólnotowych z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości oraz Sądu Pierwszej Instancji sprawujących swoje funkcje sądowe.

²⁹ ARTYKUŁ 19 ustęp 2 pierwsze zdanie (dawny artykuł 8b) Traktatu WE.

³⁰ Połączenie drugiego zdania ustępu 1 i drugiego zdania ustępu 2 ARTYKUŁU 19 (dawnego artykułu 8b) Traktatu WE.

³¹ ARTYKUŁ 191 (dawny artykuł 138q) Traktatu WE.

³² ARTYKUŁ 20 (dawny artykuł 8c) Traktatu WE.

³³ Połączenie ARTYKUŁU 21 akapit 2 (dawnego artykułu 8d) i ARTYKUŁU 194 (dawnego artykułu 138d) Traktatu WE.

³⁴ Połączenie ARTYKUŁU 21 akapit 2 (dawnego artykułu 8d) i ARTYKUŁU 195 ustęp 1 akapit 1 (dawnego artykułu 138e) Traktatu WE.

KLAUZULA 13: Język³⁵

Każdy obywatel Unii, w ramach Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, może zwrócić się pisemnie do **Parlamentu Europejskiego i jego Rzecznika Praw Obywatelskich, Rady, Komisji, Trybunału Sprawiedliwości, Trybunału Obrachunkowego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów** w jednym z języków wymienionych w artykule 314 tego Traktatu oraz otrzymać odpowiedź w tym samym języku.

KLAUZULA 14: Dostęp do dokumentów³⁶

Wszyscy obywatele Unii, a także osoby fizyczne lub prawne zamieszkałe lub posiadające statutową siedzibę w Kraju Członkowskim mają prawo dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady oraz Komisji z zastrzeżeniem zasad oraz warunków określanych zgodnie z **artykułem 255 ustęp 2 i 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**.

TYTUŁ IV. - CELE I DZIAŁANIA UNII

I. - W ramach Wspólnoty Europejskiej

KLAUZULA 15: Cele Wspólnoty Europejskiej³⁷

Zadaniem Wspólnoty Europejskiej jest, poprzez ustanowienie wspólnego rynku, unii gospodarczej i walutowej oraz wdrażanie wspólnych polityk oraz działań określonych w **klauzulach 18 i 19**, popieranie w obrębie Wspólnoty, harmonijnego, zrównoważonego oraz trwałego rozwoju działań gospodarczych, wysokiego poziomu zatrudnienia i ochrony socjalnej, równości między mężczyznami i kobietami, stałego wzrostu nie generującego inflacji, wysokiego stopnia konkurencyjności i zbieżności wyników gospodarczych, wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, podwyższania poziomu i jakości życia, spójności gospodarczej i społecznej oraz solidarności między Krajami Członkowskimi.

KLAUZULA 16: Subsydiarność³⁸

Wspólnota Europejska działa w granicach kompetencji powierzonych jej **Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską** oraz celów w nim wyznaczonych.

W dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Wspólnota Europejska podejmuje działania zgodnie z zasadą subsydiarności, tylko jeżeli oraz tylko w zakresie, w jakim cele proponowanych działań nie mogą być osiągnięte w wystarczającym stopniu przez Państwa Członkowskie, natomiast, ze względu na rozmiary i skutki proponowanych działań, mogą być lepiej osiągnięte na poziomie Wspólnoty Europejskiej.

³⁵ Przeredagowanie ARTYKUŁU 21 akapit 3 (dawnego artykułu 8d) Traktatu WE.

³⁶ ARTYKUŁ 255 ustęp 1 (dawny artykuł 191a) Traktatu WE.

³⁷ ARTYKUŁ 2 (dawny artykuł 2) Traktatu WE.

³⁸ ARTYKUŁ 5 (dawny artykuł 3b) Traktatu WE. Zespół sugeruje, aby postanowienia tej klauzuli rozciągnąć na całą Unię.

KLAUZULA 17: Szczera współpraca³⁹

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie właściwe środki, ogólne bądź szczególne, w celu dopełnienia zobowiązań wynikających z **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską** lub działań instytucji Wspólnoty **Europejskiej**. Ułatwiają one wykonywanie zadań wspólnotowych.

Powstrzymują się one od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrozić realizacji celów **Wspólnoty Europejskiej**.

KLAUZULA 18: Działania Wspólnoty Europejskiej

1. Aby osiągnąć cele określone w **klauzuli 15**, zgodnie z postanowieniami **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską** oraz z harmonogramem w nim przewidzianym, działania Wspólnoty **Europejskiej** obejmują:⁴⁰

- a) zakaz wprowadzania opłat celnych i ograniczeń ilościowych między Państwami Członkowskimi przy przywozie i wywozie towarów, oraz wszelkich innych środków o skutku równoważnym;
- b) wspólną politykę handlową;
- c) rynek wewnętrzny charakteryzujący się zniesieniem wszelkich przeszkód w wolnym przepływie towarów, osób, usług i kapitału między Państwami Członkowskimi;
- d) środki odnoszące się do wjazdu i poruszania się osób zgodnie z **klauzulą 31** oraz tytułem IV **części trzeciej wspomnianego Traktatu**;
- e) wspólną politykę w dziedzinie rolnictwa i rybołówstwa;
- f) wspólną politykę w dziedzinie transportu;
- g) system zapewniający równowagę w dziedzinie konkurencji na rynku wewnętrznym;
- h) zbliżenie prawodawstw Państw Członkowskich w stopniu koniecznym do funkcjonowania wspólnego rynku;
- i) wspieranie koordynacji między politykami zatrudnienia Państw Członkowskich w celu wzmocnienia ich skuteczności poprzez rozwój wspólnej strategii dla zatrudnienia;
- j) politykę w sferze społecznej obejmującą Europejski Fundusz Społeczny;
- k) wzmocnianie spójności gospodarczej i społecznej;
- l) politykę w dziedzinie środowiska naturalnego;
- m) wzmocnianie konkurencyjności przemysłu wspólnotowego;

³⁹ ARTYKUŁ 10 (dawny artykuł 5) Traktatu WE. Zespół sugeruje, aby postanowienia tej klauzuli rozciągnąć na całą Unię.

⁴⁰ ARTYKUŁ 3 (dawny artykuł 3) Traktatu WE.

- n) wspieranie badań i rozwoju technologicznego;
- o) zachęcanie do tworzenia i rozwijania sieci transeuropejskich;
- p) przyczynianie się do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony zdrowia;
- q) przyczynianie się do osiągnięcia wysokiej jakości edukacji i kształcenia zawodowego oraz do rozwijania się kultur Państw Członkowskich;
- r) politykę w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju;
- s) stowarzyszenie krajów i terytoriów zamorskich w celu zwiększenia wymiany handlowej oraz wspólnego wspierania rozwoju gospodarczego i społecznego;
- t) przyczynianie się do wzmocnienia ochrony konsumenta;
- u) środki w dziedzinie energetyki, ochrony obywateli i turystyki;

We wszystkich działaniach określonych w niniejszej **klauzuli**, Wspólnota **Europejska** zmierza do zniesienia nierówności oraz do wspierania równości między kobietami i mężczyznami.

2. Określenie i wdrożenie polityk i działań wspólnotowych określonych w **ustępie 1** musi zawierać konieczność ochrony środowiska, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju.⁴¹

KLAUZULA 19: Unia Gospodarcza i Walutowa⁴²

1. Dla celów określonych w **klauzuli 15**, działania Państw Członkowskich oraz Wspólnoty **Europejskiej** zawierają, zgodnie z postanowieniami **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską** oraz z harmonogramem i procedurami w nim przewidzianymi, przyjęcie polityki gospodarczej, która opiera się na ścisłej koordynacji polityk gospodarczych Państw Członkowskich, na rynku wewnętrznym i na określeniu wspólnych celów, oraz jest prowadzona zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej i swobodnej konkurencji.

2. Zgodnie z powyższym, stosownie do postanowień **wspomnianego Traktatu** oraz do harmonogramu i procedur w nim przewidzianych, działania te zawierają nieodwołalne ustalanie kursu wymiany walut zmierzające do wprowadzenia jednolitej waluty, **euro**, oraz określenie i prowadzenie jednolitej polityki pieniężnej oraz polityki kursowej, których podstawowym celem jest utrzymanie stabilności cen oraz, bez uszczerbku dla tego celu, wspieranie ogólnych polityk gospodarczych we Wspólnocie **Europejskiej**, zgodnie z zasadą gospodarki rynkowej i swobodnej konkurencji.

3. Powyższe działania Państw Członkowskich i Wspólnoty **Europejskiej** wymagają zgodności z następującymi ogólnymi zasadami: stabilnymi cenami, odpowiednim stan finansów publicznych i polityki pieniężnej oraz zrównoważonym bilansem płatniczym.

⁴¹ ARTYKUŁ 6 (dawny artykuł 3c) Traktatu WE.

⁴² ARTYKUŁ 4 (dawny artykuł 3a) Traktatu WE.

KLAUZULA 20: Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym⁴³

Bez uszczerbku dla **zasad udzielania pomocy państwowych określonych** w artykułach 73, 86 i 87 **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską** oraz biorąc pod uwagę usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym z uwzględnieniem ich roli we wspieraniu spójności społecznej i terytorialnej, Wspólnota i Państwa Członkowskie, każdy zgodnie z własnymi kompetencjami oraz w zakresie ustanowionym przez **wymieniony Traktat**, dbają, aby usługi te opierały się na zasadach i warunkach, które pozwalają im wypełnić ich misję.

KLAUZULA 21: Rynek Wewnętrzny⁴⁴

1. **Wspólnota przyjmuje środki w celu ustanowienia rynku wewnętrznego, zgodnie z niniejszą klauzulą oraz postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.**

2. Rynek wewnętrzny obejmuje strefę bez granic wewnętrznych, w której zapewniony jest swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitałów zgodnie z postanowieniami **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.**

KLAUZULA 22: Swobodny przepływ towarów

1. Wspólnota **Europejska** opiera się na unii celnej, która obejmuje wszelką wymianę handlową towarów oraz wprowadza zakaz ceł przywozowych i wywozowych i innych opłat o skutku równoważnym między Państwami Członkowskimi, jak również przyjęcie wspólnej taryfy celnej w stosunkach z krajami trzecimi.⁴⁵

2. Zakazane są cła przywozowe i wywozowe oraz inne opłaty o skutku równoważnym między Państwami Członkowskimi. Zakaz ten dotyczy również ceł o charakterze fiskalnym.⁴⁶

3. Ograniczenia ilościowe przy przywozie i **wywozie** towarów, jak również wszystkie inne środki o skutku równoważnym są zakazane między Państwami Członkowskimi.⁴⁷

4. Postanowienia określone w **ustępach 2 i 3 oraz w artykułach 30 i 31 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską** mają zastosowanie do produktów pochodzących z Państw Członkowskich oraz do produktów z krajów trzecich pozostających w swobodnym obrocie w Państwach Członkowskich.⁴⁸

⁴³ ARTYKUŁ 16 (dawny artykuł 7d) Traktatu WE.

⁴⁴ Przeredagowanie ARTYKUŁU 14 ustęp 1 i 2 (dawnego artykułu 7a) Traktatu WE.

⁴⁵ ARTYKUŁ 23 ustęp 1 (dawny artykuł 9) Traktatu WE.

⁴⁶ ARTYKUŁ 25 (dawny artykuł 12) Traktatu WE.

⁴⁷ Połączenie ARTYKUŁU 28 (dawnego artykułu 30) i ARTYKUŁU 29 (dawnego artykułu 34) Traktatu WE.

⁴⁸ ARTYKUŁ 23 ustęp 2 (dawny artykuł 9) Traktatu WE.

KLAUZULA 23: Swobodny przepływ osób

1. Zapewnia się swobodny przepływ pracowników w obrębie Wspólnoty **Europejskiej**.

Swoboda ta pociąga za sobą zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na narodowość między pracownikami Państw Członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia oraz innych warunków pracy.⁴⁹

2. Ograniczenia swobody przedsiębiorczości obywateli jednego z Państw Członkowskich na terytorium innego Państwa Członkowskiego jest zakazane. Zakaz ten obejmuje również ograniczenia w zakładaniu przez obywateli danego Państwa Członkowskiego agencji, oddziałów lub filii ustanowionych na terytorium innego Państwa Członkowskiego.

Swoboda przedsiębiorczości obejmuje również prawo do założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz do zakładania przedsiębiorstw, w szczególności spółek i przedsiębiorstw w rozumieniu artykułu 48 ustęp 2 **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, i zarządzania nimi, na warunkach określonych dla swoich obywateli przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego, w którym takie przedsiębiorstwo działa, zgodnie z postanowieniami rozdziału dotyczącego kapitału i **tego** Traktatu.⁵⁰

KLAUZULA 24: Swobodny przepływ usług⁵¹

Ograniczenia w swobodzie świadczenia usług w obrębie Wspólnoty **Europejskiej** w stosunku do obywateli Państw Członkowskich zamieszkałych w jednym z państw Wspólnoty, innym niż Państwo odbiorcy świadczenia są zakazane.

KLAUZULA 25: Swobodny przepływ kapitału i płatności⁵²

Wszelkie ograniczenia w przepływie kapitału i w **płatnościach** pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz między Państwami Członkowskimi i krajami trzecimi są zakazane.

KLAUZULA 26: Warunki i ograniczenia swobodnego przepływu⁵³

Powyższe postanowienia dotyczące swobodnego przepływu stosuje się w ramach postanowień określonych w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską z zastrzeżeniem warunków i ograniczeń w nim ustalonych.

KLAUZULA 27: Wspólna polityka rolna⁵⁴

1. Cele wspólnej polityki rolnej obejmują:

- a) wzrost produktywności rolniczej przez wpieranie rozwoju technicznego oraz przez zapewnienie racjonalnego rozwoju produkcji rolniczej i optymalnego wykorzystania czynników produkcji, w szczególności pracy;

⁴⁹ ARTYKUŁ 39 ustępy 1 i 2 (dawny artykuł 48) Traktatu WE.

⁵⁰ ARTYKUŁ 43 (dawny artykuł 52) Traktatu WE.

⁵¹ ARTYKUŁ 49 ustęp 1 (dawny artykuł 59) Traktatu WE.

⁵² Połączenie ustępu 1 i 2 ARTYKUŁU 56 (dawnego artykułu 73b).

⁵³ Nowe postanowienie.

⁵⁴ ARTYKUŁ 33 (dawny artykuł 39) Traktatu WE.

- b) dążenie do zapewnienia godziwego poziomu życia dla społeczności rolniczej, w szczególności poprzez podwyższenie indywidualnych dochodów osób pracujących w rolnictwie;
- c) stabilizację rynków;
- d) zapewnienie dostępności dostaw;
- e) zapewnienie przystępnych cen dostaw dla konsumentów.

2. Przy ustalaniu wspólnej polityki rolnej oraz specjalnych metod jej wdrażania, należy wziąć pod uwagę:

- a) szczególny charakter działalności rolniczej, która wynika ze społecznej struktury rolnictwa oraz rozbieżności strukturalnych i przyrodniczych między różnymi regionami rolniczymi;
- b) potrzebę stopniowego wprowadzania odpowiednich środków dostosowawczych;
- c) fakt, że rolnictwo Państw Członkowskich jest sektorem ściśle powiązaniem z całą gospodarką.

KLAUZULA 28: Transport

1. Cele **Wspólnoty Europejskiej** są realizowane przez Państwa Członkowskie w ramach wspólnej polityki transportowej.⁵⁵

2. W tym celu, z uwzględnieniem specyfiki sektora transportu, Rada, **zgodnie z artykułem 71 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, ustanawia:⁵⁶

- a) wspólne zasady mające zastosowanie do transportu międzynarodowego z lub do terytorium jednego z Państw Członkowskich, lub tranzytu przez jedno lub więcej Państw Członkowskich;
- b) warunki regulujące dostęp przewoźników nie mających stałej siedziby w Państwie Członkowskim do transportu krajowego Państwa Członkowskiego;
- c) środki poprawiające bezpieczeństwo transportu;
- d) wszystkie inne stosowne przepisy.

KLAUZULA 29: Wspólne przepisy w dziedzinie konkurencji⁵⁷

Z uwagi na zapewnienie trwałości konkurencji na rynku wewnętrznym, wprowadza się wspólne zasady konkurencji mające zastosowanie w przedsiębiorstwach oraz dotyczące pomocy udzielanych przez państwa, zgodnie z artykułami 81-89 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

⁵⁵ ARTYKUŁ 70 (dawny artykuł 74) Traktatu WE.

⁵⁶ ARTYKUŁ 71 ustęp 1 (dawny artykuł 75) Traktatu WE.

⁵⁷ Nowe postanowienie. Por. art.3 ust.1 lit. g) Traktatu WE.

KLAUZULA 30: Wspólna polityka handlowa

1. Ustanawiając między sobą unię celną, Państwa Członkowskie dążą, we wspólnym interesie, do przyczynienia się do harmonijnego rozwoju światowego handlu, stopniowego zniesienia ograniczeń w międzynarodowej wymianie handlowej oraz do zmniejszania barier celnych.

Wspólna polityka handlowa **Wspólnoty Europejskiej** bierze pod uwagę korzystne skutki, jakie może mieć zniesienie cel między Państwami Członkowskimi dla wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw w tych Państwach.⁵⁸

2. Wspólna polityka handlowa opiera się na jednolitych zasadach, zwłaszcza w odniesieniu do zmian w stawkach celnych, porozumień celnych i handlowych, osiągnięcia jednolitych środków liberalizacji, polityki eksportowej oraz środków ochrony wymiany handlowej podejmowanych w przypadku dumpingu lub subsydiów.⁵⁹

KLAUZULA 31: Wizy, azyl, imigracja i inne polityki związane ze swobodnym przepływem osób⁶⁰

W celu stopniowego ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, Rada przyjmuje:

- a) w okresie pięciu lat od chwili wejścia w życie Traktatu Amsterdamskiego, środki zmierzające do zapewnienia swobodnego przepływu osób zgodnie z **klauzulą 21**, wraz z dodatkowymi środkami bezpośrednio związanymi ze swobodnym przepływem osób z uwzględnieniem kontroli granic zewnętrznych, azylu i imigracji, zgodnie z postanowieniami artykułu 62 ustęp 2 i 3 oraz artykułu 63 ustęp 1 lit. a) **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, oraz środków w celu zapobiegania i zwalczania przestępczości zgodnie z postanowieniami *artykułu 31 lit. e) załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych*;
- b) inne środki w zakresie azylu, imigracji oraz ochrony praw obywateli krajów trzecich, zgodnie z postanowieniami artykułu 63 **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**;
- c) środki w zakresie współpracy sądowej w sprawach cywilnych zgodnie z postanowieniami artykułu 65 **wymienionego Traktatu**;
- d) właściwe środki służące wspieraniu i umacnianiu współpracy administracyjnej, zgodnie z postanowieniami artykułu 66 **wymienionego Traktatu**;
- e) środki w zakresie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych zmierzające do wysokiego poziomu bezpieczeństwa poprzez zapobieganie i zwalczanie przestępczości w Unii zgodnie z postanowieniami **niniejszego Traktatu oraz załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**.

⁵⁸ ARTYKUŁ 131 (dawny artykuł 110) Traktatu WE.

⁵⁹ ARTYKUŁ 133 ustęp 1 (dawny artykuł 113) Traktatu WE.

⁶⁰ ARTYKUŁ 61 (dawny artykuł 73i) Traktatu WE.

KLAUZULA 32: Polityka gospodarcza⁶¹

Państwa Członkowskie prowadzą swoje polityki gospodarcze mając na względzie przyczynianie się do realizacji celów Wspólnoty **Europejskiej**, jak to zostało określone w **klauzuli 15**, oraz w kontekście ogólnych założeń określonych w artykule 99 ustęp 2 **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**. Państwa Członkowskie i Wspólnota działają w oparciu o zasadę gospodarki rynkowej i swobodnej konkurencji, sprzyjając efektywnej alokacji zasobów, oraz zgodnie z zasadami określonymi w **klauzuli 19**.

KLAUZULA 33: Polityka pieniężna⁶²

Podstawowym celem ESBC jest utrzymanie stabilności cen. Bez uszczerbku dla celu utrzymania stabilności cen, ESBC wspiera ogólne polityki gospodarcze we Wspólnocie **Europejskiej** mając na względzie przyczynianie się do realizacji celów Wspólnoty, zgodnie z postanowieniami **klauzuli 15**. ESBC działa w oparciu o zasadę gospodarki rynkowej i swobodnej konkurencji, sprzyjając efektywnej alokacji zasobów, oraz zgodnie z zasadami określonymi w **klauzuli 19**.

KLAUZULA 34: Zatrudnienie⁶³

Państwa Członkowskie oraz Wspólnota **Europejska** działają, zgodnie z postanowieniami **tytułu VIII części trzeciej Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, w celu opracowania wspólnej strategii zatrudnienia, a zwłaszcza w celu wspierania wykwalifikowanej, wykształconej oraz wykazującej zdolności adaptacyjne siły roboczej, a także rynków pracy przystosowujących się do zmian gospodarczych, mając na względzie realizację celów określonych w **klauzulach 3 i 15**.

KLAUZULA 35: Polityka społeczna⁶⁴

Wspólnota **Europejska** i Państwa Członkowskie, mając na względzie podstawowe prawa socjalne ustanowione w Europejskiej Karcie Społecznej podpisanej w Turynie 18 października 1961 roku oraz w Wspólnotowej Karcie Podstawowych Praw Socjalnych Pracowników z 1989 roku, mają na celu wspieranie zatrudnienia oraz poprawy warunków życia i pracy, tak aby utrzymanie poprawy wiązało się z umożliwieniem wyrównania wspomnianych warunków, a także odpowiedniej ochrony socjalnej, dialogu między kierownictwem i pracownikami, jak również rozwój zasobów ludzkich pozwalający na utrzymanie wysokiego poziomu zatrudnienia oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej.

W tym celu Wspólnota **Europejska** i Państwa Członkowskie stosują środki, które uwzględniają różnorodność praktyk krajowych, zwłaszcza w dziedzinie stosunków umownych, jak również potrzebę utrzymania konkurencyjności gospodarki Wspólnoty **Europejskiej**.

⁶¹ ARTYKUŁ 98 (dawny artykuł 102a) Traktatu WE.

⁶² ARTYKUŁ 105 ustęp 1 (dawny artykuł 105) Traktatu WE.

⁶³ ARTYKUŁ 125 (dawny artykuł 109n) Traktatu WE.

⁶⁴ ARTYKUŁ 136 (dawny artykuł 117) Traktatu WE.

Rozwój taki będzie wynikał nie tylko z działania wspólnego rynku sprzyjającego harmonizacji systemów społecznych, ale również z procedur określonych Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską oraz ze zbliżenia przepisów wykonawczych, ustawowych i działań administracyjnych.

KLAUZULA 36: Edukacja, kształcenie zawodowe i młodzież

1. Wspólnota **Europejska** przyczynia się do rozwoju poziomu edukacji przez wspieranie współpracy między Państwami Członkowskimi oraz, jeżeli to konieczne, przez wspieranie i uzupełnianie ich działań, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść nauczania i organizację systemów nauczania oraz ich kulturową i językową różnorodność.⁶⁵

2. Wspólnota **Europejska** wdraża politykę kształcenia zawodowego, która wspiera i uzupełnia działania Państw Członkowskich, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść oraz organizację kształcenia zawodowego.⁶⁶

KLAUZULA 37: Kultura⁶⁷

1. Wspólnota **Europejska** przyczynia się do rozwoju kultur Państw Członkowskich, szanując ich narodową i regionalną różnorodność, podkreślając jednocześnie znaczenie wspólnego dziedzictwa kulturowego,

2. Wspólnota **Europejska** uwzględnia aspekty kulturowe w swoim działaniu w oparciu o inne postanowienia **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, zwłaszcza w celu poszanowania i wspierania różnorodności jej kultur.

KLAUZULA 38: Środowisko naturalne

1. Polityka wspólnotowa w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w poszczególnych regionach Wspólnoty **Europejskiej**. Opiera się ona na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, priorytetowego usuwania szkody u źródła oraz na zasadzie „zanieczyszczający płaci”.⁶⁸

2. Polityka wspólnotowa w dziedzinie środowiska naturalnego przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:

- zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego;
- ochrony zdrowia ludzkiego;
- ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych;
- wspierania środków na poziomie międzynarodowym, zmierzających do rozwiązania światowych lub regionalnych problemów dotyczących środowiska naturalnego.⁶⁹

⁶⁵ ARTYKUŁ 149 ustęp 1 (dawny artykuł 126) Traktatu WE.

⁶⁶ ARTYKUŁ 150 ustęp 1 (dawny artykuł 127) Traktatu WE.

⁶⁷ ARTYKUŁ 151 ustępy 1 i 4 Traktatu WE.

⁶⁸ ARTYKUŁ 174 ustęp 2 akapit 1 (dawny artykuł 59) Traktatu WE.

⁶⁹ ARTYKUŁ 174 ustęp 1 (dawny artykuł 130r) Traktatu WE.

KLAUZULA 39: Zdrowie publiczne⁷⁰

Przy określaniu i wdrażaniu polityk i działań Wspólnoty **Europejskiej** zapewnia się wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego.

Działanie Wspólnoty, które uzupełnia polityki krajowe, jest ukierunkowane na poprawę zdrowia publicznego, zapobieganie chorobom i dolegliwościom oraz usuwanie źródeł zagrożenia dla życia ludzkiego. Takie działanie obejmuje zwalczanie największych epidemii poprzez wspieranie badań nad ich przyczynami, sposobami ich przenoszenia oraz zapobiegania im, jak również informację i profilaktykę.

Wspólnota **Europejska** uzupełnia działanie Państw Członkowskich na rzecz ograniczenia utraty zdrowia w wyniku narkomanii, łącznie z informacją i profilaktyką.

KLAUZULA 40: Ochrona konsumentów⁷¹

W celu wspierania interesów konsumentów oraz zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, Wspólnota **Europejska** przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów oraz popiera ich prawo do informacji, edukacji i organizowania się w celu zachowania ich interesów.

Wymogi ochrony konsumentów są uwzględniane przy określaniu oraz wdrażaniu innych polityk i działań Wspólnoty **Europejskiej**.

KLAUZULA 41: Sieci transeuropejskie⁷²

Aby wspomóc w osiągnięciu celów określonych w **klausulach 21 i 43 ustęp 1** oraz aby umożliwić obywatelom Unii, podmiotom gospodarczym oraz społecznościom regionalnym i lokalnym pełne korzystanie z ustanowienia obszaru bez wewnętrznych granic, Wspólnota **Europejska** przyczynia się do powołania i rozwoju sieci transeuropejskich w dziedzinie infrastruktury transportu, telekomunikacji i energetyki.

KLAUZULA 42: Przemysł⁷³

1. Wspólnota **Europejska** i Państwa Członkowskie zapewniają warunki niezbędne dla konkurencyjności przemysłu wspólnotowego.

W tym celu, zgodnie z systemem otwartych i konkurencyjnych rynków, ich działanie zmierza do:

- przyspieszenia dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych;
- wspierania środowiska sprzyjającego inicjatywom i rozwojowi przedsiębiorstw w obrębie Wspólnoty, a zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw;
- wspierania środowiska sprzyjającego współpracy między przedsiębiorstwami;
- sprzyjania lepszemu wykorzystywaniu potencjału przemysłowego polityk innowacyjnych, badań i rozwoju technologicznego.

⁷⁰ ARTYKUŁ 152 ustęp 1 (dawny artykuł 129) Traktatu WE.

⁷¹ ARTYKUŁ 153 ustęp 1 (dawny artykuł 129a) Traktatu WE.

⁷² ARTYKUŁ 154 ustęp 1 (dawny artykuł 129b) Traktatu WE.

⁷³ ARTYKUŁ 157 ustępy 1 i 3, z wyłączeniem procedury (dawny artykuł 130) Traktatu WE.

2. Wspólnota **Europejska** przyczynia się do realizacji celów określonych w ustępie 1 przez polityki i działania, które prowadzi zgodnie z innymi postanowieniami **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, stosownie do artykułu 157 ustęp 3 tego Traktatu.**

Tytuł XVI trzeciej części wymienionego Traktatu nie stanowi podstawy do wprowadzenia przez Wspólnotę **Europejską**, jakichkolwiek środków, które mogłyby prowadzić do wypaczenia konkurencji.

KLAUZULA 43: Spójność gospodarcza i społeczna

1. W celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Wspólnoty **Europejskiej**, rozwija ona i prowadzi działania służące umocnieniu spójności gospodarczej i społecznej.

Wspólnota **Europejska** dąży w szczególności do zmniejszenia różnic w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów lub wysp znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, w tym obszarów wiejskich.⁷⁴

2. Państwa Członkowskie prowadzą i koordynują ich polityki gospodarcze, tak aby osiągnąć również cele określone w **ustępie 1 niniejszej klauzuli**. Przy formułowaniu oraz wdrażaniu polityk i działań, a także budowaniu rynku wewnętrznego uwzględnia się cele określone w **ustępie 1 niniejszej klauzuli** oraz przyczynia się do ich realizacji. Wspólnota **Europejska** wspiera również realizację tych celów poprzez działania, które podejmuje za pośrednictwem funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnych – Sekcja Orientacji; Europejski Fundusz Społeczny; Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego), Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innych istniejących instrumentów finansowych.⁷⁵

KLAUZULA 44: Badania i rozwój technologiczny⁷⁶

Wspólnota **Europejska** przyjmuje za cel wzmocnienie naukowych i technologicznych podstaw przemysłu wspólnotowego oraz wspieranie zwiększenia jego konkurencyjności na szczeblu międzynarodowym, przy jednoczesnym wspieraniu wszelkich działań badawczych uznanych za niezbędne na mocy innych rozdziałów **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.**

W tym celu, Wspólnota **Europejska** wspiera, w obrębie Wspólnoty, przedsiębiorstwa, w tym małe i średnie przedsiębiorstwa, ośrodki badawcze oraz uniwersytety w ich działaniach badawczych i rozwoju technologicznym wysokiej jakości; powinna ona wspierać ich wysiłki w zakresie wzajemnej współpracy, w szczególności zmierzające do umożliwienia przedsiębiorstwom pełnego wykorzystania potencjału rynku wewnętrznego, zwłaszcza poprzez otwarcie krajowych rynków zamówień publicznych, określenie wspólnych norm i usuwanie przeszkód prawnych i fiskalnych tej współpracy.

⁷⁴ ARTYKUŁ 158 (dawny artykuł 130a) Traktatu WE.

⁷⁵ ARTYKUŁ 159 akapit 1 (dawny artykuł 130b) Traktatu WE.

⁷⁶ ARTYKUŁ 163 ustępy 1 i 2 (dawny artykuł 130 F) Traktatu WE.

KLAUZULA 45: Współpraca na rzecz rozwoju

1. Polityka **Wspólnoty Europejskiej** w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju, uzupełniająca polityki prowadzone przez Państwa Członkowskie, sprzyja:

- zrównoważonemu rozwojowi gospodarczemu i społecznemu krajów rozwijających się, a w szczególności tym spośród nich, które znajdują się w najbardziej niekorzystnej sytuacji;
- harmonijnemu i stopniowemu włączaniu się krajów rozwijających się do gospodarki światowej;
- walce z ubóstwem w krajach rozwijających się.

Polityka Wspólnoty w tej dziedzinie wspiera ogólny cel rozwoju i wzmocnienia demokracji oraz zasady państwa prawnego, a także poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności.⁷⁷

2. Wspólnota **Europejska** uwzględnia cele określone w **niniejszej klauzuli** przy realizacji polityk, które mogłyby dotyczyć krajów rozwijających się.⁷⁸

II. W ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa

KLAUZULA 46: Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa⁷⁹

Unia określa i wdraża wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa obejmującą wszystkie dziedziny polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, której celami są:

- ochrona wspólnych wartości, podstawowych interesów, niezawisłości oraz integralności Unii zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych;
- wzmocnienie bezpieczeństwa Unii we wszelkich formach;
- zachowanie pokoju oraz wzmocnienie bezpieczeństwa na arenie międzynarodowej, zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych, jak również z zasadami Końcowego Aktu z Helsinek i celami Karty Paryskiej, w tym dotyczącymi granic zewnętrznych;
- wspieranie współpracy międzynarodowej;
- rozwój i konsolidacja demokracji i państwa prawnego oraz poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności.

⁷⁷ ARTYKUŁ 177 ustępy 1 i 2 (dawny artykuł 130u) Traktatu WE.

⁷⁸ ARTYKUŁ 178 (dawny artykuł 130v) Traktatu WE.

⁷⁹ ARTYKUŁ 11 ustęp 1 (dawny artykuł J.1) Traktatu UE.

KLAUZULA 47: Wspólna polityka obrony⁸⁰

1. Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa obejmuje wszystkie zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa Unii, w tym stopniowe określanie ram wspólnej polityki obrony, zgodnie z drugim akapitem, która może prowadzić do wspólnej obrony, jeżeli Rada Europejska tak zadecyduje. W takim przypadku, zaleca ona Państwom Członkowskim przyjęcie takiej decyzji stosownie do ich odpowiednich wymogów konstytucyjnych.

Unia Zachodnioeuropejska (UZE) stanowi integralną część rozwoju Unii, zapewniając Unii dostęp do zdolności operacyjnej, zwłaszcza w kontekście ustępu 2. Wspiera ona Unię w określaniu aspektów obronnych wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu. W związku z tym, Unia wspiera ściślejszą współpracę instytucjonalną z UZE z zamiarem możliwości integracji UZE z Unią, jeżeli Rada tak postanowi. W takim przypadku zaleca ona Państwom Członkowskim przyjęcie takiej decyzji stosownie do ich odpowiednich wymogów konstytucyjnych.

Zgodnie z niniejszą klauzulą, Polityka Unii nie uchybia specyficznemu charakterowi polityki obrony i bezpieczeństwa niektórych Państw Członkowskich, szanuje wynikające z Traktatu Północnoatlantyckiego zobowiązania niektórych Państw Członkowskich, które uważają, że ich wspólna polityka obrony jest realizowana w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO), oraz jest zgodna z przyjętą w tych ramach wspólną polityką bezpieczeństwa i obrony.

Stopniowe określanie wspólnej polityki obrony będzie wspierane, o ile Państwa Członkowskie uznają to za stosowne, przez wzajemną współpracę w dziedzinie uzbrojenia.

2. Kwestie określone w niniejszej **klauzuli** obejmują misje humanitarne i ratunkowe, misje pokojowe oraz misje zbrojne w celu rozwiązania sytuacji kryzysowych, w tym przywrócenia pokoju.

3. Unia będzie zwracać się do UZE w celu przygotowania i wykonywania decyzji i działań Unii związanych z obroną, **zgodnie z artykułem 17 załączonego Specjalnego Protokołu o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa.**

4. Postanowienia niniejszej **klauzuli** nie stanowią przeszkody do rozwijania ściślejszej współpracy między dwoma lub wieloma Państwami Członkowskimi na poziomie stosunków dwustronnych, w ramach UZE lub Paktu Północnoatlantyckiego, o ile współpraca ta nie jest sprzeczna ze współpracą przewidzianą w **niniejszym Traktacie i załączonym Specjalnym Protokole o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa** lub jej nie utrudnia.

KLAUZULA 48: Lojalność i solidarność⁸¹

Państwa Członkowskie powinny aktywnie i otwarcie wspierać zewnętrzną politykę bezpieczeństwa Unii w duchu lojalności i obopólnej solidarności.

Państwa Członkowskie działają wspólnie w celu wzmocnienia i rozwijania politycznej solidarności między nimi. Powstrzymują się one od wszelkich działań, które są sprzeczne z

⁸⁰ ARTYKUŁ 17 ustępy 1, 2, 3 pierwsze zdanie i 4 (dawny artykuł J.7) Traktatu UE.

⁸¹ ARTYKUŁ 11 ustęp 1 (dawny artykuł J/1) Traktatu UE.

interesem Unii lub mogłyby osłabić skuteczność jej spójnej pozycji w stosunkach międzynarodowych.

Rada zapewnia stosowanie tych zasad.

III. W ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych

KLAUZULA 49: Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych⁸²

1. Bez uszczerbku dla kompetencji Wspólnoty Europejskiej, celem Unii jest zapewnienie obywatelom wysokiego poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości poprzez rozwój wspólnego działania Państw Członkowskich w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz poprzez zapobieganie rasizmowi i ksenofobii oraz zwalczanie ich.

Cel ten osiąga się przez zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej lub innej, zwłaszcza terroryzmu, handlu ludźmi i przestępstw przeciwko dzieciom, nielegalnego handlu narkotykami i nielegalnego handlu bronią, korupcji oraz nadużyć finansowych, poprzez:

- ściślejszą współpracę policji, służb celnych oraz innych właściwych władz w Państwach Członkowskich, prowadzonej bezpośrednio, jak i za pośrednictwem Europejskiego Urzędu Policji (Europol), zgodnie z postanowieniami artykułów 30 i 32 **załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**;

- ściślejszą współpracę organów sądowych i innych właściwych władz Państw Członkowskich zgodnie z postanowieniami artykułu 31 lit. a) – d) oraz artykułu 32 **wymienionego Protokołu**;

- zbliżenie, jeżeli to konieczne, norm prawa karnego Państw Członkowskich, zgodnie z postanowieniami artykułu 31 lit. e) **wymienionego Protokołu**.

2. Rada, stanowiąc jednogłośnie z inicjatywy Komisji lub Państwa Członkowskiego, oraz po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, może zdecydować, że takie działanie w dziedzinach określonych w **ustępie 1** podlega IV tytułowi **części trzeciej** Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i jednocześnie ustalić właściwe warunki głosowania z tym związane. Zaleca ona Państwom Członkowskim przyjęcie tej decyzji stosownie do ich odpowiednich wymogów konstytucyjnych.⁸³

TYTUŁ V. – POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

KLAUZULA 50: Jednolite ramy instytucjonalne Unii⁸⁴

Funkcjonowanie Unii zawiera się w jednolitych ramach instytucjonalnych, które zapewniają spójność i ciągłość podejmowanych działań z zamiarem osiągnięcia celów Unii, uwzględniając i rozbudowując dorobek wspólnotowy.

⁸² ARTYKUŁ 29 (dawny artykuł K.1) Traktatu UE.

⁸³ ARTYKUŁ 42 (dawny artykuł K.14) Traktatu UE.

⁸⁴ ARTYKUŁ 3 (dawny artykuł C) Traktatu UE.

Unia zapewnia szczególną spójność jej wszystkich działań zewnętrznych w kontekście stosunków zewnętrznych, bezpieczeństwa, polityki gospodarczej i rozwoju. Rada i Komisja są odpowiedzialne za zapewnienie takiej spójności oraz współpracują ze sobą w tym celu. Zapewniają one realizację tych polityk, zgodnie ze swoimi kompetencjami.

KLAUZULA 51: Rada Europejska⁸⁵

Rada Europejska nadaje Unii niezbędny bodziec do rozwoju oraz określa jej ogólne założenia polityczne.

Rada Europejska składa się z szefów państw lub rządów Państw Członkowskich oraz przewodniczącego Komisji. Wspomagają ich ministrowie spraw zagranicznych Państw Członkowskich oraz członkowie Komisji. Rada Europejska zbiera się co najmniej dwa razy do roku pod przewodnictwem szefa państwa lub rządu Państwa Członkowskiego, który piastuje urząd Przewodniczącego Rady.

Rada Europejska składa Parlamentowi Europejskiemu raport po każdym ze spotkań oraz pisemny raport roczny przedstawiający postępy osiągnięte przez Unię.

KLAUZULA 52: Instytucje⁸⁶

Zadania powierzone **Unii** wykonują następujące instytucje:

- PARLAMENT EUROPEJSKI
- RADA
- KOMISJA
- TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
- TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY

2. W zadaniach powierzonych Wspólnocie Europejskiej, Radę i Komisję wspomagają Komitet Ekonomiczno-Społeczny oraz Komitet Regionów, pełniące funkcje doradcze.

KLAUZULA 53: Zasada przyznawania uprawnień⁸⁷

Parlament Europejski, Rada, Komisja, Trybunał Sprawiedliwości oraz Trybunał Obrachunkowy korzystają ze swoich uprawnień na warunkach i dla celów określonych w **Traktatach**.

⁸⁵ ARTYKUŁ 4 (dawny artykuł D) Traktatu UE.

⁸⁶ Połączenie ARTYKUŁU 5 (dawnego artykułu E) Traktatu UE i ARTYKUŁU 7 (dawnego artykułu 4) Traktatu WE.

⁸⁷ ⁸⁷ Połączenie ARTYKUŁU 5 (dawnego artykułu E) Traktatu UE i ARTYKUŁU 7 ustęp 1 ostatnie zdanie (dawnego artykułu 4) Traktatu WE.

KLAUZULA 54: Europejski System Banków Centralnych i Europejski Bank

Centralny⁸⁸

Europejski System Banków Centralnych (zwany dalej „ESBC”) oraz Europejski Bank Centralny (zwany dalej „EBC”) działają w granicach uprawnień powierzonych im **Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską** oraz załączonym Statutem ESBC i EBC (dalej zwanym „Statutem ESBC”).

KLAUZULA 55: Europejski Bank Inwestycyjny⁸⁹

Europejski Bank Inwestycyjny działa w granicach uprawnień powierzonych mu **Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską** oraz załączonym Statutem.

I. Parlament Europejski

KLAUZULA 56: Skład⁹⁰

1. Parlament Europejski składa się z przedstawicieli narodów Państw zgromadzonych w Unii⁹¹. Przedstawiciele wybierani są w powszechnych wyborach bezpośrednich na okres pięciu lat.⁹²

2. Parlament Europejski opracowuje projekt umożliwiający przeprowadzenie powszechnych wyborów bezpośrednich zgodnie z jednolitą formułą we wszystkich Państwach Członkowskich lub zgodnie z zasadami wspólnymi dla wszystkich Państw Członkowskich. Rada, stanowiąc jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego udzielonej większością głosów jego członków, ustanawia właściwe przepisy, których przyjęcie zaleca Państwom Członkowskim zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.⁹³

3. Liczba przedstawicieli wybranych w każdym Państwie Członkowskim musi zapewnić właściwe reprezentowanie narodów Państw zgromadzonych w Unii Europejskiej. Liczba członków Parlamentu Europejskiego nie przekracza siedmiuset.⁹⁴

4. Parlament Europejski wybiera spośród swoich członków Przewodniczącego i prezydium.⁹⁵

⁸⁸ Uproszczenie ARTYKUŁU 8 (dawnego artykułu 4a) Traktatu WE.

⁸⁹ Uproszczenie ARTYKUŁU 9 (dawnego artykułu 4b) Traktatu WE.

⁹⁰ Połączenie wybranych części ARTYKUŁU 189 (dawnego artykułu 137) i ARTYKUŁU 190 (dawnego artykułu 138) Traktatu WE.

⁹¹ ARTYKUŁ 189 akapit 1 Traktatu WE. Skład Parlamentu Europejskiego, jak również innych instytucji lub ciał, jest stały. Nie zmienia się on stosownie do filaru, w oparciu o który interweniuje.

⁹² Połączenie ustępu 1 i 3 ARTYKUŁU 190 Traktatu WE.

⁹³ ARTYKUŁ 190 ustęp 4 Traktatu WE.

⁹⁴ Połączenie ustępu 2 akapit 1 ARTYKUŁU 190 i ARTYKUŁU 189 akapit 2 Traktatu WE.

⁹⁵ ARTYKUŁ 189 akapit 1 Traktatu WE

KLAUZULA 57: Funkcje

1. W zakresie określonym **Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską**, Parlament Europejski uczestniczy w procesie prowadzącym do przyjęcia aktów wspólnotowych poprzez korzystanie ze swoich uprawnień w ramach procedur **współdecydowania i współpracy** określonych w artykułach 251 i 252 **tego Traktatu**, jak również poprzez udzielanie zgody lub wydawanie opinii doradczych.

Parlament Europejski może, stanowiąc większością głosów swoich członków, żądać od Komisji przedłożenia wszystkich właściwych propozycji, w kwestiach, w których jego zdaniem akt wspólnotowy jest niezbędny z celu zastosowania **wymienionego Traktatu**.⁹⁶

2. Przewodniczący **Rady** zasięga opinii Parlamentu Europejskiego w kwestii głównych aspektów oraz podstawowych decyzji dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz zapewnia, że opinie Parlamentu Europejskiego są brane pod uwagę. Przewodniczący Rady i Komisja regularnie informują Parlament Europejski o rozwoju polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii.⁹⁷

3. Rada zasięga opinii Parlamentu Europejskiego przed przyjęciem jakiegokolwiek środka odnoszącego się do artykułu 34 ustęp 2 lit. b), c) i d) **załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**. Parlament Europejski wydaje swoją opinię z terminie określonym przez Radę, który nie powinien być krótszy niż trzy miesiące. Jeżeli taka opinia nie zostanie wydana w terminie, Rada może działać sama.

Przewodniczący Komisji informuje regularnie Parlament Europejski o dyskusjach dotyczących dziedzin, które obejmują **współpracę policyjną i sądową w sprawach karnych**.⁹⁸

KLAUZULA 58: Wotum nieufności⁹⁹

Jeżeli do Parlamentu Europejskiego wpłynie wniosek o wotum nieufności dla działań **Wspólnoty Europejskiej** wykonywanych przez Komisję, Parlament Europejski głosuje w sprawie tego wniosku najwcześniej trzy dni po jego złożeniu i wyłącznie w głosowaniu jawnym.

Jeżeli wniosek o wotum nieufności zostanie przyjęty większością dwóch trzecich głosów oddanych przez większość członków Parlamentu Europejskiego, członkowie Komisji kolektywnie rezygnują ze swoich funkcji. Rozwiązują oni nadal sprawy bieżące do czasu ich zastąpienia zgodnie z artykułem 214 **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**. W takim przypadku mandat członków Komisji mianowanych na ich miejsca wygasa z dniem, w którym wygasłby mandat członków Komisji zobowiązanych do kolektywnej rezygnacji.

⁹⁶ ARTYKUŁ 192 (dawny artykuł 138b) Traktatu WE.

⁹⁷ ARTYKUŁ 21 akapit 1 (dawny artykuł J.11) Traktatu UE.

⁹⁸ ARTYKUŁ 39 ustępy 1 i 2 (dawny artykuł K.11) Traktatu UE.

⁹⁹ ARTYKUŁ 201 (dawny artykuł 144) Traktatu WE.

KLAUZULA 59: Głosowanie¹⁰⁰

Zważywszy, że Parlament Europejski, z zastrzeżeniem odmiennych postanowień, jest zobowiązany stanąć przy absolutnej większości swoich członków, Parlament Europejski stanowi absolutną większością oddanych głosów.

II. – Rada

KLAUZULA 60: Skład i prezydium¹⁰¹

Rada składa się z przedstawicieli szczebla ministerialnego każdego z Państw Członkowskich upoważnionych do zaciągania zobowiązań w imieniu rządu tego Państwa Członkowskiego.

Urząd Przewodniczącego piastuje kolejno przez sześć miesięcy każde Państwo Członkowskie reprezentowane w Radzie, według porządku ustalonego przez Radę stanowiącą jednogłośnie.

KLAUZULA 61: Funkcje¹⁰²

1. Aby zapewnić realizację celów określonych w **Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską**, Rada:

- zapewnia koordynację ogólnych polityk gospodarczych Państw Członkowskich;
- ma prawo podejmowania decyzji;
- powierza Komisji, w aktach przez siebie przyjmowanych, uprawnienia do realizacji przepisów, które Rada ustanawia. Rada może narzucić pewne warunki stosowania tych uprawnień. Rada może również, w szczególnych przypadkach zastrzec sobie prawo do bezpośredniego stosowania uprawnień wykonawczych. Procedury w tym celu ustanowione, muszą być zgodne w zasadami i regułami, które Rada, stanowiąc jednogłośnie na wniosek Komisji i po uzyskaniu opinii Parlamentu Europejskiego, wcześniej ustanowi.¹⁰³

2. **Odnosnie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, Rada:**¹⁰⁴

- **podejmuje decyzje niezbędne do określenia i realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na podstawie ogólnych założeń ustalonych przez Radę Europejską,**
- **zaleca wspólne strategie Radzie Europejskiej oraz realizuje je, zwłaszcza przez przyjmowanie wspólnych działań i pozycji,**
- **przyjmuje wspólne zadania i pozycje, tak jak to zostało określone w artykułach 14 i 15 załączonego Specjalnego Protokołu o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa.**¹⁰⁵

¹⁰⁰ Przeredagowanie ARTYKUŁU 198 (dawnego artykułu 141) Traktatu WE.

¹⁰¹ ARTYKUŁ 203 (dawny artykuł 146) Traktatu WE.

¹⁰² Zredagowane ponownie w klauzuli 61 ustęp 2 i 3.

¹⁰³ ARTYKUŁ 202 (dawny artykuł 145) Traktatu WE.

¹⁰⁴ ARTYKUŁ 13 ustęp 3 (dawny artykuł J.3) Traktatu UE.

¹⁰⁵ Połączenie ARTYKUŁU 14 ustęp 1 pierwsze zdanie (dawnego artykułu J.4) Traktatu UE i ARTYKUŁU 15 ustęp 1 pierwsze zdanie (dawnego artykułu J.5) Traktatu UE.

Rada zapewnia jedność, spójność i skuteczność działania Unii.

3. Odnosnie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, Rada stosuje środki i wspiera współpracę przy użyciu właściwej procedury określonej w klauzuli 49 i załączonym Specjalnym Protokole o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, przyczyniając się do osiągnięcia celów Unii.¹⁰⁶

W szczególności, zgodnie z artykułem 34 wymienionego Specjalnego Protokołu, Rada:

- przyjmuje wspólne pozycje, decyzje ramowe i inne decyzje w celach zgodnych z celami klauzuli 49 ustęp 1, wykluczając jakiegokolwiek zbliżenie przepisów wykonawczych i ustawowych Państw Członkowskich,¹⁰⁷

- ustanawia konwencje.¹⁰⁸

Rada wspiera współpracę w obrębie Europolu, zgodnie z artykułem 30 wymienionego Specjalnego Protokołu.¹⁰⁹

Państwa Członkowskie należące do Rady informują się i zasięgają wzajemnej opinii w celu koordynacji ich działania.¹¹⁰

4. Rada może zażądać od Komisji wykonania wszelkich analiz, które uzna za pożądane do realizacji wspólnych celów oraz przedłożenia jej wszelkich stosownych propozycji.¹¹¹

KLAUZULA 62: Reprezentowanie Unii¹¹²

1. Przewodniczący reprezentuje Unię w sprawach związanych ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa.

2. Przewodniczący jest odpowiedzialny za wdrażanie decyzji podjętych **w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa**; z tego tytułu zasadniczo wyraża pozycję Unii w organizacjach i na konferencjach międzynarodowych.

3. Radę wspomaga sekretarz generalny Rady, który pełni funkcję Wysokiego Przedstawiciela do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

4. Komisja uczestniczy w zadaniach określonych w ustępie 1 i 2. Jeżeli to konieczne, przewodniczącemu pomaga w jego zadaniach Państwo Członkowskie, które następnie obejmuje przewodnictwo.

5. Rada może, kiedy uzna za konieczne, mianować specjalnego przedstawiciela posiadającego kompetencje związane ze szczególnymi rozwiązaniami politycznymi.

¹⁰⁶ ARTYKUŁ 34 ustęp 1 (dawny artykuł K.6) Traktatu UE.

¹⁰⁷ ARTYKUŁ 34 ustęp 2 lit. a), b) i c) Traktatu UE.

¹⁰⁸ ARTYKUŁ 34 ustęp 2 lit. d) Traktatu UE.

¹⁰⁹ ARTYKUŁ 30 ustęp 2 (dawny artykuł K.2) Traktatu UE.

¹¹⁰ ARTYKUŁ 34 ustęp 1 Traktatu UE.

¹¹¹ ARTYKUŁ 208 (dawny artykuł 152) Traktatu WE. Postanowienie to stosuje się do filaru międzyrządowego.

¹¹² ARTYKUŁ 18 ustęp 1 (dawny artykuł J.8) Traktatu UE.

KLAUZULA 63: Głosowanie

1. W ramach Wspólnoty Europejskiej, Rada stanowi przy większości swoich członków, z zastrzeżeniem postanowienia, zgodnie z którym Rada jest zobowiązana stanowić większością kwalifikowaną lub jednogłośnie.¹¹³
2. W ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych Rada stanowi jednogłośnie, z zastrzeżeniem odmiennych postanowień.¹¹⁴
3. Kiedy Rada jest zobowiązana stanowić większością kwalifikowaną, głosy jej członków są rozłożone na mocy artykułu 205 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.¹¹⁵
4. Wstrzymanie się od głosu członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w przyjęciu uchwały, która wymaga jednomyślności.¹¹⁶

III. Komisja

KLAUZULA 64: Skład¹¹⁷

1. Komisja składa się z członków, którzy są wybierani ze względu na ich ogólne kwalifikacje, i których niezależność nie podlega wątpliwości.

Członkami Komisji mogą zostać wyłącznie obywatele Państw Członkowskich.

W skład Komisji musi wchodzić co najmniej jeden obywatel każdego Państwa Członkowskiego, a liczba członków posiadających obywatelstwo tego samego Państwa nie może przekroczyć dwóch.

2. Członkowie Komisji są w pełni niezależni w wykonywaniu ich obowiązków, w ogólnym interesie Wspólnoty Europejskiej.

W wykonywaniu tych obowiązków nie zwracają się oni o instrukcje ani ich nie przyjmują od żadnego rządu lub jakiegokolwiek innego organu. Powstrzymują się oni od jakiegokolwiek działania niezgodnego z charakterem ich funkcji. Każde Państwo Członkowskie zobowiązuje się szanować tę zasadę i nie wywierać wpływu na członków Komisji przy wykonywaniu przez nich zadań.

KLAUZULA: 65 Mianowanie¹¹⁸

¹¹³ Przeredagowanie ARTYKUŁU 205 ustęp 1 (dawny artykuł 148) Traktatu WE.

¹¹⁴ Nowe postanowienie.

¹¹⁵ ARTYKUŁ 205 ustęp 2 pierwsze zdanie (dawny artykuł 148) Traktatu WE.

Również ARTYKUŁY 23 ustęp 2, 34 ustęp 3 i 44 odnoszą się do Traktatu 205 ustęp 2 WE. Postanowienie to stosuje się do tytułów V, VI, VII Traktatu UE lub do całej Unii.

¹¹⁶ ARTYKUŁ 205 ustęp 3 Traktatu UE. Również ARTYKUŁY 23 ustęp 1 pierwsze zdanie oraz ARTYKUŁ 41 ustęp 1 Traktatu UE odnoszą się do artykułu 205 ustęp 3 Traktatu WE. Postanowienie to stosuje się do całej Unii. Jednakże, z punktu widzenia prawnego, postanowienie to nie dotyczy artykułu 44 ustęp 2 Traktatu UE. Najprawdopodobniej nie jest to zamierzone, jako że jest to jedyny artykuł, który nie odnosi się do wspomnianego postanowienia.

¹¹⁷ ARTYKUŁ 213 ustęp 1 wybrane części oraz ustęp 2 akapity 1 i 2 (dawny artykuł 157) Traktatu WE.

¹¹⁸ ARTYKUŁ 214 (dawny artykuł 158) Traktatu WE.

1. Członkowie Komisji są mianowani na okres pięciu lat i podlegają, jeżeli zajdzie taka konieczność, **wotum nieufności zgodnie z klauzulą 58**.

Ich mandat jest odnawialny.

2. Rządy Państw Członkowskich nominują, za wspólnym porozumieniem, osobę, którą zamierzają mianować przewodniczącym Komisji; nominacja ta jest zatwierdzana przez Parlament Europejski.

Rządy Państw Członkowskich, za wspólnym porozumieniem z osobą nominowaną na przewodniczącego, nominują inne osoby, które zamierzają mianować członkami Komisji.

Nominowani w ten sposób przewodniczący oraz pozostali członkowie Komisji podlegają, jako kolegium, zatwierdzeniu przez Parlament Europejski. Po zatwierdzeniu przez Parlament Europejski, Przewodniczący oraz pozostali członkowie Komisji zostają mianowani za wspólnym porozumieniem rządów Państw Członkowskich.

KLAUZULA 66: Prezydium¹¹⁹

Komisja działa zgodnie z założeniami politycznymi przewodniczącego. Komisja może mianować jednego lub dwóch wiceprzewodniczących spośród swoich członków.

KLAUZULA 67: Funkcje

1. W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania i rozwoju wspólnego rynku, Komisja:

- czuwa nad stosowaniem postanowień **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską** oraz środków przyjętych przez instytucje na jego podstawie;
- formułuje zalecenia lub wydaje opinie w sprawach będących przedmiotem **wymienionego Traktatu**, o ile Traktat wyraźnie to przewiduje lub o ile Komisja uznaje to za niezbędne;
- posiada własne uprawnienia decyzyjne oraz uczestniczy w formułowaniu aktów Rady i Parlamentu Europejskiego na warunkach określonych **wymienionym Traktatem**;
- stosuje uprawnienia powierzone jej przez Radę w celu wykonania przepisów przez nią ustanowionych.¹²⁰

2. W przypadku gdy Rada, na mocy **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, wydaje akt na wniosek Komisji, wymagana jest jednomyślność dla aktu zmieniającego propozycję Komisji, z zastrzeżeniem artykułu 251 ustępy 4 i 5 **tego Traktatu**.

Dopóki Rada nie podjęła działań, Komisja może zmienić swój projekt w każdej chwili w toku procedur prowadzących do przyjęcia aktu wspólnotowego.¹²¹

¹¹⁹ Połączenie ARTYKUŁU 219 pierwszy akapit (dawnego artykuł 163) i ARTYKUŁU 217 (dawnego artykułu 161) Traktatu WE.

¹²⁰ ARTYKUŁ 211 (dawny artykuł 155) Traktatu WE.

3. Komisja jest w pełni wspomagana w pracy wykonywanej w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych.¹²²

KLAUZULA 68: Głosowanie¹²³

Komisja stanowi przy większości liczby jej członków.

IV. – Trybunał Sprawiedliwości

KLAUZULA 69: Skład i mianowanie

1. Trybunał Sprawiedliwości składa się z sędziów i jest wspomagany przez rzeczników generalnych.¹²⁴

2. Sędziowie i rzecznicy generalni są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i posiadających kwalifikacje wymagane do zajmowania najwyższych stanowisk sądowych w ich odpowiednich krajach, lub którzy są prawnikami o uznanych kwalifikacjach; są oni mianowani za wspólnym porozumieniem rządów Państw członkowskich na okres sześciu lat.¹²⁵

3. Sędziowie wybierają spośród siebie prezesa Trybunału Sprawiedliwości na okres trzech lat. Jego mandat jest odnawialny.¹²⁶

KLAUZULA 70: Funkcje

Sąd Pierwszej Instancji czuwa nad poszanowaniem prawa w wykładni i stosowaniu Traktatów, **zgodnie z klauzulą 87.**¹²⁷

KLAUZULA 70: Sąd Pierwszej Instancji¹²⁸

1. Przy Trybunale Sprawiedliwości tworzy się Sąd Pierwszej Instancji zobowiązany do sądenia w pierwszej instancji pewnych kategorii spraw i skarg określonych w **artykule 225** ustęp 2 **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, z zastrzeżeniem prawa odwołania się do Trybunału Sprawiedliwości jedynie w kwestiach prawnych i na warunkach ustanowionych przez statut. Sąd Pierwszej Instancji nie jest właściwy do sądenia kwestii związanych z przepisami prawa pierwotnego na mocy artykułu 234 **wymienionego Traktatu.**

¹²¹ ARTYKUŁ 250 (dawny artykuł 189a) Traktatu WE.

¹²² Połączenie ARTYKUŁU 27 (dawnego artykułu J.17) i ARTYKUŁU 36 ustęp 2 (dawnego artykułu K.8) Traktatu UE.

¹²³ ARTYKUŁ 219 drugie zdanie (dawny artykuł 163) Traktatu WE.

¹²⁴ Połączenie ARTYKUŁU 221 akapit 1 (dawnego artykułu 165) i ARTYKUŁU 222 pierwsze zdanie (dawnego artykułu 166) Traktatu WE (dotyczy wybranych części).

¹²⁵ ARTYKUŁ 223 akapit 1 (dawny artykuł 167) Traktatu WE.

¹²⁶ ARTYKUŁ 223 akapit 5 (dawny artykuł 167) Traktatu WE.

¹²⁷ ARTYKUŁ 220 (dawny artykuł 164) Traktatu WE.

¹²⁸ ARTYKUŁ 225 ustępy 1 i 3 (wybrane części) (dawny artykuł 168a) Traktatu WE.

2. Członkowie Sądu Pierwszej Instancji są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności posiadających kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowisk sądowych; są oni mianowani za wspólnym porozumieniem rządów Państw Członkowskich na okres sześciu lat. Co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu członkowskiego. Ustupujący członkowie mogą być mianowani ponownie.

V. – Trybunał Obrachunkowy

KLAUZULA 72: Skład i mianowanie¹²⁹

1. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są wybierani spośród osób, które wchodzi lub wchodziły w skład organów kontroli zewnętrznej, lub które posiadają szczególne kwalifikacje do zajmowania tego stanowiska. Ich niezależność powinna być niekwestionowana.

2. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są mianowani na okres sześciu lat przez Radę, stanowiącą jednogłośnie po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego.

Członkowie Trybunału Obrachunkowego mogą być mianowani ponownie.

Wybierają oni spośród siebie prezesa Trybunału Obrachunkowego na okres sześciu lat. Prezes może być wybrany ponownie.

3. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są całkowicie niezależni w wykonywaniu swoich obowiązków, w ogólnym interesie Wspólnoty.

W wykonywaniu swoich obowiązków nie zwracają się oni po instrukcje ani ich nie przyjmują od żadnego rządu lub innego organu. Powstrzymują się oni od wszelkich działań niezgodnych z charakterem ich obowiązków.

KLAUZULA 73: Funkcje

1. Trybunał Obrachunkowy sprawuje funkcję kontrolną.¹³⁰

2. Trybunał Obrachunkowy kontroluje rachunki wszystkich dochodów i wydatków Wspólnoty. Kontroluje również rachunki wszystkich dochodów i wydatków wszystkich organów powołanych przez Wspólnotę, w zakresie, w jakim akt założycielski nie wyklucza takiej kontroli.

Trybunał Obrachunkowy przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie oświadczenie o wiarygodności rachunków oraz o legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw, które jest publikowane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.¹³¹

¹²⁹ ARTYKUŁ 247 ustępy 2, 3 i 4 (dawny artykuł 188b) Traktatu WE.

¹³⁰ ARTYKUŁ 246 (dawny artykuł 188a) Traktatu WE.

¹³¹ ARTYKUŁ 248 (dawny artykuł 188c) Traktatu WE.

KLAUZULA 74: Komitet Ekonomiczno-Społeczny

1. Komitet składa się z przedstawicieli różnych kategorii działalności gospodarczej i społecznej, zwłaszcza przedstawicieli producentów, rolników, przewoźników, pracowników, kupców, rzemieślników, wolnych zawodów oraz opinii publicznej.¹³²

2. Członkowie Komitetu Ekonomiczno-Społecznego są mianowani przez Radę stanowiącą jednogłośnie na okres czterech lat. Ich mandat jest odnawialny.

Członkowie Komitetu nie są wiązani żadnym mandatem imperatywnym. Są w pełni niezależni w wykonywaniu ich obowiązków, w ogólnym interesie Wspólnoty.¹³³

3. Rada i Komisja powinny zasięgać opinii Komitetu w zakresie przewidzianym **Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską**. Instytucje te zasięgają opinii Komitetu we wszystkich sprawach, w których uznają to za stosowne. Komitet może wydać opinię z własnej inicjatywy, w przypadkach, gdy uzna to za stosowne.¹³⁴

KLAUZULA 75: Komitet Regionów

1. **Komitet Regionów składa się z przedstawicieli organów regionalnych i lokalnych.**¹³⁵

2. Członkowie Komitetu oraz zastępcy członków w równej liczbie są wybierani na okres czterech lat przez Radę stanowiącą jednogłośnie na wniosek odpowiednich Państw Członkowskich. Ich mandat jest odnawialny. Nie mogą być oni równocześnie członkami Parlamentu Europejskiego.

Członkowie Komitetu nie są wiązani żadnym mandatem imperatywnym. Są w pełni niezależni w wykonywaniu swych funkcji, w ogólnym interesie Wspólnoty.¹³⁶

3. Rada i Komisja zasięgają opinii Komitetu Regionów w przypadkach przewidzianych w **Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską** oraz we wszystkich innych przypadkach, zwłaszcza związanych ze współpracą przygraniczną, o ile jedna z tych dwóch instytucji uzna to za stosowne.¹³⁷

¹³² ARTYKUŁ 257 akapit 2 (dawny artykuł 193) Traktatu WE.

¹³³ ARTYKUŁ 258 akapity 1 i 3 (dawny artykuł 194) Traktatu WE.

¹³⁴ ARTYKUŁ 262 akapit 1 (dawny artykuł 198) Traktatu WE.

¹³⁵ Przeredagowanie ARTYKUŁU 263 akapit 1 (dawny artykuł 198) Traktatu WE.

¹³⁶ ARTYKUŁ 263 akapity 3 i 4 (dawny artykuł 198a) Traktatu WE.

¹³⁷ ARTYKUŁ 265 akapit 1 (dawny artykuł 198c) Traktatu WE.

KLAUZULA 76: Postanowienia ogólne¹³⁸

ESBC składa się z EBC i z narodowych banków centralnych.

ESBC ma osobowość prawną.

ESBC jest kierowany przez organy decyzyjne EBC, którymi są Rada Naczelna i Zarząd.

KLAUZULA 77: Rada Naczelna i Zarząd¹³⁹

1. Rada Naczelna EBC składa się z członków Zarządu EBC oraz prezesów narodowych banków centralnych.

2. a) Zarząd składa się z prezesa, zastępcy prezesa oraz czterech pozostałych członków.

b) Prezes, zastępca prezesa oraz pozostali członkowie Zarządu są nominowani spośród osób o uznanym doświadczeniu zawodowym w dziedzinie finansów i bankowości za wspólnym porozumieniem rządów Państw Członkowskich na szczeblu przywódców państw lub rządów, na polecenie Rady, która stanowi po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i Rady Naczelnej EBC.

Są oni mianowani na okres ośmiu lat, a ich mandat nie jest odnawialny.

Członkami Zarządu mogą być wyłącznie obywatele Państw Członkowskich.

KLAUZULA 78: Niezależność¹⁴⁰

Przy stosowaniu uprawnień i wykonywaniu zadań i obowiązków przyznanych na mocy **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską** oraz Statutem ESBC, EBC, narodowe banki centralne ani członkowie organów decyzyjnych nie zwracają się po instrukcje ani ich nie przyjmują od żadnego organu Wspólnoty ani od żadnego rządu Państw Członkowskich lub innego organu.

Instytucje i organy Wspólnoty oraz rządy Państw Członkowskich zobowiązują się przestrzegać tej zasady, jak również nie wywierać wpływu na organy decyzyjne EBC lub narodowych banków centralnych przy wypełnianiu ich obowiązków.

KLAUZULA 79: Funkcje

1. Do podstawowych zadań ESBC należy:

- określanie i wdrażanie polityki pieniężnej Wspólnoty **Europejskiej**;
- przeprowadzanie operacji walutowych zgodnie z postanowieniami artykułu 111 **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**;

¹³⁸ ARTYKUŁ 107 ustępy 1, 2 i 3 (dawny artykuł 106) Traktatu WE.

¹³⁹ ARTYKUŁ 112 (dawny artykuł 109a) Traktatu WE.

¹⁴⁰ ARTYKUŁ 108 (dawny artykuł 107) Traktatu WE.

- utrzymywanie i zarządzanie oficjalnymi rezerwami walutowymi Państw Członkowskich;
- wspieranie należytego funkcjonowania systemów płatniczych.

Trzeci myślnik **niniejszego ustępu** stosuje się bez uszczerbku dla utrzymywania bilansów walutowych kapitałów obrotowych i zarządzania nimi przez rządy Państw Członkowskich.¹⁴¹

2. EBC ma wyłączne prawo do zezwalania na emisję banknotów we Wspólnocie **Europejskiej**. Banknoty takie mogą emitować EBC i narodowe banki centralne. Banknoty emitowane przez EBC i narodowe banki centralne są jedynym legalnym środkiem płatniczym we Wspólnocie **Europejskiej**.

Państwa Członkowskie mogą emitować monety, z zastrzeżeniem zgody EBC co do wielkości emisji.¹⁴²

VIII. – Europejski Bank Inwestycyjny

KLAUZULA 80: Postanowienia ogólne

Europejski Bank Inwestycyjny posiada osobowość prawną.

Członkami Europejskiego Banku Inwestycyjnego są Państwa Członkowskie.¹⁴³

KLAUZULA 81: Funkcje¹⁴⁴

1. Zadaniem Europejskiego Banku Inwestycyjnego jest przyczynianie się, poprzez odwołanie się do rynku kapitałowego i zasobów własnych, do zrównoważonego i stałego rozwoju wspólnego rynku w interesie Wspólnoty Europejskiej. W tym celu Bank, nie mając na celu zysku, udziela pożyczek i gwarancji, które sprzyjają finansowaniu projektów we wszystkich sektorach gospodarki, **zgodnie z postanowieniami artykułu 267 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**.

2. Wypełniając jego zadania, Bank ułatwia finansowanie programów inwestycyjnych w połączeniu z pomocą pochodzącą od funduszy strukturalnych oraz innych instrumentów finansowych Wspólnoty.

TYTUŁ VI. – POSTANOWIENIA FINANSOWE

KLAUZULA 82: Budżet

1. Wszystkie dochody i wydatki **Wspólnoty Europejskiej**, w tym dotyczące Europejskiego Funduszu Społecznego, powinny być włączone do preliminarza na każdy rok budżetowy i być wpisane do budżetu.

¹⁴¹ ARTYKUŁ 105 ustępy 2 i 3 (dawny artykuł 105) Traktatu WE.

¹⁴² ARTYKUŁ 106 ustępy 1 i 2 pierwsze zdanie (dawny artykuł 105a) Traktatu WE.

¹⁴³ ARTYKUŁ 266 akapity 1 i 2 (dawny artykuł 198d) Traktatu WE.

¹⁴⁴ ARTYKUŁ 267 (dawny artykuł 198e) Traktatu WE (dotyczy wybranych części).

Wydatki administracyjne wynikłe dla instytucji w związku ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa oraz współpracą policyjną i sądową w sprawach karnych¹⁴⁵ obciążają budżet. Wydatki operacyjne wynikłe z wprowadzania w życie tych postanowień, mogą, na warunkach w nich określonych, obciążać budżet.

Budżet powinien być zrównoważony w odniesieniu do dochodów i przychodów.¹⁴⁶

2. Bez uszczerbku dla innych dochodów, budżet jest finansowany z zasobów własnych.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, uchwała przepisy dotyczące systemu zasobów własnych Wspólnoty Europejskiej, których przyjęcie zaleca Państwom Członkowskim, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.¹⁴⁷

KLAUZULA 83: Dyscyplina budżetowa¹⁴⁸

W celu zapewnienia dyscypliny budżetowej, Komisja nie przedkłada projektu aktu wspólnotowego, nie zmienia swych projektów i nie przyjmuje środków wykonawczych, które mogą mieć odczuwalny wpływ na budżet, bez zagwarantowania, że taki projekt lub środek może być sfinansowany w granicach zasobów własnych Wspólnoty Europejskiej, wynikających z przepisów ustanowionych przez Radę na mocy **klauzuli 82 ustęp 2**.

KLAUZULA 84: Interesy finansowe Wspólnoty Europejskiej¹⁴⁹

1. Wspólnota Europejska i Państwa Członkowskie zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Wspólnoty za pomocą środków podejmowanych zgodnie z **artykułem 280 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, które mają działanie odstrasżające i zapewniają skuteczną ochronę w Państwach Członkowskich.

2. Państwa Członkowskie podejmują takie same środki do zwalczania nadużyć naruszających interesy finansowe Wspólnoty Europejskiej, jakie podejmują do zwalczania nadużyć naruszających ich własne interesy finansowe.

3. Z zastrzeżeniem innych postanowień **wymienionego Traktatu**, Państwa Członkowskie koordynują swoje działania zmierzające do ochrony interesów finansowych Wspólnoty Europejskiej przed nadużyciami finansowymi. W tym celu organizują, wspólnie z Komisją, ścisłą i regularną współpracę między właściwymi władzami.

¹⁴⁵ Pierwotne postanowienie wciąż odnosi się do „współpracy w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych”. Miało być ono zmienione zgodnie z modyfikacją tytułu VI Traktatu UE przez Traktat Amsterdamski.

¹⁴⁶ ARTYKUŁ 268 (dawny artykuł 199) Traktatu WE.

¹⁴⁷ ARTYKUŁ 269 (dawny artykuł 201) Traktatu WE.

¹⁴⁸ ARTYKUŁ 270 (dawny artykuł 201A) Traktatu WE.

¹⁴⁹ ARTYKUŁ 280 ustępy 1-3 (dawny artykuł 209a) Traktatu WE.

TYTUŁ VII. – POSTANOWIENIA O ŚCIŚLEJSZEJ WSPÓLPRACY

KLAUZULA 85: Warunki ogólne¹⁵⁰

1. Państwa Członkowskie, które zamierzają ustanowić między sobą ściślejszą współpracę, mogą korzystać z instytucji, procedur i mechanizmów ustanowionych **Traktatami**, pod warunkiem, że współpraca ta:

- a) zmierza do wspierania celów Unii oraz do ochrony jej interesów i służenia im;
- b) szanuje zasady tych Traktatów oraz jednolite ramy instytucjonalne Unii;
- c) jest zawierana tylko w ostateczności, kiedy cele wymienionych Traktatów nie mogą być osiągnięte przez zastosowanie odpowiednich procedur w nich ustalonych;
- d) obejmuje co najmniej większość Państw Członkowskich;
- e) nie narusza dorobku wspólnotowego oraz środków podjętych na mocy postanowień wymienionych Traktatów;
- f) nie narusza kompetencji, praw, obowiązków i interesów tych Państw Członkowskich, które w niej nie uczestniczą;
- g) jest otwarta dla wszystkich Państw Członkowskich i pozwala im przyłączyć się do współpracy w każdej chwili, jeżeli zastosują się one do decyzji podstawowej oraz do decyzji już podjętych w jej ramach;
- h) spełnia specyficzne kryteria dodatkowe, określone w artykule 11 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz w artykule 40 **załączonego Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**, w zależności od dziedziny, której dotyczy, i jest dopuszczona przez Radę zgodnie z procedurami przez nią ustanowionymi;

2. Państwa Członkowskie stosują, o ile to ich dotyczy, akty i decyzje przyjęte w celu wdrożenia współpracy, w której uczestniczą. Państwa Członkowskie nie uczestniczące w takiej współpracy, nie przeszkadzają w jej wdrażaniu Państwom Członkowskim uczestniczącym.

KLAUZULA 86: Wdrażane ściślejszej współpracy

1. W celu przyjęcia aktów i decyzji koniecznych do wdrożenia współpracy określonej w **klauzuli 85**, są stosowane odpowiednie postanowienia instytucjonalne **Traktatów**. O ile jednak wszyscy członkowie Rady mogą uczestniczyć w obradach, jedynie ci, którzy reprezentują Państwa Członkowskie uczestniczące we współpracy, mogą uchylać decyzje. Większość kwalifikowana jest określona według tych samych proporcji rozkładu głosów określonych członków Rady, które są określone w artykule 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Jednomyślność jest osiągnięta jedynie głosami tych członków Rady.¹⁵¹

¹⁵⁰ ARTYKUŁ 43 (dawny artykuł K.15) Traktatu UE.

¹⁵¹ ARTYKUŁ 44 ustęp 1 (dawny artykuł K.16) Traktatu UE.

2. Wydatki wynikające z wdrażania współpracy, poza kosztami administracyjnymi ponoszonymi przez instytucje, są pokrywane przez uczestniczące Państwa Członkowskie, o ile Rada, stanowiąc jednogłośnie, nie zadecyduje inaczej.¹⁵²

3. Rada i Komisja informują regularnie Parlament Europejski o rozwoju ściślejszej współpracy ustanowionej na podstawie tego tytułu.¹⁵³

TYTUŁ VIII. – POSTANOWIENIA KOŃCOWE

KLAUZULA 87: Kompetencje Trybunału Sprawiedliwości¹⁵⁴

Postanowienia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską dotyczące uprawnień Trybunału Sprawiedliwości oraz stosowania tych uprawnień mają zastosowanie do niniejszego Traktatu, bez uszczerbku dla poniższych ustępów.

Mają one zastosowanie do klauzuli 31 oraz tytułu IV części trzeciej Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, do współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz do ściślejszej współpracy określonej w tytule VII niniejszego Traktatu, na warunkach ustanowionych Traktatami.

Nie mają one zastosowania do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Nie mają one zastosowania do Tytułu I niniejszego Traktatu, ani do klauzul 50, 51 oraz 91.¹⁵⁵

Mają one zastosowanie do klauzuli 4, odnośnie działań instytucji, w zakresie kompetencji Trybunału zgodnie z postanowieniami Traktatów.

KLAUZULA 88: Podstawowy Traktat i inne traktaty¹⁵⁶

1. Traktat o Unii Europejskiej, Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską oraz ich późniejsze modyfikacje zostają uchylone. Zostają one zastąpione przez Podstawowy Traktat, przez załączony Specjalny Protokół o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa oraz o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, oraz przez skonsolidowaną wersję Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską załączoną do Aktu Końcowego Traktatu Amsterdamskiego zmodyfikowaną zgodnie z poniższym ustępem.

¹⁵² ARTYKUŁ 44 ustęp 2 (dawny artykuł K.16) Traktatu UE

¹⁵³ ARTYKUŁ 45 ustęp 2 (dawny artykuł K.17) Traktatu UE.

¹⁵⁴ Przeredagowanie ARTYKUŁU 46 (dawnego artykułu L) Traktatu UE.

¹⁵⁵ Zespół zakłada, że ten wyjątek zostanie uchylony.

¹⁵⁶ Nowe postanowienie. Mogłoby ono posiadać dodatkowo trzeci ustęp zbliżony do artykułu 10 Traktatu Amsterdamskiego mający na celu zachowanie obowiązującego prawa, które głosi: „Uchylenie lub skreślenie postanowień skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (oraz Traktatu o Unii Europejskiej) obowiązujących przed wejściem w życie Podstawowego Traktatu oraz przyjęcie niektórych z jego (ich) postanowień nie prowadzi do zmiany mocy prawnej postanowień skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Traktatu o Unii Europejskiej) ani aktów prawnych przyjętych na podstawie wymienionego Traktatu (Traktatów).

Artykuły od 2 do 10, 12 akapit 1, 14 ustęp 2, 16 ...¹⁵⁷ skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską załączonej o Aktu Końcowego Traktatu Amsterdamskiego zostają uchylone.

Wszystkie protokoły załączone do Traktatu o Unii Europejskiej zostają odtąd załączone do Podstawowego Traktatu. Wszystkie protokoły załączone do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zostają odtąd załączone do skonsolidowanej wersji tego Traktatu oraz do Podstawowego Traktatu.

Wszystkie protokoły, o których mowa w powyższym ustępie zostają umieszczone w załączniku do niniejszego Traktatu.

2. Wszystkie odniesienia do „traktatów” występujące w niniejszym Traktacie, są odniesieniami do Podstawowego Traktatu, skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz, jeżeli to stosowne, do Traktatów ustanawiających Wspólnotę Węgla i Stali oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej.

Wszystkie odniesienia do całego „Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską” zawarte w niniejszym Traktacie, skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską lub jakichkolwiek innych instrumentach lub aktach, są również odniesieniami do klauzul od 5 do 45, od 52 do 57 ustęp 1 ... Podstawowego Traktatu¹⁵⁸.

Wszystkie odniesienia do konkretnego tytułu, rozdziału, podrozdziału lub postanowienia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską występujące w jakimkolwiek innym instrumencie lub akcie są również odniesieniami do odpowiednich klauzul Podstawowego Traktatu wymienionych w powyższym ustępie.

KLAUZULA 89: Stowarzyszenie¹⁵⁹

Wspólnota Europejska może zawierać z jednym bądź wieloma państwami lub organizacjami międzynarodowymi porozumienia ustanawiające stowarzyszenie obejmujące wzajemne prawa i obowiązki, wspólne działanie oraz procedurę specjalną.

KLAUZULA 90: Przystąpienie do Unii¹⁶⁰

Każde państwo europejskie, które szanuje zasady określone w **klauzuli 2 ustęp 1** może ubiegać się o członkostwo w Unii. W tym celu składa ono swój wniosek Radzie, która stanowi jednogłośnie po zasięgnięciu opinii Komisji oraz po otrzymaniu zgody Parlamentu Europejskiego, który stanowi absolutną większością głosów jego członków.

Warunki przyjęcia i wynikające z tego przyjęcia dostosowania do Traktatów stanowiących podstawę Unii są przedmiotem umowy pomiędzy Państwami Członkowskimi i Państwem

¹⁵⁷ Zobacz w Aneksie II niniejszego raportu postanowienia skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zastąpione w Podstawowym Traktacie.

¹⁵⁸ Zobacz klauzule podstawowego traktatu, które odpowiadają uchylonym postanowieniom skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, o której mowa w klauzuli 88 ustęp 1.

¹⁵⁹ ARTYKUŁ 310 (dawny artykuł 238) Traktatu WE.

¹⁶⁰ ARTYKUŁ 49 (dawny artykuł O) Traktatu UE.

ubiegającym się o członkostwo. Umowa ta podlega ratyfikacji przez wszystkie umawiające się Państwa zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

KLAUZULA 91: Zawieszenie praw Państw Członkowskich¹⁶¹

1. Rada zebrana w składzie szefów państw lub rządów, stanowiąc jednogłośnie na wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich lub Komisji oraz po otrzymaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może stwierdzić poważne i trwałe naruszenie przez Państwo Członkowskie zasad określonych w **klauzuli 2 ustęp 1**, po wezwaniu rządu tego Państwa do przedstawienia swoich uwag.

2. Po takim stwierdzeniu Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zadecydować o zawieszeniu niektórych praw wynikających ze stosowania **niniejszego Traktatu** dla tego Państwa Członkowskiego, **z zastrzeżeniem artykułu 309 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, łącznie z prawem do głosowania przedstawiciela rządu tego Państwa Członkowskiego w Radzie. Rada uwzględnia przy tym możliwe skutki takiego zawieszenia dla praw i skutków osób fizycznych i prawnych.

Zobowiązania ciążące na tym Państwie Członkowskim na mocy **niniejszego Traktatu** pozostają w każdym przypadku wiążące dla tego Państwa, **z zastrzeżeniem artykułu 309 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**.

3. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może następnie zadecydować o zmianie lub uchyleniu środków podjętych na podstawie ustępu 2, w przypadku zmiany sytuacji, która doprowadziła do ich ustanowienia.

4. Dla celów niniejszej **klauzuli** Rada stanowi nie biorąc pod uwagę głosu przedstawiciela rządu tego Państwa Członkowskiego. Wstrzymanie się od głosu członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody do podjęcia decyzji określonych w ustępie 1. Większość kwalifikowana jest określana według takiej samej proporcji rozkładu głosów określonych członków Rady, która jest ustanowiona w artykule 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Niniejszy ustęp stosuje się również w przypadku zawieszenia praw wyborczych na mocy ustępu 2.

5. Dla celów niniejszej klauzuli Parlament Europejski może stanowić większością dwóch trzecich głosów oddanych przez większość swoich członków.

KLAUZULA 92: Procedura rewizyjna¹⁶²

Rząd każdego Państwa członkowskiego lub Komisja może przedstawić Radzie propozycje zmiany Traktatów stanowiących podstawę Unii.

Jeżeli Rada, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i, jeżeli to stosowne, Komisji, opowie się za zwołaniem konferencji przedstawicieli rządów Państw Członkowskich, konferencję taką zwołuje Przewodniczący Rady w celu ustalenia, za wspólną zgodą, zmian,

¹⁶¹ ARTYKUŁ 7 (dawny artykuł F.1) Traktatu UE.

¹⁶² ARTYKUŁ 48 (dawny artykuł N) Traktatu UE.

które mają być dokonane w tych Traktatach. W przypadku instytucjonalnych zmian w dziedzinie pieniężnej Rada zasięga również opinii Europejskiego Banku Centralnego.

Zmiany wchodzi w życie po ratyfikowaniu ich przez wszystkie Państwa Członkowskie zgodnie w ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

KLAUZULA 93: Obowiązanie¹⁶³

Niniejszy Traktat zawiera się na czas nieograniczony.

KLAUZULA 94: Ratyfikacja i wejście w życie¹⁶⁴

1. Niniejszy Traktat jest ratyfikowany przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządowi

2. Niniejszy Traktat wchodzi w życie ... pod warunkiem, że wszystkie dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu, lub, jeżeli to nie nastąpi, pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu dokumentów ratyfikacji przez Państwo-Sygnatariusza, które jako ostatnie dopełni tej formalności.

KLAUZULA 95: Autentyczność¹⁶⁵

Niniejszy Traktat, sporządzony w jedynym oryginalnym egzemplarzu w językach angielskim, duńskim, **fińskim**, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, niderlandzkim, niemieckim, portugalskim, **szwedzkim** i włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne, zostaje złożony do depozytu w archiwum rządu ..., który przekaże uwierzytelniony odpis każdemu z rządów pozostałych Państw-Sygnatariuszy.

W DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem.

¹⁶³ Por. ARTYKUŁ 51 (dawny artykuł Q) Traktatu UE.

¹⁶⁴ Por. ARTYKUŁ 52 (dawny artykuł R) Traktatu UE.

¹⁶⁵ Por. ARTYKUŁ 53 (dawny artykuł S) Traktatu UE.

ZAŁĄCZNIK: Protokoły załączone do Traktatów

(Protokoły, o których mowa w klauzuli 88 ustęp 1 Podstawowego Traktatu - tekst nie przytoczony)

Protokół załączony do Podstawowego Traktatu:

Protokół (nr 1) odnoszący się do **klauzuli 47 Podstawowego Traktatu** (1997)

Protokoły załączone do Podstawowego Traktatu oraz skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską:

- Protokół (nr 2) włączający dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej (1997)
- Protokół (nr 3) dotyczący stosowania niektórych aspektów artykułu 14 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską odnoszących się do Zjednoczonego Królestwa i Irlandii (1997)
- Protokół (nr 4) dotyczący pozycji Zjednoczonego Królestwa i Irlandii (1997)
- Protokół (nr 5) dotyczący pozycji Danii (1997)
- Protokół (nr 10) dotyczący Statutu Europejskiego Banku Inwestycyjnego (1957)
- Protokół (nr 11) dotyczący Statutu Trybunału Sprawiedliwości Wspólnoty Europejskiej (1957)
- Protokół (nr 12) dotyczący Włoch (1957)
- Protokół (nr 13) dotyczący towarów pochodzących i sprowadzanych z niektórych krajów, podlegających specjalnym przepisom w przypadku importu do Państwa Członkowskiego (1957)
- Protokół (nr 14) dotyczący przywozu do Wspólnoty Europejskiej produktów z ropy naftowej rafinowanych na Antylach holenderskich (1962)
- Protokół (nr 15) dotyczący specjalnych porozumień dla Grenlandii (1985)
- Protokół (nr 16) dotyczących nabywania nieruchomości w Danii (1992)
- Protokół (nr 17) dotyczący artykułu 141 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (1992)
- Protokół (nr 18) dotyczący Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych oraz Europejskiego Banku Centralnego (1992)
- Protokół (nr 19) dotyczący Statutu Europejskiego Instytutu Walutowego
- Protokół (nr 20) dotyczący procedury w przypadku przesadnego deficytu (1992)
- Protokół (nr 21) dotyczący kryterium konwergencji, o którym mowa w artykule 121 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (1992)
- Protokół (nr 22) dotyczący Danii (1992)
- Protokół (nr 23) dotyczący Portugalii (1992)
- Protokół (nr 24) dotyczący przejścia do trzeciego etapu unii gospodarczej i walutowej (1992)
- Protokół (nr 25) dotyczący niektórych postanowień odnoszących się do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (1992)
- Protokół (nr 26) dotyczący niektórych postanowień odnoszących się do Danii (1992)
- Protokół (nr 27) dotyczący Francji (1992)

- Protokół (nr 28) dotyczący spójności gospodarczej i społecznej (1992)
- Protokół (nr 29) dotyczący azylu dla obywateli Państw Członkowskich Unii Europejskiej (1997)
- Protokół (nr 30) dotyczący stosowania zasad subsydiarności i proporcjonalności (1997)
- Protokół (nr 31) dotyczący stosunków zewnętrznych Państw Członkowskich w odniesieniu do przekraczania granic zewnętrznych (1997)
- Protokół (nr 32) dotyczący systemu radiowego w Państwach Członkowskich (1997)
- Protokół (nr 33) dotyczący ochrony i opieki nad zwierzętami (1997)

Protokoły załączone do Podstawowego Traktatu, do skonsolidowanej wersji Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz do Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej

- Protokół (nr 6) załączony do **Podstawowego Traktatu** oraz do Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie (1992)
- Protokół (nr 7) dotyczący instytucji w perspektywie rozszerzenia Unii Europejskiej (1997)
- Protokół (nr 8) dotyczący przydziału obsadzania stanowisk w instytucjach oraz niektórych organach i departamentach Wspólnot Europejskich i Europolu (1997)
- Protokół (nr 9) dotyczący roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej (1997)
- Protokół (nr 34) dotyczący przywilejów i immunitetu Wspólnot Europejskich (1965)

II. –Protokoły Specjalne załączone do Podstawowego Traktatu

A. – Specjalny Protokół o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa¹⁶⁶

ARTYKUŁ 11 (dawny artykuł J.1)

1. *Zastępuje się klauzulą 46 Podstawowego Traktatu*

2. *Zastępuje się klauzulą 48 Podstawowego Traktatu*

ARTYKUŁ 12 (dawny artykuł J.2)

Unia realizuje cele **wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa** określone w **klauzuli 46 Podstawowego Traktatu** poprzez:

- określanie zasad i ogólnych założeń wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa;
- ustalanie wspólnych strategii;
- przyjmowanie wspólnych działań;
- przyjmowanie wspólnych stanowisk
- umacnianie systematycznej współpracy pomiędzy Państwami Członkowskimi w prowadzeniu polityki.

ARTYKUŁ 13 (dawny artykuł J.3)

1. Rada Europejska określa zasady i ogólne założenia wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym kwestie związane z obroną.

2. Rada Europejska ustala wspólne strategie wdrażane przez Unię w dziedzinach obejmujących istotne interesy wspólne dla Państw Członkowskich.

We wspólnych strategiach określa się ich cele, okres obowiązywania oraz środki udostępnione przez Unię i Państwa Członkowskie.

3. *Zastępuje się klauzulą 61 ustęp 1 Podstawowego Traktatu*

ARTYKUŁ 14 (dawny artykuł J.4)

1. Wspólne działanie określone w **klauzuli 61 ustęp 2 Podstawowego Traktatu** odnoszą się do specyficznych sytuacji, w których działanie operacyjne Unii można uznać za wymagane. Określa się w nich ich cele, zakres oraz środki udostępnione przez Unię, jeżeli konieczne – okres ich trwania oraz warunki ich wdrażania.

2. Jeżeli zaistnieją okoliczności o istotnym znaczeniu dla kwestii związanej ze wspólnym działaniem, Rada sprawdza zasady i cele takiej akcji oraz podejmuje stosowne decyzje. Wspólne działanie pozostaje w mocy dopóki Rada nie podejmie decyzji.

3. Wspólne działania wiążą Państwa Członkowskie odnośnie zajmowanych przez nie stanowisk i prowadzonych działań.

4. Rada może zażądać od Komisji przedstawienia stosownych propozycji odnoszących się do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w celu zapewnienia wdrożenia wspólnego działania.

¹⁶⁶ Tytuł V Traktatu UE. Numeracja artykułów Specjalnego Protokołu o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa jest zgodna z numeracją tytułu V Traktatu UE. Niniejszy Specjalny Protokół jest ponownie numerowany zaś nowy odsyłacz będzie wprowadzony w późniejszym etapie (patrz odnośniki podane kursywą).

5. O wszelkich zamiarach zajęcia narodowego stanowiska lub podjęcia narodowego działania w odniesieniu do wspólnej akcji należy poinformować w odpowiednim czasie, aby umożliwić, jeżeli to konieczne, wcześniejsze konsultacje z Radą. Obowiązek wcześniejszego informowania nie dotyczy środków stanowiących jedynie wdrażanie decyzji Rady na płaszczyźnie krajowej.

6. W przypadku bezwzględnej konieczności wynikającej z rozwoju sytuacji oraz wobec braku decyzji Rady, Państwa Członkowskie mogą podjąć, w trybie pilnym, niezbędne środki uwzględniając główne cele wspólnego działania. Państwa Członkowskie, które stosują takie środki, niezwłocznie informują o nich Radę.

7. W przypadku pojawienia się poważnych trudności we wdrażaniu wspólnej akcji, Państwo Członkowskie powiadamia o nich Radę, która rozważa je i poszukuje właściwych rozwiązań. Rozwiązania te nie mogą być sprzeczne z celami wspólnego działania lub szkodzić jego skuteczności.

ARTYKUŁ 15 (dawny artykuł J.5)

Wspólne stanowiska, o których mowa w klauzuli 61 ustęp 2 Podstawowego Traktatu, określają podejście Unii do danej kwestii natury geograficznej lub tematycznej. Państwa Członkowskie zapewniają zgodność swoich polityk narodowych ze wspólnymi stanowiskami.

ARTYKUŁ 16 (dawny artykuł J.6)

Państwa Członkowskie w ramach Rady informują i konsultują się wzajemnie we wszelkich kwestiach polityki zagranicznej i bezpieczeństwa stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, w celu zapewnienia możliwie najskuteczniejszego wpływu Unii poprzez zgodne i zbieżne działanie.

ARTYKUŁ 17 (dawny artykuł J.7)

1. Zastępuje się klauzulą 47 ustęp 1 Podstawowego Traktatu

2. Zastępuje się klauzulą 47 ustęp 2 Podstawowego Traktatu

3. Pierwszy akapit zastępuje się klauzulą 47 ustęp 3 Podstawowego Traktatu

Uprawnienia Rady Europejskiej do określania wytycznych zgodnie z artykułem 13 przysługują również UZE w sprawach, w których Unia może zwracać się do UZE.

W przypadku kiedy Unia zwraca się do UZE w celu przyjęcia oraz realizacji swoich decyzji dotyczących zadań określonych w **klauzuli 47 ustęp 2 Podstawowego Traktatu**, wszystkie Państwa Członkowskie Unii są uprawnione do uczestniczenia w tych zadaniach. Rada, w porozumieniu z instytucjami UZE, przyjmuje praktyczne ustalenia, niezbędne do umożliwienia wszystkim Państwom Członkowskim wnoszącym swój wkład w realizację zadań pełnego i równoprawnego uczestniczenia w planowaniu i podejmowaniu decyzji w UZE.

Decyzje związane z obroną, które są przedmiotem niniejszego ustępu, są podejmowane bez uszczerbku dla polityki oraz zobowiązań określonych w **klauzuli 47 ustęp 1 trzeci akapit Podstawowego Traktatu**.

4. Zastępuje się klauzulą 47 ustęp 4 Podstawowego Traktatu

5. Zastępuje się klauzulą 47 ustęp 5 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 18 (dawny artykuł J.8)

Zastępuje się klauzulą 62 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 19 (dawny artykuł J.9)

1. Państwa Członkowskie koordynują swe działania w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych, podtrzymując na tym forum wspólne stanowiska.

Jeżeli w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych nie są reprezentowane wszystkie Państwa Członkowskie, uczestniczące Państwa Członkowskie podtrzymują wspólne stanowiska.

2. Bez uszczerbku dla postanowień ustępu 1 i artykułu 14 ustęp 3, Państwa Członkowskie reprezentowane w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych, w których nie uczestniczą wszystkie Państwa Członkowskie, informują te ostatnie o wszelkich sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Państwa Członkowskie, które są także członkami Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, będą działać zgodnie i wyczerpująco informować pozostałe Państwa Członkowskie. Państwa Członkowskie, które są stałymi członkami Rady Bezpieczeństwa, przy wykonywaniu swoich funkcji zapewniają obronę stanowisk i interesów Unii, bez uszczerbku dla ich zobowiązań wynikających z postanowień Karty Narodów Zjednoczonych.

ARTYKUŁ 20 (dawny artykuł J.10)

Misje dyplomatyczne i konsularne Państw Członkowskich oraz delegacje Komisji w państwach trzecich i na konferencjach międzynarodowych, a także ich przedstawicielstwa w organizacjach międzynarodowych współpracują ze sobą, tak aby zapewnić poszanowanie i wprowadzenie w życie wspólnych stanowisk oraz wspólnych działań przyjętych przez Radę.

Umacniają one współpracę, wymieniając informacje, dokonując wspólnych ocen oraz przyczyniając się do wprowadzania w życie postanowień **klauzuli 10 Podstawowego Traktatu**.

ARTYKUŁ 21 (dawny artykuł J.11)

Zastępuje się klauzulą 57 ustęp 2 Podstawowego Traktatu

Parlament Europejski może kierować pytania lub formułować zalecenia dla Rady. Corocznie przeprowadza on debatę o postępach w realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

ARTYKUŁ 22 (dawny artykuł J.12)

1. Każde Państwo Członkowskie lub Komisja mogą się zwracać do Rady ze wszelkimi pytaniami dotyczącymi wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz przedkładać Radzie propozycje.

2. W przypadkach wymagających szybkiej decyzji Urząd Przewodniczący zwołuje, z inicjatywy własnej lub na żądanie Komisji bądź Państwa Członkowskiego, w ciągu 48 godzin lub – w razie bezwzględnej potrzeby – w krótszym terminie nadzwyczajne posiedzenie Rady.

ARTYKUŁ 23 (dawny artykuł J.13)

1. Decyzje **w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa**, Rada podejmuje stanowiąc jednomyślnie. Wstrzymanie się od głosu przez członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w podjęciu takich decyzji.

Każdy członek Rady, który wstrzymuje się od głosu, może – zgodnie z niniejszym akapitem – jednocześnie złożyć formalne oświadczenie. W takim przypadku nie jest on zobowiązany do wykonania decyzji, ale akceptuje, że decyzja ta wiąże Unię. W duchu wzajemnej solidarności to Państwo Członkowskie powstrzymuje się od wszelkich działań, które mogłyby być sprzeczne lub utrudnić działania Unii podejmowane na podstawie tej decyzji. Pozostałe Państwa Członkowskie szanują jego stanowisko. Decyzja nie zostaje podjęta, jeżeli członkowie Rady, którzy złożyli oświadczenie w związku z powstrzymaniem się od głosu, mają więcej niż jedną trzecią rozłożonych głosów, zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

2. Na zasadzie odstępstwa od postanowień ustępu 1 Rada stanowi większością kwalifikowaną w sytuacji, gdy:

- na podstawie wspólnych strategii przyjmuje wspólne działania i wspólne stanowiska lub podejmuje inne decyzje;
- podejmuje decyzję wykonującą wspólne działanie lub wspólne stanowisko.

Głosowanie nie dochodzi do skutku, jeżeli członek Rady oświadcza, że z ważnych powodów polityki krajowej, które musi określić, zamierza się sprzeciwić przyjęciu decyzji podejmowanej większością kwalifikowaną. Rada,

stanowiąc większością kwalifikowaną, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej w celu podjęcia decyzji jednomyślnie.

Głosy członków Rady ważone są zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Decyzje Rady wymagają do ich przyjęcia co najmniej 62 głosów „za”, oddanych przez co najmniej 10 członków.

Niniejszego ustępu nie stosuje się do decyzji mających implikacje wojskowe lub w dziedzinie obrony.

3. W kwestiach proceduralnych Rada stanowi większością swoich członków.

ARTYKUŁ 24 (dawny artykuł J.14)

Jeżeli do wykonania **postanowień odnoszących się do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa** niezbędne jest zawarcie umowy z jednym lub z wieloma państwami bądź z organizacjami międzynarodowymi, Rada może, stanowiąc jednomyślnie, upoważnić Urząd Przewodniczącego, wspierany w miarę potrzeby przez Komisję, do podjęcia rokowań w tym celu. Umowy takie są zawierane przez Radę stanowiącą jednomyślnie na podstawie zalecenia Urzędu Przewodniczącego. Umową nie jest związane Państwo Członkowskie, którego przedstawiciel w Radzie oświadczył, że musi ono stosować się do własnych postanowień konstytucyjnych; inni członkowie Rady mogą uzgodnić, że umowa ta będzie miała do nich zastosowanie tymczasowo.

Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie również do dziedzin **podlegających współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**.

ARTYKUŁ 25 (dawny artykuł J.15)

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 207 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Komitet Polityczny obserwuje sytuację międzynarodową w dziedzinach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa oraz przyczynia się do określania polityk, wydając opinie dla Rady – na jej żądanie lub z inicjatywy własnej. Czuwa on również nad wprowadzaniem w życie uzgodnionych polityk, bez uszczerbku dla kompetencji Urzędu Przewodniczącego i Komisji.

ARTYKUŁ 26 (dawny artykuł J.16)

Sekretarz generalny Rady, Wysoki Przedstawiciel do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, wspomaga Radę w sprawach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa, zwłaszcza przyczyniając się do formułowania, opracowania i wprowadzania w życie decyzji politycznych, a w stosownych przypadkach, działając w imieniu Rady i na zlecenie Urzędu Przewodniczącego, prowadząc dialog polityczny ze stronami trzecimi.

ARTYKUŁ 27 (dawny artykuł J.17)

Zastępuje się klauzulą 67 ustęp 3 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 28 (dawny artykuł J.18)

1. Artykuły 189-190, 196-199, 203-204, 206-209, 213, **215, 216, 218**, 219, 255 i 290 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską mają zastosowanie do postanowień dotyczących dziedzin **podlegających wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa**.¹⁶⁷

2. Wydatki administracyjne ponoszone przez instytucje w związku z wykonywaniem postanowień w dziedzinach **określonych w powyższym ustępie** są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich.

¹⁶⁷ Niektóre artykuły Traktatu WE odnoszące się do niniejszego artykułu zostały w pełni zastąpione w Podstawowym Traktacie. Biorąc pod uwagę, że Podstawowy Traktat „ma zastosowanie” do protokołu do niego załączonego (z zastrzeżeniem postanowień, których zastosowanie ogranicza się do WE), nie muszą one być wymieniane w niniejszym artykule (artykuły 189, 203 i 214 Traktatu WE).

3. Wydatki operacyjne ponoszone w związku z wprowadzaniem w życie tych postanowień są również pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, z wyjątkiem wydatków przypadających na operacje mające implikacje wojskowe i obronne oraz przypadków, gdy Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej.

Jeśli wydatki nie są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, ponoszą je Państwa Członkowskie według kryterium produktu krajowego brutto, chyba że Rada, stanowiąc jednogłośnie, postanowi inaczej. Państwa Członkowskie, których przedstawiciele w Radzie złożyli formalne oświadczenie na podstawie artykułu 23 ustęp 1 drugi akapit, nie są zobowiązane do wnoszenia wkładu w finansowanie operacji mających implikacje wojskowe lub obronne.

4. Procedurę budżetową określoną w **Podstawowym Traktacie oraz**¹⁶⁸ w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską stosuje się do wydatków pokrywanych z budżetu Wspólnot Europejskich.

B. – Specjalny Protokół o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych¹⁶⁹

ARTYKUŁ 29 (dawny artykuł K.1)

Zastępuje się klauzulą 49 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 30 (dawny artykuł K.2)

1. **Stosownie do celów określonych w 49 ustęp 1 odstawowego Traktatu**, wspólne działanie w dziedzinie współpracy policyjnej obejmuje m.in.:

a) współpracę operacyjną właściwych organów Państw Członkowskich, w tym służb policji, służb celnych oraz innych wyspecjalizowanych służb ścigania, w zapobieganiu, wykrywaniu i ściganiu przestępstw;

b) zbieranie, gromadzenie, przetwarzanie, analizowanie i wymianę istotnych informacji, w tym informacji organów ścigania – zwłaszcza za pośrednictwem Europolu – o podejrzanych transakcjach finansowych, z zastrzeżeniem właściwych przepisów o ochronie danych osobowych;

c) współpracę i wspólne inicjatywy w dziedzinie szkolenia, wymiany oficerów łącznikowych, delegacji służbowych, korzystania z wyposażenia i badań kryminalistycznych;

d) wspólną ocenę poszczególnych technik śledczych dotyczących wykrywania poważnych form przestępczości zorganizowanej.

2. **W celu wspierania współpracy za pośrednictwem Europolu zgodnie z klauzulą 61 ustęp 3 Podstawowego Traktatu, Rada**, w ciągu pięciu lat po wejściu w życie Traktatu z Amsterdamu, w szczególności:

a) pozwala Europolowi ułatwiać i wspierać przygotowanie oraz zachęcać do koordynacji i wprowadzania w życie specyficznych działań śledczych prowadzonych przez właściwe organy Państw Członkowskich, w tym działań operacyjnych wspólnych zespołów z udziałem przedstawicieli Europolu, pełniących funkcje wspierające;

b) przyjmuje środki w celu umożliwienia Europolowi żądania od właściwych władz Państw Członkowskich prowadzenia i koordynowania śledztw w określonych sprawach, pogłębiania specyficznej wiedzy fachowej, która może być udostępniana Państwom Członkowskim jako pomoc w śledztwach dotyczących przestępczości zorganizowanej;

¹⁶⁸ Skoro klauzule 82-84 stanowią część „procedury budżetowej” odnosi się do niej również Podstawowy Traktat.

¹⁶⁹ Tytuł VI Traktatu UE. Numeracja artykułów Specjalnego Protokołu o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych pokrywa się z numeracją tytułu VI Traktatu UE. Niniejszy Specjalny Protokół jest ponownie numerowany zaś nowe odnośniki będą wprowadzone w późniejszym etapie. (patrz odnośniki kursywą).

c) sprzyja ustanowieniu kontaktów między funkcjonariuszami organów ścigania lub dochodzenia, wyspecjalizowanych w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i działających w ścisłej współpracy z Europolem;

d) tworzy sieć badawczą, dokumentacyjną i statystyczną dotyczącą przestępczości przygranicznej.

ARTYKUŁ 31 (dawny artykuł K.3)

Stosownie do celów określonych w klauzuli 49 ustęp 1 Podstawowego Traktatu, wspólne działanie w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach karnych obejmuje między innymi:

a) ułatwianie i przyspieszanie współpracy między ministerstwami i organami sądowymi lub odpowiednimi organami Państw Członkowskich w zakresie procedury sądowej i wykonywania orzeczeń;

b) ułatwianie ekstradycji między Państwami Członkowskimi;

c) zapewnianie, w zakresie niezbędnym do usprawnienia tej współpracy, zgodności norm stosowanych w Państwach Członkowskich;

d) zapobieganie konfliktom jurysdykcyjnym między Państwami Członkowskimi;

e) stopniowe przyjmowanie środków ustanawiających minimalne normy dotyczące znamion przestępstw i sankcji w dziedzinach przestępczości zorganizowanej, terroryzmu i nielegalnego handlu narkotykami.

ARTYKUŁ 32 (dawny artykuł K.4)

Rada ustala warunki i granice, w jakich właściwe organy, o których mowa w artykułach 30 i 31, mogą podejmować działania na terytorium innego Państwa Członkowskiego, w powiązaniu i za zgodą organów tego państwa.

ARTYKUŁ 33 (dawny artykuł K.5)

Klauzula 49 Podstawowego Traktatu oraz niniejszy Specjalny Protokół nie naruszają wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

ARTYKUŁ 34 (dawny artykuł K.6)

1. W dziedzinach objętych **współpracą policyjną i sądową w sprawach karnych** Państwa Członkowskie wzajemnie się informują i konsultują ze sobą w ramach Rady, mając na względzie koordynację swych działań. W tym celu ustanawiają współpracę między swymi właściwymi jednostkami administracyjnymi.

2. **Stosownie do klauzuli 61 ustęp 3 Podstawowego Traktatu, Rada, stanowiąc jednogłośnie na wniosek każdego z Państw Członkowskich, może:**

a) przyjmować wspólne stanowiska ustalające sposób postępowania Unii w określonej sprawie;

b) podejmować decyzje ramowe w celu zbliżania przepisów ustawowych i wykonawczych. Decyzje ramowe wiążą Państwa Członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiają jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków. Nie mogą one wywoływać skutku bezpośredniego;

c) podejmować decyzje dotyczące pozostałych kwestii, zgodnie z celami **realizowanymi w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**, z wyłączeniem zbliżania przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. Decyzje te są wiążące i nie mogą wywoływać skutku bezpośredniego. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, przyjmuje środki niezbędne do wykonania tych decyzji na poziomie Unii;

d) sporządza konwencje, których przyjęcie zaleca Państwom Członkowskim, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Państwa Członkowskie wszczynają właściwe procedury w terminie ustalonym przez Radę.

Jeśli te konwencje nie stanowią inaczej, wchodzi one w życie po ich przyjęciu przez co najmniej połowę Państw Członkowskich w tych Państwach. Rada przyjmuje środki wykonawcze do tych konwencji większością dwóch trzecich Państw-Stron.

3. Jeżeli przyjęcie uchwały przez Radę wymaga większości kwalifikowanej, głosy jej członków ważone są zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Uchwały Rady wymagają do ich przyjęcia co najmniej 62 głosów „za”, oddanych przez co najmniej 10 członków.

4. W sprawach proceduralnych Rada przyjmuje uchwały większością głosów swoich członków.

ARTYKUŁ 35 (dawny artykuł K.7)

1. Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszym artykule, jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym o ważności i wykładni decyzji ramowych i decyzji, wykładni konwencji sporządzonych **w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych** oraz na mocy obowiązywania i wykładni środków wykonawczych do tych konwencji.

2. Każde z Państw Członkowskich może, w oświadczeniu złożonym w chwili podpisywania Traktatu z Amsterdamu lub w jakimkolwiek późniejszym terminie, uznać właściwość Trybunału Sprawiedliwości do orzekania w trybie prejudycjalnym na warunkach określonych w ustępie 1.

3. Państwo Członkowskie, składając oświadczenie na podstawie ustępu 2, wskazuje, że:

a) każdy sąd tego państwa, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa krajowego, może zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie w trybie prejudycjalnym pytania podniesionego w sprawie przed nim zawisłej i dotyczącego ważności lub wykładni aktu, o którym mowa w ustępie 1, jeżeli sąd ten uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku;

b) każdy sąd tego państwa może zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie w trybie prejudycjalnym pytania podniesionego w sprawie przed nim zawisłej i dotyczącego ważności lub wykładni aktu, o którym mowa w ustępie 1, jeżeli sąd ten uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku.

4. Każde Państwo Członkowskie - niezależnie od tego, czy złożyło oświadczenie na mocy ustępu 2 - ma prawo przedkładać Trybunałowi Sprawiedliwości memoriały lub uwagi na piśmie w sprawach, o których rozstrzyga on na podstawie ustępu 1.

5. Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy w sprawie oceny zgodności z prawem lub proporcjonalności działań policji bądź innych organów ścigania jednego z Państw Członkowskich ani wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

6. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy w zakresie kontroli legalności decyzji ramowych i decyzji, jeżeli skargę wniosło Państwo Członkowskie lub Komisja, podnosząc zarzut braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia niniejszego Traktatu lub jakiegokolwiek normy prawnej związanej z jego stosowaniem lub nadużycia władzy. Skargi przewidziane w niniejszym ustępie powinny być wniesione w terminie dwóch miesięcy od daty publikacji zaskarżanych decyzji ramowych i decyzji.

7. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w każdym sporze między Państwami Członkowskimi dotyczącym wykładni lub stosowania aktów przyjętych na podstawie artykułu 34 ustęp 2, o ile spór ten nie został rozstrzygnięty przez Radę w ciągu sześciu miesięcy od daty jego wniesienia pod obrady przez jednego z jej członków. Trybunał Sprawiedliwości jest również właściwy do orzekania w każdym sporze między Państwami Członkowskimi a Komisją dotyczącym wykładni lub stosowania konwencji sporządzonych na mocy artykułu 34 ustęp 2 lit. d).

ARTYKUŁ 36 (dawny artykuł K.8)

1. Niniejszym ustanawia się Komitet Koordynacyjny, w którego skład wchodzi wyżsi urzędnicy. Oprócz sprawowania funkcji koordynacyjnej, Komitet:

- wydaje opinie dla Rady, na jej wniosek lub z własnej inicjatywy;

- przyczynia się, bez uszczerbku dla artykułu 207 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, do przygotowywania prac Rady w dziedzinach, o których mowa w **klauzuli 49 ustęp 1 Podstawowego Traktatu**.

2. Komisja jest w pełni włączana w prace w dziedzinach **podlegających współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz niniejszemu protokółowi**.

ARTYKUŁ 37 (dawny artykuł K.9)

Państwa Członkowskie, reprezentowane w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych, podtrzymują wspólne stanowiska przyjęte na mocy postanowień **klauzuli 49 Podstawowego Traktatu oraz niniejszego Specjalnego Protokołu**.

Klauzula 62 Podstawowego Traktatu oraz artykuł 19 Specjalnego Protokołu o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa stosuje się odpowiednio w sprawy **podlegających współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**.

ARTYKUŁ 38 (dawny artykuł K.10)

Umowy, o których mowa w artykule 24 **Specjalnego Protokołu o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa**, mogą obejmować sprawy **podlegające współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**.

ARTYKUŁ 39 (dawny artykuł K.11)

1. *Zastępuje się klauzulą 57 ustęp 3 Podstawowego Traktatu*

2. *Zastępuje się klauzulą 57 ustęp 3 Podstawowego Traktatu*

3. Parlament Europejski może kierować do Rady pytania lub formułować pod jej adresem zalecenia. Co roku przeprowadza on debatę w sprawie postępów w dziedzinach **podlegających współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**.

ARTYKUŁ 40 (dawny artykuł K.12)

1. Państwa Członkowskie, które zamierzają ustanowić między sobą ściślejszą współpracę, mogą – w poszanowaniu artykułów 43 i 44 – być upoważnione do korzystania z instytucji, procedur i mechanizmów przewidzianych w Traktatach, pod warunkiem, że proponowana współpraca:

a) szanuje kompetencje Wspólnoty Europejskiej oraz cele określone w **ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**;

b) ma na celu umożliwienie Unii szybszego przekształcenia się w przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

2. Upoważnienia przewidzianego w ustępie 1 udziela Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, na wniosek zainteresowanych Państw Członkowskich i po zwróceniu się do Komisji o wyrażenie opinii. Wniosek jest przesyłany również do Parlamentu Europejskiego.

Głosowanie nie dochodzi do skutku, jeżeli członek Rady oświadczy, że z ważnych względów polityki krajowej, które musi określić, zamierza się sprzeciwić upoważnieniu udzielonemu większością kwalifikowaną. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej w celu podjęcia decyzji jednomyślnie.

Głosy członków Rady ważone są zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Decyzje wymagają do ich przyjęcia co najmniej 62 głosów „za”, oddanych przez co najmniej 10 członków.

3. Państwo Członkowskie, które pragnie uczestniczyć we współpracy ustanowionej na mocy niniejszego artykułu, informuje o tym zamiarze Radę i Komisję. W ciągu trzech miesięcy od uzyskania tej informacji Komisja przesyła Radzie opinię, mogącą zawierać zalecenia dotyczące przepisów szczególnych, które uważa za niezbędne, aby dane Państwo Członkowskie mogło uczestniczyć w tej współpracy. W terminie czterech miesięcy od uzyskania informacji Rada podejmuje decyzję o wniosku oraz o przepisach szczególnych, które uważa za niezbędne. Decyzję uważa się za przyjętą, chyba że Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, zadecyduje o jej zawieszeniu; w tym przypadku Rada uzasadnia swoją decyzję oraz określa termin jej powtórnego rozpatrzenia. Do celów niniejszego ustępu Rada stanowi zgodnie z warunkami określonymi w **klauzuli 86 ustępy 1 i 2 Podstawowego Traktatu**.

4. **Klauzulę 49 Podstawowego Traktatu oraz** postanowienia artykułów **31-41** stosuje się do ściślejszej współpracy przewidzianej w niniejszym artykule, chyba że artykuł ten lub **klauzule 85 i 86 ustępy 1 i 2 Podstawowego Traktatu** stanowią inaczej.

Postanowienia **Podstawowego Traktatu oraz**¹⁷⁰ Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w sprawie właściwości Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i wykonywania tej właściwości stosuje się w odniesieniu do ustępów 1, 2 i 3.

5. Artykuł niniejszy nie narusza postanowień Protokołu w sprawie włączenia dorobku Schengen w ramy Unii Europejskiej.

ARTYKUŁ 41 (dawny artykuł K.13)

1. Artykuły: 190, 196-199, 204, 206-209, 213, **215, 216, 218**, 219, 255 i 290 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską mają zastosowanie do postanowień dotyczących dziedzin **podlegających współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych**.¹⁷¹

2. Wydatki administracyjne ponoszone przez instytucje w związku z wykonywaniem postanowień w dziedzinach **podlegających współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych** są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich.

3. Wydatki operacyjne ponoszone w związku z wprowadzaniem w życie tych postanowień są również pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, z wyjątkiem przypadków, gdy Rada zadecyduje inaczej. Jeśli wydatki nie są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, ponoszą je Państwa Członkowskie według kryterium produktu krajowego brutto, chyba że Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej.

4. Procedurę budżetową określoną w **Podstawowym Traktacie oraz**¹⁷² w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską stosuje się do wydatków pokrywanych z budżetu Wspólnot Europejskich.

ARTYKUŁ 42 (dawny artykuł K.14)

Zastępuje się klauzulą 49 ustęp 2 Podstawowego Traktatu

¹⁷⁰ Patrz Klauzula 70.

¹⁷¹ Niektóre artykuły Traktatu WE odnoszące się do tego artykułu zostały całkowicie zastąpione w Podstawowym Traktacie. Zważywszy, że Podstawowy Traktat „ma zastosowanie” do protokołów do niego załączonych (z wyłączeniem artykułów, których zakres ogranicza się do Traktatu WE), nie są one wymienione w niniejszym artykule (artykuły 189, 203, 205 ustęp 3 i 214 Traktatu WE).

¹⁷² Skoro klauzule 82-84 stanowią część „procedury budżetowej”, odnoszą się one również do Podstawowego Traktatu.

III. – Akt Końcowy

Konferencja przedstawicieli rządów Państw Członkowskich, zwołana w ... przyjęła następujące teksty:

I.

Podstawowy Traktat o Unii Europejskiej

II.

Dwa Protokoły Specjalne o wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa oraz o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych

ANEKS II

TRAKTAT USTANAWIAJĄCY WSPÓLNOTĘ EUROPEJSKĄ

**Skonsolidowana wersja załączona do Aktu Końcowego Traktatu
Amsterdamskiego zgodnie ze zmianami ustanowionymi na mocy klauzuli 88
ustęp 1 Podstawowego Traktatu**

Projekt

TRAKTAT USTANAWIAJĄCY WSPÓLNOTĘ EUROPEJSKĄ

Wersja skonsolidowana, załączona do Końcowego Aktu Traktatu Amsterdamskiego zgodnie ze zmianami ustanowionymi na mocy klauzuli 88 ustęp 1

SPIS TREŚCI

I. – Tekst Traktatu

Preambuła

Część Pierwsza – Zasady

Część Druga – Obywatelstwo Unii

Część Trzecia – Polityki Wspólnoty

Tytuł I – Swobodny przepływ towarów

Rozdział 1 – Unia celna

Rozdział 2 – Zakaz ograniczeń ilościowych między Państwami Członkowskimi

Tytuł II – Rolnictwo

Tytuł III – Swobodny przepływ osób, usług i kapitału

Rozdział 1 – Pracownicy

Rozdział 2 – Prawo przedsiębiorczości

Rozdział 3 – Usługi

Rozdział 4 – Kapitał i płatności

Tytuł IV – Wizy, azyl, imigracja i inne polityki związane ze swobodnym poruszaniem się osób

Tytuł V – Transport

Tytuł VI - Wspólne przepisy dotyczące konkurencji, podatków i zbliżenia ustawodawstw

Rozdział 1 – Reguły konkurencji

Podrozdział 1 – Zasady mające zastosowanie do przedsiębiorczości

Podrozdział 2 – Pomoc przyznawana przez Państwa

Rozdział 2 – Postanowienia podatkowe

Rozdział 3 – Zbliżenie prawodawstw

Tytuł VII – Polityka gospodarcza i pieniężna

Rozdział 1 – Polityka gospodarcza

Rozdział 2 – Polityka pieniężna

Rozdział 3 – Postanowienia instytucjonalne

Rozdział 4 – Postanowienia przejściowe

Tytuł VIII – Zatrudnienie

Tytuł IX – Wspólna polityka handlowa

Tytuł X – Współpraca celna

Tytuł XI – Polityka społeczna, edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież

Rozdział 1 – Postanowienia dotyczące zagadnień społecznych

Rozdział 2 – Europejski Fundusz Społeczny

Rozdział 3 – Edukacja, kształcenie zawodowe i młodzież

Tytuł XII – Kultura

Tytuł XIII – Zdrowie publiczne

Tytuł XIV – Ochrona konsumentów

Tytuł XV – Sieci transeuropejskie

Tytuł XVI – Przemysł

Tytuł XVII – Spójność gospodarcza i społeczna

Tytuł XVIII – Badania i rozwój technologiczny

Tytuł XIX – Środowisko naturalne

Tytuł XX - Współpraca na rzecz rozwoju

Część Czwarta – Stowarzyszenie krajów i terytoriów zamorskich

Część Piąta – Instytucje Wspólnoty

Tytuł I – Postanowienia instytucjonalne

Rozdział 1 – Instytucje

Podrozdział 1 – Parlament Europejski

Podrozdział 2 – Rada

Podrozdział 3 – Komisja

Podrozdział 4 – Trybunał Sprawiedliwości

Podrozdział 5 – Trybunał Obrachunkowy

Rozdział 2 – Postanowienia wspólna dla wielu instytucji

Rozdział 3 – Komitet Ekonomiczno – Społeczny

Rozdział 4 – Komitet Regionów

Rozdział 5 – Europejski Bank Inwestycyjny

Tytuł II – Postanowienia finansowe

Część szósta – Postanowienia ogólne i końcowe

Postanowienia końcowe

Załączniki

Załącznik I – Lista odnosząca się do artykułu 32 Traktatu

Załącznik II – Kraje i terytoria zamorskie, do których stosuje się postanowienia części czwartej Traktatu

II - Protokoły¹⁷³

¹⁷³ Protokoły są umieszczone w załączniku do Podstawowego Traktatu (zob. klauzula 88 ustęp 1).

PREAMBUŁA¹⁷⁴

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW, PREZYDENT REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC, PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ, PREZYDENT REPUBLIKI WŁOSKIEJ, JEJ KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ WIELKA KSIĘŻNA LUKSEMBURGA, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA NIDERLANDÓW,

Uwaga: „Królestwo Danii, Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii, Irlandia, Republika Austrii, Republika Portugalska, Republika Finlandii, Królestwo Szwecji oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej stały się od tego momentu członkami Wspólnoty Europejskiej.”

WYRAŻAJĄC MOCNĄ WOLĘ stworzenia podstawy coraz ściślejszego związku między narodami Europy,

ZDECYDOWANI zapewnić postęp gospodarczy i społeczny swych krajów przez wspólne działanie, usuwając bariery dzielące Europę,

WYZNACZAJĄC jako ważny cel swych wysiłków stałą poprawę warunków życia i pracy swoich narodów,

UZNAJĄC, że wyeliminowanie istniejących przeszkód wymaga zgodnego działania w celu zagwarantowania stabilności w rozwoju, równowagi w wymianie handlowej i uczciwości w konkurencji,

W TROSCE o wzmocnienie jedności swych gospodarek i zapewnienie ich harmonijnego rozwoju, poprzez ograniczenie różnic istniejących między poszczególnymi regionami oraz opóźnienia regionów mniej uprzywilejowanych,

PRAGNĄC przyczynić się, przez wspólną politykę handlową, do stopniowego usuwania ograniczeń w handlu międzynarodowym,

ZAMIERZAJĄC potwierdzić solidarność, która łączy Europę z krajami zamorskimi, oraz pragnąc zapewnić ich pomyślny rozwój zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,

ZDECYDOWANI zachować i umocnić pokój oraz wolność przez połączenie swych zasobów, oraz wzywając inne narody Europy, które podzielają ich ideały, do połączenia się w wysiłkach,

WYRAŻAJĄC MOCNĄ WOLĘ popierania rozwoju możliwie najwyższego poziomu wiedzy swych narodów przez szeroki dostęp do edukacji oraz stałe uaktualnianie wiedzy,

POSTANOWILI ustanowić WSPÓLNOTĘ EUROPEJSKĄ i w tym celu powołali swych pełnomocników:

¹⁷⁴ Inną możliwością stanowi połączenie preambuł Traktatu WE i UE. Zob. model opracowany przez sekretariat generalny Rady.

CZĘŚĆ PIERWSZA

ZASADY

ARTYKUŁ 1 (dawny artykuł 1)

Niniejszym Traktatem WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY ustanawiają między sobą WSPÓLNOTE EUROPEJSKĄ.

ARTYKUŁ 2 (dawny artykuł 2)

Zastępuje się klauzulą 15 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 3 (dawny artykuł 3)

Zastępuje się klauzulą 18 ustęp a Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 4 (dawny artykuł 3a)

Zastępuje się klauzulą 19 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 5 (dawny artykuł 3b)

Zastępuje się klauzulą 16 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 6 (dawny artykuł 3c)

Zastępuje się klauzulą 18 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 7 (dawny artykuł 4)

Zastępuje się klauzulą 52 i 53 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 8 (dawny artykuł 4a)

Zastępuje się klauzulą 54 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 9 (dawny artykuł 4b)

Zastępuje się klauzulą 55 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 10 (dawny artykuł 5)

Zastępuje się klauzulą 15 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 11 (dawny artykuł 5a)

1. Państwa Członkowskie, które zamierzają ustanowić między sobą ściślejszą współpracę, mogą zostać upoważnione, z zastrzeżeniem klauzul 85 i 86 ustęp a i 2 Podstawowego Traktatu, do korzystania z instytucji, procedur i mechanizmów przewidzianych niniejszym Traktatem, pod warunkiem, że proponowana współpraca:

- a) nie dotyczy dziedzin objętych wyłączną kompetencją Wspólnoty;
- b) nie narusza polityk, działań lub programów Wspólnoty;
- c) nie dotyczy obywatelstwa Unii i nie pociąga za sobą dyskryminacji między obywatelami Państw Członkowskich;
- d) pozostaje w granicach kompetencji powierzonych Wspólnocie niniejszym Traktatem;

e) nie stanowi dyskryminacji ani ograniczenia w handlu między Państwami Członkowskimi oraz nie zakłóca warunków konkurencji między nimi.

2. Upoważnienia przewidzianego w ustępie 1 udziela Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Głosowanie nie dochodzi do skutku, jeżeli członek Rady oświadczy, że z ważnych względów polityki krajowej, które musi określić, zamierza się sprzeciwić upoważnieniu udzielonemu większością kwalifikowaną. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie zebranej w składzie szefów państw lub rządów w celu podjęcia decyzji jednomyślnie.

Państwa Członkowskie zamierzające ustanowić ściślejszą współpracę, o której mowa w ustępie 1, mogą skierować wniosek do Komisji, która może przedłożyć Radzie odpowiednią propozycję. Jeżeli Komisja nie przedłoży takiej propozycji, zawiadamia o tym zainteresowane Państwa Członkowskie, podając uzasadnienie.

3. Każde Państwo Członkowskie, które chce uczestniczyć we współpracy ustanowionej zgodnie z niniejszym artykułem, powiadamia o tym zamiarze Radę i Komisję, która przedkłada Radzie opinię w tej sprawie w ciągu trzech miesięcy od otrzymania powiadomienia. W terminie czterech miesięcy od powiadomienia Komisja podejmuje decyzję w tej sprawie, jak również o ewentualnych postanowieniach szczególnych, które może uznać za niezbędne.

4. Akty i decyzje niezbędne do wykonywania działań w ramach współpracy podlegają wszystkim odpowiednim postanowieniom niniejszego Traktatu, chyba, że niniejszy artykuł oraz **klauzule 85 i 86 ustępy 1 i 2 Podstawowego Traktatu** stanowią inaczej.

5. Niniejszy artykuł nie narusza postanowień Protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej.

ARTYKUŁ 12 (dawny artykuł 6)

Zastępuje się klauzulą 7 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

Stosownie do klauzuli 7 ustęp 1 Podstawowego Traktatu Rada, działając zgodnie z procedurą wspóldecydowania określoną w artykule 251 **Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską**, może przyjmować przepisy w celu zakazania dyskryminacji **ze względu na narodowość**.

ARTYKUŁ 13 (dawny artykuł 6a)

Stosownie do klauzuli 5 Podstawowego Traktatu, bez uszczerbku dla innych postanowień niniejszego Traktatu i w granicach kompetencji, które Traktat powierza Wspólnocie, Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, może podjąć środki niezbędne w celu zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

ARTYKUŁ 14 (dawny artykuł 7a)

1. Na mocy klauzuli 21 ustęp 2, Wspólnota podejmuje odpowiednie środki w celu stopniowego ustanowienia rynku wewnętrznego do 31 grudnia 1992 roku, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu, artykułów 15 i 26, artykułu 47 ustęp 2, artykułów 49, 80, 93 i 95 oraz bez uszczerbku dla innych postanowień niniejszego Traktatu.

2. Zastępuje się klauzulą 21 ustęp 2 Podstawowego Traktatu

3. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, ustala założenia i warunki niezbędne do zapewnienia zrównoważonego postępu we wszystkich sektorach **objętych ustanowieniem wspólnego rynku**.

ARTYKUŁ 15 (dawny artykuł 7c)

Podczas opracowywania propozycji zmierzających do osiągnięcia celów wymienionych w artykule 14, Komisja uwzględnia zakres wysiłku, jaki będą musiały podjąć niektóre gospodarki o zróżnicowanym rozwoju w czasie ustanawiania rynku wewnętrznego, i może proponować odpowiednie przepisy.

Jeżeli przepisy te przyjmują postać derogacji, muszą mieć charakter przejściowy oraz powodować możliwie najmniejsze zakłócenia w funkcjonowaniu wspólnego rynku.

ARTYKUŁ 16 (dawny artykuł 7d)

Zastępuje się klauzulą 20 Podstawowego Traktatu

CZĘŚĆ DRUGA

OBYWATELSTWO UNII

ARTYKUŁ 17 (dawny artykuł 8)

Zastępuje się klauzulą 6 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 18 (dawny artykuł 8a)

1. *Zastępuje się klauzulą 21 ustęp 2 Podstawowego Traktatu*

2. Rada może wydać przepisy ułatwiające wykonywanie **prawa obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich** określonych w **klauzuli 8 Podstawowego Traktatu**; jeżeli niniejszy Traktat nie stanowi inaczej, Rada stanowi zgodnie z procedurą **współdecydowania** określoną w artykule 251. W toku procedury Rada stanowi jednogłośnie.

ARTYKUŁ 19 (dawny artykuł 8b)

Zastępuje się klauzulą 9 ustęp 1 Podstawowego Traktatu

Prawo wyborcze określone w klauzuli 9 ustęp 1 Podstawowego Traktatu będzie wykonywane z zastrzeżeniem warunków uchwalonych przez Radę, stanowiącą jednogłośnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego; warunki te mogą przewidywać przepisy uchylające, gdy uzasadniają to specyficzne problemy Państwa Członkowskiego.

ARTYKUŁ 20 (dawny artykuł 8c)

Zastępuje się klauzulą 10 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 21 (dawny artykuł 8d)

Zastępuje się klauzulami 11, 12 i 13 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 22 (dawny artykuł 8e)

Co trzy lata Komisja składa sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu w sprawie stosowania postanowień **odnoszących się do obywatelstwa Unii**. Sprawozdanie to uwzględnia rozwój Unii.

Drugi akapit zastępuje się 2 ustępem klauzuli 6 Podstawowego Traktatu

CZĘŚĆ TRZECIA

POLITYKI WSPÓLNOTY

TYTUŁ I

SWOBODNY PRZEPŁYW TOWARÓW

ARTYKUŁ 23 (dawny artykuł 9)

Zastępuje się klauzulą 22 ustęp 1 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 24 (dawny artykuł 10)

Produkty pochodzące z państw trzecich są uważane za dopuszczone do swobodnego obrotu w jednym z Państw Członkowskich, jeżeli dopełniono wobec nich formalności przywózowych oraz pobrano wszystkie wymagane cła i opłaty o skutku równoważnym w tym Państwie Członkowskim i jeżeli nie były one przedmiotem całkowitego lub częściowego zwrotu tych ceł lub opłat.

ROZDZIAŁ 1

UNIA CELNA

ARTYKUŁ 25 (dawny artykuł 12)

Zastępuje się klauzulą 22 ustęp 2 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 26 (dawny artykuł 28)

Rada określa cła wspólnej taryfy celnej, stanowiąc większością kwalifikowaną, na wniosek Komisji.

ARTYKUŁ 27 (dawny artykuł 29)

Wykonując zadania powierzone jej na mocy niniejszego rozdziału, Komisja kieruje się:

- a) potrzebą popierania wymiany handlowej między Państwami Członkowskimi i państwami trzecimi,
- b) zmianami warunków konkurencji wewnątrz Wspólnoty, jeżeli skutkiem tych zmian jest wzrost siły konkurencyjnej przedsiębiorstw,
- c) potrzebami zaopatrzenia Wspólnoty w surowce i półprodukty, zwracając przy tym uwagę, by nie zakłócić warunków konkurencji między Państwami Członkowskimi co do produktów końcowych,
- d) *potrzebą unikania poważnych zaburzeń w życiu gospodarczym Państw Członkowskich oraz zapewnienia racjonalnego rozwoju produkcji i wzrostu konsumpcji we Wspólnocie.*

ROZDZIAŁ 2

ZAKAZ OGRANICZEŃ ILOŚCIOWYCH MIĘDZY PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI

ARTYKUŁ 28 (dawny artykuł 30)

Zastępuje się klauzulą 22 ustęp 3 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 29 (dawny artykuł 34)

Zastępuje się klauzulą 22 ustęp 3 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 30 (dawny artykuł 36)

Postanowienia **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu** (artykułów 28 i 29)¹⁷⁵ nie stanowią przeszkody w stosowaniu zakazów lub ograniczeń przywozowych, wywozowych lub tranzytowych, uzasadnionych względami moralności publicznej, porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin, ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej, bądź ochrony własności przemysłowej i handlowej. Zakazy te i ograniczenia nie powinny jednak stanowić środka arbitralnej dyskryminacji ani ukrytych ograniczeń w handlu między Państwami Członkowskimi.

ARTYKUŁ 31 (dawny artykuł 37)

1. Państwa Członkowskie dostosowują monopole państwowe o charakterze handlowym w taki sposób, aby wykluczona była wszelka dyskryminacja między obywatelami Państw Członkowskich w stosunku do warunków zaopatrzenia i zbytu.

Postanowienia niniejszego artykułu stosują się do każdego podmiotu, za pośrednictwem którego Państwo Członkowskie z mocy prawa lub faktycznie, bezpośrednio lub pośrednio, kontroluje, kieruje lub wpływa w stopniu odczuwalnym na przywóz lub wywóz w stosunkach między Państwami Członkowskimi. Postanowienia te stosują się także do monopolii delegowanych przez państwo innym podmiotom.

2. Państwa Członkowskie powstrzymują się od wszelkich nowych środków sprzecznych z zasadami określonymi w ustępie a) lub ograniczających zakres stosowania artykułów dotyczących zakazu ceł i ograniczeń ilościowych między Państwami Członkowskimi.

3. W przypadku monopolu o charakterze handlowym, obejmującego regulację zmierzającą do ułatwienia zbywania lub podnoszenia cen produktów rolnych, w stosowaniu norm niniejszego artykułu należy zapewnić równoważne gwarancje w zakresie zatrudnienia i poziomu życia zainteresowanych producentów.

TYTUŁ II

ROLNICTWO

ARTYKUŁ 32 (dawny artykuł 38)

1. Wspólny rynek obejmuje także rolnictwo i handel produktami rolnymi. Przez „produkty rolne” należy rozumieć produkty ziemi, hodowli i rybołówstwa, jak również produkty pierwszego przetworzenia, które pozostają w bezpośrednim związku z tymi produktami.

2. Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień określonych w **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu oraz** artykułów **34-38**, postanowienia przewidziane w celu ustanowienia wspólnego rynku stosują się do produktów rolnych.

¹⁷⁵ Odnośniki w nawiasach zostały podane aby wskazać czytelnikowi pierwotne postanowienia. Na późniejszym etapie mogą być one usunięte.

3. Produkty podlegające postanowieniom **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu** oraz artykułów 34-38 są wymienione na liście stanowiącej Załącznik I do niniejszego Traktatu.

4. Funkcjonowaniu i rozwojowi wspólnego rynku produktów rolnych musi towarzyszyć ustanowienie wspólnej polityki rolnej.

ARTYKUŁ 33 (dawny artykuł 39)

Zastępuje się klauzulą 27 Podstawowego Traktatu

ARTYKUŁ 34 (dawny artykuł 40)

1. Do osiągnięcia celów **polityki rolnej** przewidzianych w **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu** (artykule 33) ustanawia się wspólną organizację rynków rolnych.

Zależnie od produktów, organizacja ta przybiera jedną z następujących form:

a) wspólnych reguł konkurencji,

b) obowiązkowej koordynacji różnych krajowych organizacji rynkowych,

c) europejskiej organizacji rynkowej.

2. Wspólna organizacja, ustanowiona w jednej z postaci przewidzianych w ustępie 1, może obejmować wszelkie środki konieczne do osiągnięcia celów określonych w **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu** (artykule 33), a zwłaszcza regulację cen, subwencje służące produkcji i wprowadzaniu na rynek różnych produktów, systemy magazynowania i przewozu oraz wspólne mechanizmy stabilizacji przywozu i wywozu.

Wspólna organizacja ogranicza się do osiągania celów określonych w **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu** (artykule 33) i wyklucza wszelką dyskryminację między producentami lub konsumentami wewnątrz Wspólnoty.

Wspólna polityka cenowa powinna się opierać na wspólnych kryteriach i jednolitych metodach kalkulacji.

3. Aby umożliwić wspólnej organizacji określonej w ustępie 1 osiągnięcie jej celów, może być stworzony jeden lub kilka funduszy orientacji i gwarancji rolnych.

ARTYKUŁ 35 (dawny artykuł 41)

Do umożliwienia osiągnięcia celów określonych w **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu** (artykule 33) w ramach wspólnej polityki rolnej mogą być zwłaszcza przewidziane środki polegające na:

a) *skutecznej koordynacji wysiłków podejmowanych w dziedzinach kształcenia zawodowego, badań naukowych i upowszechniania wiedzy rolniczej, co może obejmować wspólne finansowanie projektów lub instytucji,*

b) wspólnym działaniu na rzecz wspierania niektórych produktów.

ARTYKUŁ 36 (dawny artykuł 42)

Postanowienia rozdziału dotyczącego reguł konkurencji stosują się do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi jedynie w zakresie ustalonym przez Radę w ramach postanowień i zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 37 ustępy 2 i 3, z uwzględnieniem celów określonych w **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu** (artykule 33).

Rada może zwłaszcza zezwolić na przyznanie pomocy:

a) na ochronę gospodarstw znajdujących się w niekorzystnym położeniu ze względu na warunki strukturalne lub przyrodnicze,

b) w ramach programów rozwoju gospodarczego.

ARTYKUŁ 37 (dawny artykuł 43)

1. W celu opracowania ogólnych kierunków wspólnej polityki rolnej Komisja zwołuje, bezpośrednio po wejściu w życie niniejszego Traktatu, konferencję Państw Członkowskich w celu porównania ich polityk rolnych, dokonując zwłaszcza bilansu ich zasobów i potrzeb.

2. Biorąc pod uwagę prace konferencji przewidzianej w ustępie 1, Komisja przedkłada, po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, w ciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszego Traktatu propozycje dotyczące wypracowywania i wykonania wspólnej polityki rolnej, w tym zastąpienia organizacji krajowych przez jedną z form wspólnej organizacji przewidzianą w artykule 34 ustęp 1, jak również wprowadzenia w życie środków wyszczególnionych w **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu oraz** w niniejszym tytule.

Propozycje te uwzględniają współzależność zagadnień rolnych wymienionych w **klauzuli 27 Podstawowego Traktatu oraz** w niniejszym tytule.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, uchwała rozporządzenia lub dyrektywy oraz podejmuje decyzje, bez uszczerbku dla zaleceń, które mogłyby sformułować.

3. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zastąpić krajowe organizacje rynkowe wspólną organizacją przewidzianą w artykule 34 ustęp 1, na warunkach określonych w ustępie 2, jeżeli:

a) wspólna organizacja oferuje Państwom Członkowskim sprzeciwiającym się temu środkowi i dysponującym własną organizacją krajową dla danej produkcji równoważne gwarancje zatrudnienia i poziomu życia określonych producentów, uwzględniając harmonogram możliwych dostosowań i potrzebną specjalizację,

b) organizacja ta zapewnia w handlu wewnątrz Wspólnoty warunki podobne do tych, jakie istnieją na rynku krajowym.

4. Jeżeli stworzona jest wspólna organizacja dla niektórych surowców, a nie istnieje jeszcze wspólna organizacja dla odpowiednich produktów przetworzonych, surowce te, wykorzystywane dla produktów przetworzonych przeznaczonych na wywóz do państw trzecich, mogą być przywożone spoza Wspólnoty.

ARTYKUŁ 38 (dawny artykuł 46)

Jeżeli w Państwie Członkowskim produkt jest przedmiotem krajowej organizacji rynkowej lub regulacji wewnętrznej o równoważnym skutku, która wpływa na konkurencyjną pozycję podobnego produktu w innym Państwie Członkowskim, Państwa Członkowskie stosują w przywozie opłatę wyrównawczą na taki produkt pochodzący z Państwa Członkowskiego, w którym istnieje taka organizacja lub regulacja, chyba że Państwo to stosuje opłatę wyrównawczą przy eksporcie.

Komisja ustala wysokość tych opłat na poziomie niezbędnym do przywrócenia równowagi; może ona również zezwolić na inne środki, ustalając szczegóły i warunki.

TYTUŁ III
SWOBODNY PRZEPIŹYW OSÓB, USŁUG I KAPITAŁU

ROZDZIAŁ 1
PRACOWNICY

ARTYKUŁ 39 (dawny artykuł 48)

1. *Zastępiiony klauzulę 23 ustępi 1 Podstawowego Traktatu.*

2. *Zastępiiony klauzulę 23 ustępi 1 Podstawowego Traktatu.*

3. **Swobodny przepłyiw pracowników**, z zastrzeżeniem ograniczeń uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego i zdrowia publicznego, obejmuje prawo:

- a) ubiegania się o rzeczywiście oferowane miejsca pracy,
- b) swobodnego przemieszczania się w tym celu po terytorium Państw Członkowskich,
- c) *przebywania w jednym z Państw Członkowskich w celu podjęcia tam pracy, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi dotyczącymi zatrudniania pracowników tego Państwa,*
- d) *pozostawiania na terytorium Państwa Członkowskiego po ustaniu zatrudnienia, na warunkach ustalonych przez Komisję w rozporządzeniach wykonawczych.*

4. Postanowienia **klauzuli 23 ustępi 1 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszego artykułu nie mają zastosowania do zatrudnienia w administracji publicznej.

ARTYKUŁ 40 (dawny artykuł 49)

Rada, stanowiąc zgodnie z procedurę określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, uchwała, w drodze dyrektyw lub rozporządzeń, środki niezbędne do wprowadzenia w życie swobodnego przepłyiwu pracowników w rozumieniu **klauzuli 23 ustępi 1 oraz** artykułu 39, zwłaszcza:

- a) zapewniając ścisłą współpracę między administracjami krajowymi zajmującymi się pracą,
- b) *znosząc takie procedury i praktyki administracyjne, jak również terminy dostępu do wolnych miejsc pracy wynikające z prawa krajowego bądź z wcześniejszych umów zawartych między Państwami Członkowskimi, których utrzymanie w mocy stanowiłoby przeszkodę w liberalizacji przepłyiwu pracowników,*
- c) *znosząc wszelkie terminy i inne ograniczenia przewidziane w prawie krajowym lub wcześniej zawartych umowach między Państwami Członkowskimi, które ustanawiają w stosunku do pracowników z innych Państw Członkowskich odmienne warunki co do swobodnego wyboru zatrudnienia niż w stosunku do własnych pracowników,*
- d) *ustanawiając mechanizmy właściwe do zapewnienia wymiany podań o pracę i ofert zatrudnienia oraz w celu ułatwienia zachowania równowagi na rynku pracy, na warunkach, które zapobiegają poważnym zagrożeniom dla poziomu życia i zatrudnienia w różnych regionach i gałęziach przemysłu.*

ARTYKUŁ 41 (dawny artykuł 50)

Państwa Członkowskie popierają, w ramach wspólnego programu, wymianę młodych pracowników.

ARTYKUŁ 42 (dawny artykuł 51)

Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251, przyjmuje w dziedzinie pomocy społecznej, środki niezbędne do ustanowienia swobodnego przepływu pracowników; w tym celu Rada ustanawia system umożliwiający przemieszczającym się pracownikom oraz uprawnionym osobom od nich zależnym:

- a) zaliczenie wszystkich okresów uwzględnianych w prawie poszczególnych państw, w celu nabycia i zachowania prawa do świadczenia oraz naliczenia wysokości świadczenia;
- b) wypłatę świadczeń osobom zamieszkałym na terytoriach Państw Członkowskich.

Rada stanowi jednomyślnie w toku całej procedury określonej w artykule 251.

ROZDZIAŁ 2

PRAWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

ARTYKUŁ 43 (dawny artykuł 52)

Zastępuje się klauzulą 23 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 44 (dawny artykuł 54)

1. W celu urzeczywistnienia swobody przedsiębiorczości w odniesieniu do określonej działalności, Rada, działając zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 251 i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, stanowi dyrektywy.

2. Rada i Komisja wykonują funkcje powierzone im na podstawie powyższych postanowień, zwłaszcza:

- a) traktując co do zasady priorytetowo działalność, w których swoboda przedsiębiorczości wnosi szczególnie korzystny wkład w rozwój produkcji i handlu,
- b) zapewniając ścisłą współpracę między właściwymi organami administracyjnymi Państw Członkowskich w celu poznania szczególnych sytuacji w różnych dziedzinach działalności wewnątrz Wspólnoty,
- c) znosząc procedury i praktyki administracyjne wynikające bądź z ustawodawstwa wewnętrznego, bądź z wcześniej zawartych umów między Państwami Członkowskimi, których utrzymanie w mocy stanowiłoby przeszkodę dla swobody przedsiębiorczości,
- d) czuwając, by pracownicy jednego z Państw Członkowskich zatrudnieni na terytorium innego Państwa Członkowskiego mogli pozostać na tym terytorium w celu podjęcia tam działalności na własny rachunek, na tych samych warunkach, które musieliby spełniać, gdyby przybyli do tego Państwa w chwili, kiedy zamierzali podjąć taką działalność,
- e) umożliwiając nabycie i korzystanie z własności gruntu znajdującego się na terytorium danego Państwa Członkowskiego przez obywateli innego Państwa Członkowskiego w zakresie, w jakim nie narusza to zasad ustanowionych w **klauzuli 27 ustęp 2 Podstawowego Traktatu** (artykule 33 ustęp 2),
- f) znosząc stopniowo ograniczenia swobody przedsiębiorczości w każdej wchodzącej w grę dziedzinie działalności, z jednej strony - w odniesieniu do warunków tworzenia na terytorium Państwa Członkowskiego agencji, oddziałów i filii, a z drugiej - w stosunku do warunków wejścia personelu głównego przedsiębiorstwa do organów zarządzających lub nadzorczych agencji, oddziałów i filii,
- g) koordynując w niezbędnym zakresie zabezpieczenia wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu artykułu 48 akapit drugi dla ochrony interesów wspólników i osób trzecich w celu zapewnienia ich równoważności,

h) zapewniając, że warunki przedsiębiorczości nie będą zakłócane przez pomoc przyznaną przez Państwo Członkowskie.

ARTYKUŁ 45 (dawny artykuł 55)

Postanowienia **klauzuli 23 ustęp 2 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszego rozdziału nie mają zastosowania do działalności, która w danym Państwie Członkowskim jest związana, choćby przejściowo, z wykonywaniem władzy publicznej.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może wyłączyć niektóre rodzaje działalności ze stosowania postanowień **klauzuli 23 ustęp 2 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 46 (dawny artykuł 56)

1. Postanowienia **klauzuli 23 ustęp 2 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszego rozdziału oraz środki podjęte na ich podstawie nie przesądzają o zastosowaniu przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych przewidujących szczególne traktowanie cudzoziemców, uzasadnione względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego.

2. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 251, uchwała dyrektywy w celu koordynacji powyższych postanowień.

ARTYKUŁ 47 (dawny artykuł 57)

1. W celu podejmowania i wykonywania działalności prowadzonej na własny rachunek Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251, uchwała dyrektywy zmierzające do wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dowodów kwalifikacji zawodowych.

2. W tym samym celu Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251, uchwała dyrektywy zmierzające do koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących podejmowania i wykonywania działalności prowadzonej na własny rachunek. Rada stanowi jednomyślnie w toku całej procedury określonej w artykule 251 w sprawach dyrektyw, których wykonanie w przynajmniej jednym Państwie Członkowskim spowoduje zmianę istniejących zasad ustawowych regulujących wykonywanie zawodów w odniesieniu do kształcenia zawodowego i warunków dostępu osób fizycznych. W innych przypadkach Rada stanowi większością kwalifikowaną.

3. W odniesieniu do zawodów medycznych i pokrewnych oraz farmaceutycznych stopniowe znoszenie ograniczeń zależy od koordynacji warunków ich wykonywania w różnych Państwach Członkowskich.

ARTYKUŁ 48 (dawny artykuł 58)

Na potrzeby stosowania postanowień **klauzuli 23 ustęp 2 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszego rozdziału spółki założone zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego i mające swą statutową siedzibę, zarząd lub główne przedsiębiorstwo wewnątrz Wspólnoty są traktowane jak osoby fizyczne mające przynależność Państwa Członkowskiego.

Przez spółki rozumie się spółki prawa cywilnego lub handlowego, także spółdzielnie, oraz inne osoby prawne prawa publicznego lub prywatnego, z wyjątkiem spółek, które nie zmierzają do osiągnięcia zysku.

ROZDZIAŁ 3

USŁUGI

ARTYKUŁ 49 (dawny artykuł 59)

Zastępuje się klauzulą 24 Podstawowego Traktatu.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może rozszerzyć korzyści wynikające z postanowień **klauzuli 24 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszego rozdziału na obywateli państwa trzeciego świadczących usługi i mających swe przedsiębiorstwa wewnątrz Wspólnoty.

ARTYKUŁ 50 (dawny artykuł 60)

Usługami w rozumieniu niniejszego Traktatu są świadczenia wykonywane zwykle za wynagrodzeniem w zakresie, w jakim nie są objęte postanowieniami o swobodnym przepływie towarów, kapitału i osób.

Usługi obejmują zwłaszcza:

- a) działalność o charakterze przemysłowym,
- b) działalność o charakterze handlowym,
- c) działalność rzemieślnicza,
- d) wykonywanie wolnych zawodów.

Z zastrzeżeniem postanowień **klauzuli 22 ustęp 2 Podstawowego Traktatu oraz** rozdziału dotyczącego prawa przedsiębiorczości, świadczący usługę może, w celu spełnienia świadczenia, wykonywać przejściowo działalność w państwie świadczenia na tych samych warunkach, jakie państwo to nakłada na własnych obywateli.

ARTYKUŁ 51 (dawny artykuł 61)

1. Swobodę przepływu usług w dziedzinie transportu regulują postanowienia **klauzuli 28 podstawowego Traktatu oraz** tytułu dotyczącego transportu.
2. Liberalizacja usług bankowych i ubezpieczeniowych związanych z przepływem kapitału jest realizowana w zgodzie z liberalizacją przepływu kapitału.

ARTYKUŁ 52 (dawny artykuł 63)

1. W celu zapewnienia liberalizacji określonej usługi, Rada uchwała dyrektywy stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Parlamentu Europejskiego.
2. W odniesieniu do dyrektyw określonych w ustępie 1 w zasadzie należy dawać pierwszeństwo usługom, które bezpośrednio wpływają na koszty produkcji lub których liberalizacja przyczynia się do ułatwienia handlu towarami.

ARTYKUŁ 53 (dawny artykuł 64)

Państwa Członkowskie deklarują gotowość liberalizacji usług w zakresie wykraczającym poza zobowiązanie wynikające z dyrektyw uchwalonych na podstawie artykułu 52 ustęp 1, jeżeli ich ogólna sytuacja gospodarcza i sytuacja w danym sektorze na to pozwalają.

W tym celu Komisja kieruje zalecenia do zainteresowanych Państw Członkowskich.

ARTYKUŁ 54 (dawny artykuł 65)

Dopóki ograniczenia w swobodnym świadczeniu usług nie zostaną zniesione, każde z Państw Członkowskich stosuje je do wszystkich świadczących usługi, w rozumieniu **klauzuli 25 Podstawowego Traktatu** (artykułu 49 pierwszy akapit), bez względu na narodowość lub miejsce zamieszkania.

ARTYKUŁ 55 (dawny artykuł 66)

Postanowienia artykułów 45-48 mają zastosowanie do kwestii objętych **klauzulą 24 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszym rozdziałem.

ROZDZIAŁ 4

KAPITAŁ I PŁATNOŚCI

ARTYKUŁ 56 (dawny artykuł 73b)

Zastępuje się klauzulą 25 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 57 (dawny artykuł 73c)

1. Postanowienia **klauzuli 25 Podstawowego Traktatu** (artykuł 56) nie naruszają ograniczeń istniejących 31 grudnia 1993 roku w stosunku do państw trzecich na mocy prawa krajowego lub prawa wspólnotowego odnośnie do przepływu kapitału do lub z państw trzecich, gdy dotyczą inwestycji bezpośrednich, w tym inwestycji w nieruchomości, związanych z przedsiębiorczością, świadczeniem usług finansowych lub dopuszczaniem papierów wartościowych na rynki kapitałowe.

2. Dążąc do urzeczywistnienia w możliwie najszerszym zakresie celu swobodnego przepływu kapitału między Państwami Członkowskimi a państwami trzecimi i bez uszczerbku dla innych rozdziałów niniejszego Traktatu, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może przyjąć środki dotyczące przepływu kapitału do lub z państw trzecich, gdy dotyczą inwestycji bezpośrednich, w tym inwestycji w nieruchomości, związanych z przedsiębiorczością, świadczeniem usług finansowych lub dopuszczaniem papierów wartościowych na rynki kapitałowe. Jednomyślność wymagana jest do przyjęcia na podstawie niniejszego ustępu środków, które w prawie wspólnotowym stanowią krok wstecz w odniesieniu do liberalizacji przepływu kapitału do lub z państw trzecich.

ARTYKUŁ 58 (dawny artykuł 73d)

1. Postanowienia **klauzuli 25 Podstawowego Traktatu** (artykuł 56) nie naruszają prawa Państw Członkowskich do:

a) stosowania odpowiednich postanowień ich prawa podatkowego traktujących odmiennie podatników ze względu na różne miejsce zamieszkania lub inwestowania kapitału;

b) podejmowania wszelkich środków niezbędnych do zapobiegania naruszeniom ich ustaw i aktów wykonawczych, zwłaszcza w sferze podatkowej i w dziedzinie nadzoru prewencyjnego nad przedsiębiorstwami finansowymi lub ustanowienia procedur deklarowania przyływu kapitału do celów informacji administracyjnej bądź statystycznej, lub podejmowania środków uzasadnionych powodami związanymi z porządkiem publicznym lub bezpieczeństwem publicznym.

2. Postanowienia **klauzuli 25 Podstawowego Traktatu** oraz niniejszego rozdziału nie zmieniają możliwości stosowania ograniczeń w dziedzinie prawa przedsiębiorczości zgodnych z niniejszym Traktatem.

3. Środki i procedury określone w ustępach 1 i 2 nie powinny stanowić arbitralnej dyskryminacji, ani ukrytego ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału i płatności w rozumieniu **klauzuli 25 Podstawowego Traktatu** (artykułu 56).

ARTYKUŁ 59 (dawny artykuł 73f)

Jeżeli, w wyjątkowych okolicznościach, przepływ kapitału do lub z państw trzecich powoduje lub może spowodować poważne trudności w funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po konsultacji z EBC, może podjąć wobec państw trzecich środki ochronne na okres nie przekraczający sześciu miesięcy, o ile środki te są bezwzględnie konieczne.

ARTYKUŁ 60 (dawny artykuł 73g)

1. Jeżeli, w przypadkach przewidzianych w artykule 301, działanie Wspólnoty uważane jest za niezbędne, Rada może, zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 301 podjąć w stosunku do danych państw trzecich pilne i niezbędne środki w odniesieniu do przepływu kapitału i płatności.

2. Bez uszczerbku dla artykułu 297 i dopóki Rada nie podejmie środków zgodnie z ustępem 1, Państwo Członkowskie może z ważnych przyczyn politycznych i z pilnych powodów podjąć środki jednostronne przeciwko państwu trzeciemu dotyczące przepływu kapitału i płatności. Komisja i pozostałe Państwa Członkowskie są informowane o tych środkach najpóźniej w dniu ich wejścia w życie.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może zdecydować, iż dane Państwo Członkowskie powinno zmienić lub uchylić takie środki. Przewodniczący Rady informuje Parlament Europejski o stosownych decyzjach podjętych przez Radę.

TYTUŁ IV (DAWNY TYTUŁ IIIA)

WIZY, AZYL, IMIGRACJA I INNE POLITYKI ZWIĄZANE ZE SWOBODNYM PRZEPLYWEM OSÓB

ARTYKUŁ 61 (dawny artykuł 73i)

W celu stopniowego ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Rada przyjmuje **stosowne środki zgodnie z klauzulą 31 Podstawowego Traktatu oraz poniższe postanowienia.**

ARTYKUŁ 62 (dawny artykuł 73j)

Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 67, przyjmuje w ciągu 5 lat od chwili wejścia w życie Traktatu z Amsterdamu:

1) środki zmierzające do zapewnienia, zgodnie z artykułem 14, iż osoby będące obywatelami Unii lub obywatelami państw trzecich nie podlegają jakiegokolwiek kontroli przy przekraczaniu granic wewnętrznych;

2) środki dotyczące przekraczania granic zewnętrznych Państw Członkowskich, które określają:

a) normy i procedury, których powinny przestrzegać Państwa Członkowskie przy wykonywaniu kontroli osób na tych granicach;

b) reguły dotyczące wiz na pobyt nie dłuższy niż 3 miesiące, włączając w to:

i) listę państw trzecich, których obywatele podlegają obowiązkowi wizowemu w celu przekroczenia granic zewnętrznych oraz państw trzecich, których obywatele są zwolnieni z tego obowiązku;

ii) procedury i warunki wydawania wiz przez Państwa Członkowskie;

iii) jednolity wzorzec wizy;

iv) reguły dotyczące wizy jednolitej;

3) środki określające warunki, na których obywatele państw trzecich mają swobodę podróżowania po terytorium Państw Członkowskich w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące.

ARTYKUŁ 63 (dawny artykuł 73k)

Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 67, uchwała w ciągu 5 lat od chwili wejścia w życie Traktatu z Amsterdamu:

1) środki dotyczące azylu, zgodnie z Konwencją genewską z 28 lipca 1951 roku i Protokołem z 31 stycznia 1967 roku dotyczącymi statusu uchodźców, jak również innymi odpowiednimi traktatami w następujących dziedzinach:

a) kryteria i mechanizmy ustalania Państwa Członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrywanie wniosku o azyl złożonego przez obywatela państwa trzeciego w jednym z Państw Członkowskich;

- b) minimalne normy w sprawie przyjmowania w Państwach Członkowskich osób ubiegających się o azyl;
- c) minimalne normy dotyczące warunków, które powinni wypełnić obywatele państw trzecich, by mogli ubiegać się o przyznanie statusu uchodźcy;
- d) minimalne normy dotyczące procedury przyznania lub cofnięcia statusu uchodźcy w Państwach Członkowskich;
- 2) środki dotyczące uchodźców i wysiedleńców w następujących obszarach:
- a) minimalnych norm dotyczących przyznania tymczasowej ochrony wysiedleńcom z państw trzecich, nie mogą powrócić do państw swego pochodzenia oraz osobom, które z innych powodów potrzebują ochrony międzynarodowej;
- b) środków zmierzających do zapewnienia równowagi wysiłków uzgodnionych przez Państwa Członkowskie związanych z przyjęciem uchodźców i wysiedleńców oraz z jego następstwami;
- 3) środki dotyczące polityki imigracyjnej w następujących dziedzinach:
- a) warunki wejścia i pobytu oraz normy dotyczące procedur wydawania przez Państwa Członkowskie długoterminowych wiz i dokumentów pobytowych, w tym dla celów łączenia rodzin;
- b) nielegalnej imigracji i nielegalnego pobytu, w tym odsyłanie osób przebywających nielegalnie;
- 4) środki określające prawa i warunki, na których obywatele państw trzecich przebywający legalnie w jednym Państwie Członkowskim mogą przebywać w innych Państwach Członkowskich.

Środki przyjęte przez Radę na podstawie punktów 3 i 4 nie ograniczają Państwa Członkowskiego w utrzymywaniu lub wprowadzaniu w odnośnych dziedzinach przepisów krajowych zgodnych z niniejszym Traktatem i z umowami międzynarodowymi.

Określony powyżej termin 5 lat nie dotyczy środków uchwalonych na podstawie punktu 2 lit. b), punktu 3 lit. a) i punktu 4.

ARTYKUŁ 64 (dawny artykuł 73l)

1. **Klauzula 31 Podstawowego Traktatu oraz niniejszy tytuł** nie stanowią przeszkody w wypełnianiu obowiązków, które spoczywają na Państwach Członkowskich w zakresie utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

2. W przypadku, gdy jedno lub więcej Państw Członkowskich znajdzie się w nadzwyczajnej sytuacji charakteryzującej się nagłym napływem obywateli państw trzecich, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może, z zastrzeżeniem ustępu 1, przyjąć środki tymczasowe na korzyść zainteresowanych Państw Członkowskich na okres nie przekraczający 6 miesięcy.

ARTYKUŁ 65 (dawny artykuł 73m)

W zakresie niezbędnym do zapewnienia należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego środki z zakresu współpracy sądowej w sprawach cywilnych związanych z przekraczaniem granic, które powinny być podjęte zgodnie z artykułem 67, obejmują m. in.:

- a) poprawę i uproszczenie:
- systemu międzypaństwowego dostarczania aktów sądowych i pozasądowych;
 - współpracy w dziedzinie gromadzenia dowodów;
 - uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych, w tym decyzji

pozasądowych;

- b) wspierania zgodności norm mających zastosowanie w Państwach Członkowskich w dziedzinie kolizji ustaw i sądownictwa;
- c) usuwania przeszkód w należyтым biegu procedur cywilnych, wspierając w razie potrzeby zgodność norm procedury cywilnej mających zastosowanie w Państwach Członkowskich.

ARTYKUŁ 66 (dawny artykuł 73n)

Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 67, przyjmuje środki w celu zapewnienia współpracy między właściwymi służbami administracyjnymi Państw Członkowskich w dziedzinach objętych **klauzulą 31 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszym tytułem, jak również między tymi służbami a Komisją.

ARTYKUŁ 67 (dawny artykuł 73o)

1. W okresie przejściowym pięciu lat od chwili wejścia w życie Traktatu z Amsterdamu, Rada stanowi jednomyślnie na wniosek Komisji lub z inicjatywy Państwa Członkowskiego oraz po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego.

2. Po tym pięcioletnim okresie:

- Rada stanowi na wniosek Komisji zaś Komisja analizuje każde żądanie przedłożenia przez nią wniosku Radzie postawione przez Państwo Członkowskie;
- Rada, stanowiąc jednomyślnie po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, podejmuje decyzję w celu zapewnienia, aby procedura określona w artykule 251 miała zastosowanie do wszystkich lub niektórych dziedzin objętych niniejszym tytułem, oraz dostosowania przepisów dotyczących właściwości Trybunału Sprawiedliwości.

3. Na zasadzie odstępstwa od ustępów 1 i 2, środki określone w artykule 62 punkt 2 lit. b) i) oraz iii) i począwszy od wejścia w życie Traktatu z Amsterdamu są przyjmowane przez Radę, stanowiącą większość kwalifikowaną na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego.

4. Na zasadzie odstępstwa od ustępu 2, środki określone w artykule 62 punkt 2 lit. b) ii) oraz iv) i po upływie pięciu lat od wejścia w życie Traktatu z Amsterdamu, są przyjmowane przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w artykule 251.

ARTYKUŁ 68 (dawny artykuł 73p)

1. Artykuł 234 stosuje się do niniejszego tytułu w następujących okolicznościach i na następujących warunkach: gdy pytanie w sprawie wykładni niniejszego tytułu lub ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje Wspólnoty na podstawie niniejszego tytułu jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, sąd ten, jeżeli uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku, zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości o rozpatrzenie tego pytania.

2. W żadnym razie Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy do orzekania o środkach lub decyzjach podjętych na podstawie artykułu 62 punkt 1 dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

3. Rada, Komisja lub Państwo Członkowskie mogą zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie pytania w sprawie wykładni **klauzuli 31 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszego tytułu lub aktów przyjętych przez instytucje Wspólnoty na podstawie **klauzuli 31 Podstawowego Traktatu oraz** tego tytułu. Wyrok wydany przez Trybunał Sprawiedliwości w odpowiedzi na taki wniosek nie ma zastosowania do orzeczeń sądów Państw Członkowskich, które korzystają z powagi rzeczy osądzonej.

ARTYKUŁ 69 (dawny artykuł 73q)

Klauzule 31 Podstawowego Traktatu oraz niniejszy tytuł stosuje się z zastrzeżeniem postanowień Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii oraz Protokołu w sprawie stanowiska Danii i bez

uszczerbku dla Protokołu w sprawie stosowania niektórych aspektów artykułu 14 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do Zjednoczonego Królestwa i Irlandii.

TYTUŁ V (DAWNY TYTUŁ IV)

TRANSPORT

ARTYKUŁ 70 (dawny artykuł 74)

Zastępuje się klauzulą 28 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 71 (dawny artykuł 75)

1. **Stosownie do klauzuli 28 ustęp 2 Podstawowego Traktatu**, Rada **działa** zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego:

2. Na zasadzie odstępstwa od procedury przewidzianej w ustępie 1 przepisy dotyczące systemu regulacji transportu, których zastosowanie mogłoby poważnie wpłynąć na poziom życia i zatrudnienia w niektórych regionach, jak również na funkcjonowanie infrastruktury transportowej, uchwalane są przez Radę, stanowiącą jednomyślnie na wniosek Komisji po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, z uwzględnieniem potrzeby dostosowania do rozwoju gospodarczego wynikającego z ustanowienia wspólnego rynku.

ARTYKUŁ 72 (dawny artykuł 76)

Do czasu przyjęcia przepisów określonych w **klauzuli 28 ustęp 2 Podstawowego Traktatu**, żadne Państwo Członkowskie nie może bez jednomyślnej zgody Rady wydać mniej korzystnych - w ich bezpośrednim lub pośrednim skutku wobec przewoźników z innych Państw Członkowskich - w porównaniu z przewoźnikami krajowymi, różnych przepisów regulujących tę materię na dzień 1 stycznia 1958 roku lub, dla Państw przystępujących, na dzień ich przystąpienia.

ARTYKUŁ 73 (dawny artykuł 77)

Zgodna z niniejszym Traktatem jest pomoc, która odpowiada potrzebom koordynacji transportu lub stanowi zwrot za wykonanie pewnych świadczeń nierozdzielnie związanych z pojęciem usługi publicznej.

ARTYKUŁ 74 (dawny artykuł 78)

Każdy środek w dziedzinie cen i warunków transportu podjęty w ramach niniejszego Traktatu powinien uwzględniać sytuację gospodarczą przewoźników.

ARTYKUŁ 75 (dawny artykuł 79)

1. W odniesieniu do transportu wewnątrz Wspólnoty zakazana jest dyskryminacja polegająca na stosowaniu przez przewoźników względem tych samych towarów na tych samych połączeniach przewozowych różnych cen i warunków transportu ze względu na kraj pochodzenia lub przeznaczenia produktów przewożonych.

2. Ustęp 1 nie wyklucza przyjęcia przez Radę innych środków stosownie do **klauzuli 28 ustęp 2 Podstawowego Traktatu**.

3. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, ustanawia, na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, regulacje zapewniające wykonanie postanowień ustępu 1. Rada może zwłaszcza wydać przepisy niezbędne w celu umożliwienia instytucjom Wspólnoty czuwania nad poszanowaniem zasady ustanowionej w ustępie 1 i w celu zapewnienia pełnych korzyści użytkownikom.

4. Komisja, z inicjatywy własnej lub na wniosek Państwa Członkowskiego, bada przypadki dyskryminacji określone w ustępie 1 i po konsultacji z każdym zainteresowanym Państwem Członkowskim podejmuje niezbędne decyzje, w ramach regulacji ustanowionej zgodnie z postanowieniami ustępu 3.

ARTYKUŁ 76 (dawny artykuł 80)

1. Zakazane jest narzucane przez Państwo Członkowskie w zakresie transportu wykonywanego wewnątrz Wspólnoty stosowanie cen i warunków zawierających jakikolwiek element wsparcia lub ochrony jednego lub kilku przedsiębiorstw bądź poszczególnych gałęzi przemysłu, chyba że jest ono dozwolone przez Komisję.

2. Komisja, z inicjatywy własnej lub na wniosek Państwa Członkowskiego, bada ceny i warunki, o których mowa w ustępie a, uwzględniając w szczególności, z jednej strony, wymogi właściwej regionalnej polityki gospodarczej, potrzeby regionów słabo rozwiniętych i problemy regionów poważnie dotkniętych przez okoliczności polityczne oraz, z drugiej strony, skutki tych cen i warunków dla konkurencji między różnymi rodzajami transportu.

Komisja podejmuje niezbędne decyzje, po konsultacji z każdym zainteresowanym Państwem Członkowskim.

3. Zakaz ustanowiony w ustępie 1 nie ma zastosowania do taryf konkurencyjnych.

ARTYKUŁ 77 (dawny artykuł 81)

Opłaty i należności pobierane przez przewoźnika w związku z przekraczaniem granic niezależnie od ceny transportu nie powinny przekraczać rozsądnego poziomu, przy uwzględnieniu rzeczywistych kosztów efektywnie poniesionych w związku z przekroczeniem granicy.

Państwa Członkowskie podejmują starania, aby stopniowo obniżyć te koszty.

Komisja może kierować do Państw Członkowskich zalecenia w celu zastosowania niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 78 (dawny artykuł 82)

Postanowienia **klauzuli 28 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszego tytułu nie stanowią przeszkody w stosowaniu środków podjętych przez Republikę Federalną Niemiec, o ile są one niezbędne w celu skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych podziałem Niemiec dla gospodarki niektórych regionów Republiki Federalnej dotkniętych tym podziałem.

ARTYKUŁ 79 (dawny artykuł 83)

Komitet doradczy, złożony z ekspertów wyznaczonych przez rządy Państw Członkowskich, jest ustanowiony przy Komisji. Komisja konsultuje z nim kwestie transportu zawsze, gdy uzna to za pożyteczne, bez uszczerbku dla kompetencji Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

ARTYKUŁ 80 (dawny artykuł 84)

1. Postanowienia **klauzuli 28 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszego tytułu stosują się do transportu kolejowego, drogowego i śródlądowego.

2. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zdecydować, czy, w jakim zakresie i w jakim trybie właściwe przepisy mogą być przyjęte dla transportu morskiego i lotniczego.

Stosują się postanowienia proceduralne artykułu 71.

TYTUŁ VI (dawny tytuł V)
WSPÓLNE REGUŁY W DZIEDZINIE KONKURENCJI, PODATKÓW I ZBLIŻENIA
USTAWODAWSTW

ROZDZIAŁ 1

REGUŁY KONKURENCJI

SEKCJA 1

REGUŁY MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO PRZEDSIĘBIORSTW

ARTYKUŁ 81 (dawny artykuł 85)

1. Niezgodne ze wspólnym rynkiem i zakazane są wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między Państwami Członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz wspólnego rynku, a w szczególności te, które polegają na:

- a) ustalaniu w sposób bezpośredni lub pośredni cen zakupu lub sprzedaży albo innych warunków transakcji,
- b) ograniczaniu lub kontrolowaniu produkcji, rynków, rozwoju technicznego lub inwestycji;
- c) podziale rynków lub źródeł zaopatrzenia,
- d) stosowaniu wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych i stwarzaniu im przez to niekorzystnych warunków konkurencji,
- e) uzależnianiu zawarcia kontraktów od przyjęcia przez partnerów zobowiązań dodatkowych, które ze względu na swój charakter lub zwyczaje handlowe nie mają związku z przedmiotem tych kontraktów.

2. Porozumienia lub decyzje zakazane na mocy niniejszego artykułu są nieważne z mocy prawa.

3. Jednakże postanowienia ustępu 1 mogą zostać uznane za nie mające zastosowania do:

- każdego porozumienia lub kategorii porozumień między przedsiębiorstwami,
- każdej decyzji lub kategorii decyzji związków przedsiębiorstw,
- każdej praktyki uzgodnionej lub kategorii praktyk uzgodnionych,

które przyczyniają się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego, przy zastrzeżeniu dla użytkowników słusznej części zysku, który z tego wynika, oraz bez:

- a) nakładania na zainteresowane przedsiębiorstwa ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia tych celów,
- b) dawania przedsiębiorstwom możliwości eliminowania konkurencji w stosunku do znacznej części danych produktów.

ARTYKUŁ 82 (dawny artykuł 86)

Niezgodne ze wspólnym rynkiem i zakazane jest nadużywanie przez jedno lub więcej przedsiębiorstw pozycji dominującej na wspólnym rynku lub na znacznej jego części, w zakresie, w jakim może wpływać na handel między Państwami Członkowskimi.

Nadużywanie takie może polegać w szczególności na:

- a) bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu niesłusznych cen zakupu lub sprzedaży albo innych niesłusznych warunków transakcji,
- b) ograniczaniu produkcji, rynków lub rozwoju technicznego ze szkodą dla konsumentów,
- c) stosowaniu wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych i stwarzaniu im przez to niekorzystnych warunków konkurencji,
- d) uzależnianiu zawarcia kontraktów od przyjęcia przez partnerów zobowiązań dodatkowych, które ze względu na swój charakter lub zwyczaje handlowe nie mają związku z przedmiotem tych kontraktów.

ARTYKUŁ 83 (dawny artykuł 87)

1. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, wydaje rozporządzenia lub dyrektywy w celu zastosowania zasad ustanowionych w artykułach 81 i 82.

2. Przepisy, o których mowa w ustępie a), mają na celu w szczególności:

- a) zapewnienie poszanowania zakazów ustanowionych w artykule 81 ustęp 1 i w artykule 82 przez wprowadzenie grzywien i okresowych kar pieniężnych,
- b) ustanowienie szczegółowych zasad stosowania artykułu 81 ustęp 3, przy uwzględnieniu potrzeby, z jednej strony, zapewnienia skutecznego nadzoru, a z drugiej - uproszczenia w największym możliwym stopniu kontroli administracyjnej,
- c) określenie, w razie potrzeby, w różnych gałęziach gospodarki, zakresu postanowień artykułów 81 i 82,
- d) określenie roli Komisji i Trybunału Sprawiedliwości w stosowaniu postanowień określonych w niniejszym ustępie,
- e) określenie relacji między ustawodawstwami krajowymi - z jednej strony a postanowieniami niniejszej sekcji oraz przepisami przyjętymi w zastosowaniu niniejszego artykułu - z drugiej strony.

ARTYKUŁ 84 (dawny artykuł 88)

Do chwili wejścia w życie przepisów przyjętych w wykonaniu artykułu 83, władze Państw Członkowskich rozstrzygają o dopuszczalności porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych oraz w sprawie nadużywania pozycji dominującej na wspólnym rynku, zgodnie z prawem ich krajów i z postanowieniami artykułu 81, zwłaszcza ustępu 3, i artykułu 82.

ARTYKUŁ 85 (dawny artykuł 89)

1. Bez uszczerbku dla artykułu 84, Komisja czuwa nad stosowaniem zasad określonych w artykułach 81 i 82. Na wniosek Państwa Członkowskiego lub z urzędu oraz we współpracy z właściwymi władzami Państw Członkowskich, które udzielają jej pomocy, Komisja wszczyna postępowanie co do przypadków, w których zachodzi podejrzenie naruszenia tych zasad. Jeżeli stwierdzi, że doszło do naruszenia, proponuje środki właściwe do jego zaprzestania.

2. Jeżeli nie zaprzestano naruszenia, Komisja stwierdza takie naruszenie zasad w uzasadnionej decyzji. Może ona opublikować tę decyzję i upoważnić Państwa Członkowskie do przyjęcia niezbędnych w celu zaradzenia sytuacji środków, których warunki i szczegóły określa.

ARTYKUŁ 86 (dawny artykuł 90)

1. Państwa Członkowskie, w odniesieniu do przedsiębiorstw publicznych i przedsiębiorstw, którym przyznają prawa specjalne lub wyłączne, nie wprowadzają ani nie utrzymują żadnego środka sprzecznego z normami niniejszego Traktatu, w szczególności z normami przewidzianymi w artykułach 12 oraz 81-89.

2. Przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym lub mające charakter monopolu skarbowego podlegają normom niniejszego Traktatu, zwłaszcza regułom konkurencji, w granicach, w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych zadań im powierzonych. Rozwój handlu nie powinien być naruszony w sposób pozostający w sprzeczności z interesem Wspólnoty.

3. Komisja czuwa nad stosowaniem postanowień niniejszego artykułu i miarę potrzeby kieruje stosowne dyrektywy lub decyzje do Państw Członkowskich.

SEKCJA 2

POMOC PRYZNAWANA PRZEZ PAŃSTWA

ARTYKUŁ 87 (dawny artykuł 92)

1. Z zastrzeżeniem odstępstw przewidzianych w niniejszym Traktacie, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub gałęziom produkcji, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.

2. Zgodna ze wspólnym rynkiem jest:

- a) pomoc o charakterze socjalnym przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem, że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów,
- b) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych katastrofami naturalnymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,
- c) pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec, w zakresie, w jakim jest niezbędna do skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych tym podziałem.

3. Za zgodną ze wspólnym rynkiem może zostać uznana:

- a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważne bezrobocie,
- b) pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom gospodarki Państwa Członkowskiego,
- c) pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem,
- d) pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji we Wspólnocie w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem,
- e) inne kategorie pomocy, jakie Rada może określić decyzją, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji.

ARTYKUŁ 88 (dawny artykuł 93)

1. Komisja we współpracy z Państwami Członkowskimi stale analizuje systemy pomocy istniejące w tych Państwach. Proponuje im ona stosowne środki wymagane przez stopniowy rozwój lub funkcjonowanie wspólnego rynku.

2. Jeżeli Komisja stwierdzi, po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag, że pomoc przyznana przez Państwo lub przy użyciu zasobów państwowych nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu artykułu 87, lub że pomoc ta jest nadużywana, decyduje o zniesieniu lub zmianie tej pomocy przez dane Państwo w terminie, który ona określa.

Jeżeli dane Państwo nie zastosuje się do tej decyzji w wyznaczonym terminie, Komisja lub każde inne zainteresowane Państwo może, na zasadzie odstępstwa od postanowień artykułów 226 i 227, wnieść sprawę bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości.

Na wniosek Państwa Członkowskiego Rada, stanowiąc jednomyślnie, może zdecydować, że pomoc, którą to Państwo przyznaje lub zamierza przyznać, będzie uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem, na zasadzie odstępstwa od postanowień artykułu 87 lub rozporządzeń przewidzianych w artykule 89, jeżeli wyjątkowe okoliczności uzasadniają taką decyzję. Jeżeli w odniesieniu do danej pomocy Komisja wszczęła procedurę przewidzianą w pierwszym akapicie niniejszego ustępu, wystąpienie zainteresowanego Państwa z wnioskiem skierowanym do Rady powoduje zawieszenie tej procedury do czasu zajęcia stanowiska przez Radę.

Jednakże, jeżeli Rada nie zajmie stanowiska w terminie trzech miesięcy od wystąpienia z wnioskiem, Komisja wydaje decyzję w sprawie.

3. Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeżeli uznaje ona, że plan nie jest zgodny ze wspólnym rynkiem w rozumieniu artykułu 87, wszczyna ona bezzwłocznie procedurę przewidzianą w ustępie 2. Dane Państwo Członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej.

ARTYKUŁ 89 (dawny artykuł 94)

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, może wydać wszelkie właściwe rozporządzenia w celu zastosowania artykułów 87 i 88 oraz w szczególności może określić warunki stosowania artykułu 88 ustęp 3 i kategorie pomocy zwolnione z tej procedury.

ROZDZIAŁ 2

POSTANOWIENIA PODATKOWE

ARTYKUŁ 90 (dawny artykuł 95)

Żadne Państwo Członkowskie nie nakłada bezpośrednio lub pośrednio na produkty innych Państw Członkowskich podatków wewnętrznych jakiegokolwiek rodzaju wyższych od tych, które nakłada bezpośrednio lub pośrednio na podobne produkty krajowe.

Ponadto, żadne Państwo Członkowskie nie nakłada na produkty innych Państw Członkowskich podatków wewnętrznych, które pośrednio chronią inne produkty.

ARTYKUŁ 91 (dawny artykuł 96)

W przypadku, gdy produkty są wywożone na terytorium jednego z Państw Członkowskich, jakkolwiek zwrot podatków wewnętrznych nie może być wyższy od podatków, które zostały na nie nałożone bezpośrednio lub pośrednio.

ARTYKUŁ 92 (dawny artykuł 98)

W odniesieniu do opłat innych niż podatek obrotowy, akcyza i inne podatki pośrednie, zwolnienia i zwroty w eksporcie do innych Państw Członkowskich nie mogą być dokonywane, a opłaty kompensacyjne w przywozie pochodzącym z Państw Członkowskich nie mogą być ustanawiane, chyba, że projektowane środki były uprzednio zatwierdzone na czas ograniczony przez Radę, stanowiącą większością kwalifikowaną na wniosek Komisji.

ARTYKUŁ 93 (dawny artykuł 99)

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała przepisy dotyczące harmonizacji ustawodawstw odnoszących się do podatków obrotowych, akcyzy i innych podatków pośrednich w zakresie, w jakim harmonizacja ta jest niezbędna do zapewnienia ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego w terminie przewidzianym w artykule 14.

ROZDZIAŁ 3

ZBLIŻENIE PRAWODAWSTW

ARTYKUŁ 94 (dawny artykuł 100)

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała dyrektywy w celu zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają bezpośredni wpływ na ustanowienie lub funkcjonowanie wspólnego rynku.

ARTYKUŁ 95 (dawny artykuł 100a)

1. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 94 i z zastrzeżeniem, że niniejszy Traktat nie stanowi inaczej, do urzeczywistnienia celów określonych w artykule 14 stosuje się następujące postanowienia. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, przyjmuje środki dotyczące zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają na celu ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

2. Ustęp ą nie ma zastosowania do przepisów podatkowych, przepisów dotyczących swobodnego przepływu osób ani odnoszących się do praw i interesów pracowników najemnych.

3. Komisja w swoich wnioskach przewidzianych w ustępie ą w dziedzinie ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, ochrony środowiska naturalnego i ochrony konsumentów przyjmie jako podstawę wysoki poziom ochrony, uwzględniając w szczególności wszelkie zmiany oparte na faktach naukowych. W ramach swoich odpowiednich kompetencji, Parlament Europejski i Rada starają się również osiągnąć ten cel.

4. Jeżeli po przyjęciu przez Radę lub Komisję środka harmonizującego Państwo Członkowskie uzna za niezbędne utrzymanie przepisów krajowych uzasadnionych ważnymi względami określonymi w artykule 30 lub dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego, lub środowiska pracy, notyfikuje je Komisji, wskazując powody ich utrzymania.

5. Ponadto, bez uszczerbku dla ustępu 4, jeżeli po przyjęciu przez Radę lub Komisję środka harmonizującego Państwo Członkowskie uzna za niezbędne wprowadzenie przepisów krajowych opartych na nowych dowodach naukowych dotyczących ochrony środowiska naturalnego lub środowiska pracy ze względu na specyficzny problem tego Państwa, który pojawił się po przyjęciu środka harmonizującego, notyfikuje ono Komisji projektowane środki oraz powody ich wprowadzenia.

6. W terminie 6 miesięcy od notyfikacji określonych w ustępach 4 i 5 Komisja zatwierdza lub odrzuca przepisy krajowe, o których mowa, po sprawdzeniu, czy są one środkiem arbitralnej dyskryminacji lub ukrytym ograniczeniem w handlu między Państwami Członkowskimi i czy stanowią one przeszkodę w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

W przypadku braku decyzji Komisji w tym terminie, przepisy krajowe określone w ustępach 4 i 5 są uważane za zatwierdzone.

W przypadku, gdy jest to uzasadnione złożonością sprawy i nie ma niebezpieczeństwa dla zdrowia ludzkiego, Komisja może notyfikować danemu Państwu Członkowskiemu, że okres, o którym mowa w niniejszym ustępie może być przedłużony na kolejny okres trwający do 6 miesięcy.

7. W przypadku, gdy w zastosowaniu ustępu 6 Państwo Członkowskie zostaje upoważnione do utrzymania lub wprowadzenia przepisów krajowych uchylających środek harmonizujący, Komisja bada niezwłocznie, czy należy zaproponować dostosowanie tego środka.

8. W przypadku, gdy Państwo Członkowskie zgłosi szczególny problem zdrowia publicznego w dziedzinie, która uprzednio stała się przedmiotem środka harmonizującego, informuje o tym Komisję, która bada niezwłocznie, czy należy zaproponować Radzie właściwe środki.

9. Na zasadzie odstępstwa od procedury przewidzianej w artykułach 226 i 227, Komisja i każde Państwo Członkowskie mogą wnieść sprawę bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli uznają, że inne Państwo Członkowskie nadużywa uprawnień przewidzianych w niniejszym artykule.

10. Powyższe środki harmonizujące obejmują, w odpowiednich przypadkach, klauzulę ochronną upoważniającą Państwa Członkowskie do podjęcia, z jednego lub więcej powodów pozagospodarczych, o których mowa w artykule 30, środków tymczasowych poddanych wspólnotowej procedurze kontrolnej.

ARTYKUŁ 96 (dawny artykuł 101)

W przypadku, gdy Komisja stwierdzi, że różnica między przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi Państw Członkowskich narusza warunki konkurencji we wspólnym rynku i powoduje w ten sposób zakłócenie, które powinno być wyeliminowane, podejmuje ona konsultacje z zainteresowanymi Państwami Członkowskimi.

Jeżeli konsultacje te nie doprowadzą do porozumienia eliminującego to zakłócenie, Rada, na wniosek Komisji, uchwała w tym celu niezbędne dyrektywy, stanowiąc większością kwalifikowaną. Komisja i Rada mogą podejmować wszelkie inne stosowne środki przewidziane w niniejszym Traktacie.

ARTYKUŁ 97 (dawny artykuł 102)

1. W przypadku, gdy istnieje obawa, że przyjęcie lub zmiana przepisu ustawowego, wykonawczego lub administracyjnego może spowodować zakłócenia w rozumieniu artykułu 96, Państwo Członkowskie, które chce to uczynić podejmuje konsultacje z Komisją. Po przeprowadzeniu konsultacji z Państwami Członkowskimi, Komisja zaleca zainteresowanym Państwom właściwe środki w celu uniknięcia tego zakłócenia.

2. Jeżeli Państwo, które chce przyjąć lub zmienić przepisy krajowe nie zastosuje się do zalecenia Komisji, nie może żądać od innych Państw Członkowskich, w zastosowaniu artykułu 96, zmiany ich przepisów krajowych w celu wyeliminowania tego zakłócenia. Jeżeli Państwo Członkowskie, które nie zastosowało się do zalecenia Komisji, powoduje zakłócenie wyłącznie na własną szkodę, postanowienia artykułu 96 nie mają zastosowania.

TYTUŁ VII (dawny tytuł VI)

POLITYKA GOSPODARCZA I PIENIĘŻNA

ROZDZIAŁ 1

POLITYKA GOSPODARCZA

ARTYKUŁ 98 (dawny artykuł 102a)

Zastępuje się klauzulą 32 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 99 (dawny artykuł 103)

1. Państwa Członkowskie uznają swoje polityki gospodarcze za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynują je w ramach Rady, zgodnie z artykułem 98.

2. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na zalecenie Komisji, opracowuje projekt ogólnych kierunków polityk gospodarczych Państw Członkowskich i Wspólnoty oraz składa sprawozdanie Radzie Europejskiej.

Rada Europejska, na podstawie sprawozdania Rady, debatuje nad konkluzją w sprawie ogólnych założeń polityk gospodarczych Państw Członkowskich i Wspólnoty.

Na podstawie tej konkluzji Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, przyjmuje zalecenie określające te ogólne kierunki. Rada informuje Parlament o swoim zaleceniu.

3. W celu zapewnienia ściślejszej koordynacji polityk gospodarczych i trwałej zbieżności dokonań gospodarczych Państw Członkowskich, Rada, na podstawie sprawozdań przedstawionych przez Komisję, nadzoruje rozwój sytuacji gospodarczej w każdym z Państw Członkowskich i we Wspólnocie, jak również zgodność polityk gospodarczych z ogólnymi kierunkami określonymi w ustępie 2 oraz regularnie dokonuje oceny całościowej.

Dla potrzeb tego wielostronnego nadzoru, Państwa Członkowskie przesyłają Komisji informacje o ważnych środkach, które przyjęły w dziedzinie ich polityki gospodarczej oraz wszelkie inne informacje, które uznają za niezbędne.

4. W przypadku, gdy w ramach procedury określonej w ustępie 3 stwierdzi się, że polityki gospodarcze Państwa Członkowskiego nie są zgodne z ogólnymi kierunkami określonymi w ustępie 2 lub że zagrażają należytemu funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na zalecenie Komisji, może kierować do danego Państwa Członkowskiego niezbędne zalecenia. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może zadecydować o podaniu swoich zaleceń do publicznej wiadomości.

Przewodniczący Rady i Komisja składają sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu dotyczące rezultatów wielostronnego nadzoru. Przewodniczący Rady może być wezwany do stawienia się przed właściwą komisją Parlamentu Europejskiego, jeżeli Rada podała swoje zalecenia do publicznej wiadomości.

5. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 252, może przyjąć szczegółowe zasady procedury wielostronnego nadzoru, o której mowa w ustępach 3 i 4 niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 100 (dawny artykuł 103a)

1. Bez uszczerbku dla innych procedur przewidzianych w niniejszym Traktacie, Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, może zadecydować o środkach odpowiednich do sytuacji gospodarczej, zwłaszcza, jeżeli pojawią się poważne trudności w zaopatrzeniu w niektóre produkty.

2. W przypadku, gdy Państwo Członkowskie ma trudności lub jest istotnie zagrożone poważnymi trudnościami z racji nadzwyczajnych okoliczności pozostających poza jego kontrolą, Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, może przyznać danemu Państwu Członkowskiemu, pod pewnymi warunkami, wspólnotową pomoc finansową. Gdy poważne trudności są spowodowane klęskami żywiołowymi, Rada stanowi większością kwalifikowaną. Przewodniczący Rady informuje Parlament Europejski o podjętej decyzji.

ARTYKUŁ 101 (dawny artykuł 104)

1. Zakazane jest udzielanie przez EBC lub banki centralne Państw Członkowskich, zwane dalej „narodowymi bankami centralnymi”, pożyczek na pokrycie deficytu lub jakichkolwiek innych kredytów instytucjom lub organom Wspólnoty, rządów centralnym, władzom regionalnym, lokalnym lub innym władzom publicznym, innym organizmom lub przedsiębiorstwom publicznym Państw Członkowskich, jak również nabywanie bezpośrednio od nich przez EBC i krajowe banki centralne ich dokumentów dłużnych.

2. Ustęp 1 nie ma zastosowania do publicznych instytucji kredytowych, które, w ramach utrzymywania rezerw przez banki centralne, korzystają ze strony krajowych banków centralnych i EBC z takiego samego traktowania jak prywatne instytucje kredytowe.

ARTYKUŁ 102 (dawny artykuł 104a)

1. Zakazany jest każdy środek, nie podyktowany względami o charakterze prewencyjnym, ustanawiający uprzywilejowany dostęp instytucji lub organów Wspólnoty, rządów centralnych, władz regionalnych, lokalnych lub innych władz publicznych, innych organizmów lub przedsiębiorstw publicznych Państw Członkowskich do instytucji finansowych.

2. Przed 1 stycznia 1994 roku Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 252, sprecyzuje definicje w celu zastosowania zakazu określonego w ustępie 1.

ARTYKUŁ 103 (dawny artykuł 104b)

1. Wspólnota nie odpowiada za zobowiązania rządów centralnych, władz regionalnych, lokalnych lub innych władz publicznych, innych organizmów lub przedsiębiorstw publicznych Państwa Członkowskiego, i ich nie przejmuje, z zastrzeżeniem wzajemnych gwarancji finansowych dla wspólnego wykonania określonego projektu. Państwo Członkowskie nie odpowiada za zobowiązania rządów centralnych, władz regionalnych, lokalnych lub innych władz publicznych, innych organizmów lub przedsiębiorstw publicznych innego Państwa Członkowskiego, ani ich nie przejmuje, z zastrzeżeniem wzajemnych gwarancji finansowych dla wspólnego wykonania określonego projektu.

2. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 252, może w razie potrzeby sprecyzować definicje w celu zastosowania zakazów określonych w artykule 101 oraz w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ 104 (dawny artykuł 104c)

1. Państwa Członkowskie unikają nadmiernego deficytu budżetowego.

2. Komisja nadzoruje rozwój sytuacji budżetowej i wysokość długu publicznego w Państwach Członkowskich w celu wykrycia oczywistych błędów. Bada ona poszanowanie dyscypliny budżetowej na podstawie poniższych dwóch kryteriów:

a) czy stosunek między planowanym lub rzeczywistym deficytem publicznym a produktem krajowym brutto przekracza wartość referencyjną, chyba że:

- stosunek ten zmniejszył się znacznie oraz w sposób stały i osiągnął poziom bliski wartości referencyjnej;
- lub przekroczenie wartości referencyjnej ma charakter wyjątkowy oraz tymczasowy i stosunek ten pozostaje bliski wartości referencyjnej;

b) czy stosunek między długiem publicznym a produktem krajowym brutto przekracza wartość referencyjną, chyba że stosunek ten zmniejsza się dostatecznie i zbliża się do wartości odniesienia w zadowalającym tempie.

Wartości referencyjne są sprecyzowane w Protokole w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu, który jest załączony do niniejszego Traktatu.

3. Jeżeli Państwo Członkowskie nie spełnia wymogów jednego lub obu tych kryteriów, Komisja opracowuje sprawozdanie. Sprawozdanie Komisji uwzględnia również to, czy deficyt publiczny przekracza publiczne wydatki inwestycyjne i uwzględnia wszelkie inne istotne czynniki, w tym średniookresową sytuację gospodarczą i budżetową Państwa Członkowskiego.

Komisja może także opracować sprawozdanie, jeżeli mimo poszanowania wymagań wynikających z tych kryteriów uzna, że istnieje ryzyko nadmiernego deficytu w Państwie Członkowskim.

4. Komitet przewidziany w artykule 114 wydaje opinie w odniesieniu do sprawozdania Komisji.

5. Jeżeli Komisja uzna, że w Państwie Członkowskim istnieje nadmierny deficyt lub że taki deficyt może wystąpić, kieruje opinię do Rady.

6. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na zalecenie Komisji i rozważywszy ewentualne uwagi danego Państwa Członkowskiego, decyduje, po dokonaniu ogólnej oceny, czy istnieje nadmierny deficyt.

7. W przypadku, gdy Rada, zgodnie z ustępem 6, podejmuje decyzję o istnieniu nadmiernego deficytu, kieruje zalecenia do danego Państwa Członkowskiego, aby położyło ono kres tej sytuacji w oznaczonym terminie. Z zastrzeżeniem postanowień ustępu 8, zalecenia te nie zostają podane do publicznej wiadomości.

8. W przypadku, gdy Rada stwierdzi, że w odpowiedzi na jej zalecenia żadne skuteczne działanie nie zostało podjęte w oznaczonym terminie, może podać zalecenia do publicznej wiadomości.

9. Jeżeli Państwo Członkowskie w dalszym ciągu nie realizuje zalecenia Rady, może ona wezwać dane Państwo Członkowskie do przyjęcia w wyznaczonym terminie środków zmierzających do takiego ograniczenia deficytu, jakie zostanie uznane przez Radę za niezbędne do zaradzenia sytuacji.

W takim przypadku Rada może zażądać od danego Państwa Członkowskiego przedstawienia sprawozdań według precyzyjnego harmonogramu, aby móc zbadać wysiłki dostosowawcze podjęte przez to Państwo Członkowskie.

10. Prawa zaskarżania przewidziane w artykułach 226 i 227 nie mogą być wykonywane w ramach ustępów 1 do 9 niniejszego artykułu.

11. Tak długo jak Państwo Członkowskie nie stosuje się do decyzji przyjętej na podstawie ustępu 9, Rada może zadecydować o zastosowaniu lub, w odpowiednim przypadku, o zaostrzeniu jednego lub kilku z następujących środków:

- zażądać od danego Państwa Członkowskiego, aby opublikowało dodatkowe informacje, które określi Rada, przed emisją obligacji i papierów wartościowych;
- wezwać Europejski Bank Inwestycyjny do ponownego rozważenia polityki udzielania pożyczek wobec danego Państwa Członkowskiego;
- zażądać złożenia we Wspólnocie przez dane Państwo Członkowskie nie oprocentowanego depozytu o stosowanej wysokości aż do czasu, gdy, w ocenie Rady, nadmierny deficyt zostanie skorygowany;
- nałożyć grzywnę w stosownej wysokości.

Przewodniczący Rady informuje Parlament Europejski o podjętych decyzjach.

12. Rada uchyla wszystkie lub niektóre swoje decyzje określone w ustępach 7 do 9 i 11, w miarę jak nadmierny deficyt został, w ocenie Rady, skorygowany. Jeżeli Rada uprzednio podała zalecenia do publicznej wiadomości, to z chwilą uchylecia decyzji przewidzianej w ustępie 8 oświadcza publicznie, że nie ma już nadmiernego deficytu w tym Państwie Członkowskim.

13. Rada, przyjmując decyzje określone w ustępach 7 do 9, 11 i 12, stanowi na zalecenie Komisji większością dwóch trzecich głosów swoich członków, ważonych zgodnie z artykułem 205 ustęp 2, wyłączając głosy przedstawiciela danego Państwa Członkowskiego.

14. Uzupełniające przepisy dotyczące stosowania procedury opisanej w niniejszym artykule znajdują się w Protokole w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu, załączonym do niniejszego Traktatu.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i EBC, uchwała właściwe przepisy, które zastąpią ten Protokół.

Z zastrzeżeniem innych postanowień niniejszego ustępu, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, określa przed 1 stycznia 1994 roku szczegółowe reguły i definicje w celu zastosowania postanowień tego Protokołu.

ROZDZIAŁ 2

POLITYKA PIENIĘŻNA

ARTYKUŁ 105 (dawny artykuł 105)

1. Zastępuje się klauzulą 33 Podstawowego Traktatu.

2. Zastępuje się klauzulą 79 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

3 Zastępuje się klauzulą 79 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

4. EBC jest konsultowany:

- w sprawie każdego projektowanego aktu wspólnotowego w dziedzinach podlegających jego kompetencji;

- przez władze krajowe w sprawie każdego projektu regulacji w dziedzinach podlegających jego kompetencji, lecz w granicach i na warunkach określonych przez Radę zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 107 ustęp 6.

EBC może w dziedzinach podlegających jego kompetencji przedkładać opinie właściwym instytucjom lub organom Wspólnoty bądź władzom krajowym.

5. ESBC przyczynia się do należytego wykonywania polityk prowadzonych przez właściwe władze w odniesieniu do nadzoru prewencyjnego nad instytucjami kredytowymi i do stabilności systemu finansowego.

6. Rada, stanowiąc jednogłośnie na wniosek Komisji, po konsultacji z EBC i za zgodą Parlamentu Europejskiego, może powierzyć EBC specyficzne zadania dotyczące polityk w dziedzinie nadzoru prewencyjnego nad instytucjami kredytowymi i innymi instytucjami finansowymi, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych.

ARTYKUŁ 106 (dawny artykuł 105a)

1. Zastępuje się klauzulą 79 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

2. Pierwsze zdanie zastępuje się klauzulą 79 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 252 i po zasięgnięciu opinii EBC, może przyjąć środki w celu zharmonizowania nominalów i specyfikacji technicznych wszystkich monet przeznaczonych do obiegu, w zakresie, w jakim jest to niezbędne do zapewnienia należytego ich obiegu we Wspólnocie.

ARTYKUŁ 107 (dawny artykuł 106)

1. Zastępuje się klauzulą 76 Podstawowego Traktatu.

2. Zastępuje się klauzulą 76 Podstawowego Traktatu.

3. Zastępuje się klauzulą 76 Podstawowego Traktatu.

4. Statut ESBC jest określony w Protokole dołączonym do niniejszego Traktatu.

5. Artykuły 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1 lit. a) i 36 Statutu ESBC mogą być zmienione przez Radę, stanowiącą bądź większością kwalifikowaną na zalecenie EBC i po zasięgnięciu opinii Komisji, bądź jednogłośnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii EBC. W każdym przypadku wymagana jest zgoda Parlamentu Europejskiego.

6. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną bądź na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i EBC, bądź na zalecenie EBC i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i Komisji, uchwała przepisy, o których mowa w artykułach 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 i 34.3 Statutu ESBC.

ARTYKUŁ 108 (dawny artykuł 107)

Zastępuje się klauzulą 78 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 109 (dawny artykuł 108)

Każde Państwo Członkowskie zapewnia, najpóźniej z datą ustanowienia ESBC, zgodność swojego ustawodawstwa krajowego, w tym statutu narodowego banku centralnego, z niniejszym Traktatem i statutem ESBC.

ARTYKUŁ 110 (dawny artykuł 108a)

1. W celu wykonania zadań powierzonych ESBC, EBC, zgodnie z niniejszym Traktatem i na warunkach określonych w Statucie ESBC:

- uchwała rozporządzenia w zakresie niezbędnym do wykonania zadań określonych w artykule 3.1 pierwszy myślnik, artykułach 19.1, 22 i 25.2 Statutu ESBC, jak również w przypadkach przewidzianych w aktach Rady, o których mowa w artykule 107 ustęp 6;
- podejmuje decyzje niezbędne do wykonania zadań powierzonych ESBC na podstawie niniejszego Traktatu i Statutu ESBC;
- wydaje zalecenia i opinie.

2. Rozporządzenie ma zasięg ogólny. Obowiązuje w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Zalecenia i opinie nie mają mocy wiążącej.

Decyzja obowiązuje w całości adresatów, do których jest kierowana.

Klauzula 14 Podstawowego Traktatu i artykuły 253-256 stosują się do rozporządzeń i decyzji przyjętych przez EBC.

EBC może zadecydować o opublikowaniu swych decyzji, zaleceń i opinii.

3. W granicach i na warunkach uchwalonych przez Radę zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 107 ustęp 6, EBC jest upoważniony, w przypadku nieposzanowania jego rozporządzeń i decyzji, do nakładania na przedsiębiorstwa grzywien i okresowych kar pieniężnych.

ARTYKUŁ 111 (dawny artykuł 109)

1. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 300 Rada, stanowiąc jednomyślnie na zalecenie EBC lub Komisji, po konsultacji z EBC w celu doprowadzenia do konsensusu zgodnego z celem stabilności cen, po konsultacji z Parlamentem Europejskim, zgodnie z procedurą określoną w ustępie 3 w odniesieniu do ustaleń, o których tam mowa, może zawrzeć umowy formalne dotyczące systemu kursów wymiany ECU w stosunku do walut spoza Wspólnoty. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na zalecenie EBC lub Komisji i po konsultacji z EBC, w celu doprowadzenia do konsensusu zgodnego z celem stabilności cen, może przyjąć, zmienić lub zrezygnować z centralnych kursów ECU w systemie kursów walutowych. Przewodniczący Rady informuje Parlament Europejski o przyjęciu, zmianie lub rezygnacji z centralnych kursów ECU.

2. W przypadku braku systemu kursów walutowych w stosunku do jednej lub więcej walut spoza Wspólnoty w rozumieniu ustępu 1, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną bądź na zalecenie Komisji i po konsultacji z EBC, bądź na zalecenie EBC, może określić ogólne kierunki polityki kursów walutowych w stosunku do tych walut. Te ogólne kierunki nie naruszają podstawowego celu ESBC, a mianowicie utrzymania stabilności cen.

3. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 300, w przypadku, gdy umowy w sprawach odnoszących się do reżimu pieniężnego lub kursowego powinny stanowić przedmiot rokowań między Wspólnotą a jednym lub kilkoma państwami albo organizacjami międzynarodowymi, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na zalecenie Komisji i po konsultacji z EBC, decyduje o ustaleniach dotyczących rokowań i zawarcia tych umów. Ustalenia te powinny zapewnić wyrażanie przez Wspólnotę jednolitego stanowiska. Komisja jest w pełni włączana do rokowań.

Umowy zawarte zgodnie z niniejszym ustępem obowiązują instytucje Wspólnoty, EBC i Państwa Członkowskie.

4. Z zastrzeżeniem ustępu ą, Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z EBC, stanowiąc większością kwalifikowaną, decyduje o stanowisku, jakie zajmuje Wspólnota na poziomie międzynarodowym w odniesieniu do kwestii o szczególnym znaczeniu dla unii gospodarczej i walutowej i, stanowiąc jednogłośnie, decyduje o jej reprezentacji w poszanowaniu podziału kompetencji przewidzianego w artykułach 99 i 105.

5. Bez uszczerbku dla kompetencji i umów wspólnotowych w dziedzinie unii gospodarczej i walutowej, Państwa Członkowskie mogą prowadzić rokowania w organach międzynarodowych i zawierać umowy międzynarodowe.

ROZDZIAŁ 3

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

ARTYKUŁ 112 (dawny artykuł 109a)

Zastępuje się klauzulą 77 Podstawowego Traktatu.

Artykuł 113 (dawny artykuł 109b)

1. Przewodniczący Rady i członek Komisji mogą uczestniczyć, bez prawa głosowania, w posiedzeniach Rady Prezesów EBC **zgodnie z klauzulą 77 Podstawowego Traktatu.**

Przewodniczący Rady może przedłożyć wniosek do rozważenia przez Radę Prezesów EBC.

2. Prezes EBC jest zapraszany do uczestniczenia w posiedzeniach Rady, kiedy dyskutuje ona sprawy dotyczące celów i zadań ESBC.

3. EBC kieruje sprawozdanie roczne z działalności ESBC i w sprawie polityki pieniężnej za rok ubiegły i rok bieżący do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, jak również do Rady Europejskiej. Prezes EBC przedstawia to sprawozdanie Radzie i Parlamentowi Europejskiemu, który może odbyć debatę generalną na tej podstawie.

Prezes EBC i inni członkowie Zarządu mogą, na żądanie Parlamentu Europejskiego lub z inicjatywy własnej, być przesłuchani przez właściwe komisje Parlamentu Europejskiego.

ARTYKUŁ 114(dawny artykuł 109c)

1. W celu wspierania koordynacji polityk Państw Członkowskich w pełnym zakresie niezbędnym do funkcjonowania rynku wewnętrznego, ustanawia się Komitet Walutowy o charakterze doradczym.

Do zadań Komitetu należy:

- obserwowanie sytuacji pieniężnej i finansowej Państw Członkowskich i Wspólnoty, jak również ogólnego systemu płatności Państw Członkowskich oraz regularne składanie Radzie i Komisji sprawozdań na ten temat;
- wydawanie opinii na żądanie Rady lub Komisji bądź z inicjatywy własnej dla tych instytucji;
- bez uszczerbku dla artykułu 207, przyczynianie się do przygotowania prac Rady określonych w artykułach 59 i 60, artykule 99 ustępy 2, 3, 4 i 5, artykułach 100, 102, 103, 104, artykule 116 ustęp 2, artykule 117 ustęp 6, artykułach 119 i 120, artykule 121 ustęp 2 i w artykule 122 ustęp 1;

- badanie, przynajmniej raz w roku, sytuacji w dziedzinie przepływów kapitału i swobody płatności wynikających ze stosowania niniejszego Traktatu i środków przyjętych przez Radę; badanie to dotyczy wszystkich środków odnoszących się do przepływów kapitału i płatności; Komitet składa sprawozdanie Komisji i Radzie w sprawie wyników tego badania.

Państwa Członkowskie i Komisja, każde w swoim zakresie, mianują po dwóch członków Komitetu Walutowego.

2. Na początku trzeciego etapu ustanawia się Komitet Ekonomiczno-Finansowy. Komitet Walutowy przewidziany w ustępie 1 zostaje rozwiązany.

Do zadań Komitetu Ekonomiczno-Finansowego należą:

- wydawanie opinii na żądanie Rady lub Komisji, bądź z inicjatywy własnej dla tych instytucji;
- obserwowanie sytuacji gospodarczej i finansowej Państw Członkowskich i Wspólnoty oraz regularne składanie Radzie i Komisji sprawozdań na ten temat, zwłaszcza w sprawie stosunków finansowych z państwami trzecimi i z instytucjami międzynarodowymi;
- bez uszczerbku dla artykułu 207, przyczynianie się do przygotowania prac Rady określonych w artykułach 59 i 60, artykule 99 ustępy 2, 3, 4 i 5, artykułach 100, 102, 103, 104, artykule 105 ustęp 6, artykule 106 ustęp 2, artykule 107 ustępy 5 i 6, artykułach 111 i 119, artykule 120 ustępy 2 i 3, artykule 122 ustęp 2 i w artykule 123 ustępy 4 i 5 oraz wykonywanie innych zadań doradczych i przygotowawczych, które są mu powierzane przez Radę;
- badanie, przynajmniej raz w roku, sytuacji w dziedzinie przepływów kapitału i swobody płatności wynikających ze stosowania niniejszego Traktatu i środków przyjętych przez Radę; badanie to dotyczy wszystkich środków odnoszących się do przepływów kapitału i płatności; Komitet składa sprawozdanie Komisji i Radzie w sprawie wyników tego badania. Państwa Członkowskie, Komisja i EBC mianują po nie więcej niż dwóch członków Komitetu.

3. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii EBC oraz Komitetu określonym w niniejszym artykule, uchwała przepisy dotyczące składu Komitetu Ekonomiczno-Finansowego. Przewodniczący Rady informuje Parlament Europejski o tej decyzji.

4. Oprócz zadań określonych w ustępie 2, jeżeli i tak długo jak istnieją Państwa Członkowskie objęte derogacją na mocy artykułów 122 i 123, Komitet śledzi sytuację pieniężną i finansową oraz ogólny system płatności tych Państw Członkowskich i regularnie składa Radzie i Komisji sprawozdania na ten temat.

ARTYKUŁ 115 (dawny artykuł 109d)

W sprawach objętych zakresem zastosowania artykułu 99 ustęp 4, artykułu 104 z wyjątkiem ustępu 14, artykułów 111, 121, 122 i artykułu 123 ustępy 4 i 5 Rada lub Państwo Członkowskie może żądać od Komisji sformułowania, w zależności od przypadku, zalecenia lub wniosku. Komisja bezzwłocznie rozpatruje to żądanie i przedstawia konkluzje Radzie.

ROZDZIAŁ 4

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE¹⁷⁶

ARTYKUŁ 116 (dawny artykuł 109e) - ARTYKUŁ 124 (dawny artykuł 190m)

¹⁷⁶ Nie odtworzony. Zwarzywszy, że postanowienia te są przestarzałe, sugerujemy aby je uchylić. Jeżeli bylibyśmy skłonni je zachować, wydaje się, że dostosowanie odnośników w tych „przejściowych postanowieniach” nie jest konieczne.

TYTUŁ VIII (dawny tytuł VIA)

ZATRUDNIENIE

ARTYKUŁ 125 (dawny artykuł 109n)

Zastępuje się klauzulą 34 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 126 (dawny artykuł 109o)

1. Państwa Członkowskie swoimi politykami zatrudnienia przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w artykule 125 w sposób zgodny z ogólnymi kierunkami polityk gospodarczych Państw Członkowskich i Wspólnoty, przyjętymi w wykonaniu artykułu 99 ustęp 2.
2. Państwa Członkowskie, uwzględniając praktyki krajowe związane z funkcjami partnerów społecznych, uważają wspieranie zatrudnienia za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynują swoje działania w tym względzie w ramach Rady, zgodnie z artykułem 128.

Artykuł 127 (dawny artykuł 109p)

1. Wspólnota przyczynia się do osiągnięcia wysokiego poziomu zatrudnienia, zachęcając do współpracy Państwa Członkowskie i, w razie potrzeby, wspierając i uzupełniając ich działanie. Czyniąc to, szanuje ona w pełni kompetencje Państw Członkowskich w tej dziedzinie.
2. Cel osiągnięcia wysokiego poziomu zatrudnienia brany jest pod uwagę przy definiowaniu i wykonywaniu polityk i działań Wspólnoty.

ARTYKUŁ 128 (dawny artykuł 109q)

1. Rada Europejska bada co roku sytuację zatrudnienia we Wspólnocie i przyjmuje konkluzje w tym przedmiocie na podstawie wspólnego sprawozdania rocznego Rady i Komisji.
2. Na podstawie konkluzji Rady Europejskiej, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Komitetu Zatrudnienia, o którym mowa w artykule 130, opracowuje co roku wytyczne, które Państwa Członkowskie uwzględniają w swoich politykach zatrudnienia. Wytyczne te są zgodne z ogólnymi kierunkami przyjmowanymi w wykonaniu artykułu 99 ustęp 2.
3. Każde Państwo Członkowskie przesyła do Rady i Komisji roczne sprawozdanie w sprawie podstawowych środków, jakie przyjęło w celu wykonania swej polityki zatrudnienia w świetle wytycznych określonych w ustępie 2.
4. Na podstawie sprawozdań określonych w ustępie 3 i po uzyskaniu opinii Komitetu Zatrudnienia, Rada corocznie analizuje w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia wykonanie polityk zatrudnienia Państw Członkowskich. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na zalecenie Komisji, może, jeżeli uzna to za właściwe w kontekście dokonanej analizy, skierować zalecenia do Państw Członkowskich.
5. Na podstawie wyników tej analizy Rada i Komisja kierują do Rady Europejskiej wspólne sprawozdanie roczne dotyczące sytuacji zatrudnienia we Wspólnocie i urzeczywistnienia wytycznych dotyczących zatrudnienia.

ARTYKUŁ 129 (dawny artykuł 109r)

Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, może podjąć działania zachęcające zmierzające do sprzyjania współpracy między Państwami Członkowskimi oraz wspierania ich działań w dziedzinie zatrudnienia poprzez inicjatywy mające na celu rozwijanie wymiany informacji i najlepszych praktyk, dostarczając analiz porównawczych i porad, jak również popierając podejścia nowatorskie i oceniając doświadczenia, zwłaszcza przez odwołanie się do projektów pilotażowych.

Środki te nie obejmują harmonizacji przepisów ustawodawczych i wykonawczych Państw Członkowskich.

ARTYKUŁ 130 (dawny artykuł 109s)

Rada, po konsultacji z Parlamentem Europejskim, ustanawia Komitet Zatrudnienia o charakterze doradczym w celu promowania koordynacji między Państwami Członkowskimi polityk zatrudnienia i w zakresie rynku pracy. Do zadań Komitetu należą:

- śledzenie rozwoju sytuacji zatrudnienia i polityk zatrudnienia w Państwach Członkowskich i we Wspólnocie;
- bez uszczerbku dla artykułu 207, formułowanie opinii na żądanie Rady lub Komisji, bądź z inicjatywy własnej, oraz przyczynianie się do przygotowania działań Rady określonych w artykule 128.

W wypełnianiu swojego mandatu, Komitet konsultuje się z partnerami społecznymi.

Każde Państwo Członkowskie i Komisja mianują po dwóch członków Komitetu.

TYTUŁ IX (dawny tytuł VII)

WSPÓLNA POLITYKA HANDLOWA

ARTYKUŁ 131 (dawny artykuł 110)

Zastępuje się klauzulą 30 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 132 (dawny artykuł 112)

1. Bez uszczerbku dla zobowiązań przyjętych przez Państwa Członkowskie w ramach innych organizacji międzynarodowych, Państwa Członkowskie stopniowo harmonizują systemy, w ramach których przyznają pomoc w eksporcie do państw trzecich, w zakresie niezbędnym do uniknięcia zakłóceń w konkurencji między przedsiębiorstwami Wspólnoty.

Na wniosek Komisji Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, uchwała niezbędne w tym celu dyrektywy.

2. Powyższe postanowienia nie mają zastosowania do zwrotu ceł lub opłat o skutku równoważnym ani do zwrotu opłat pośrednich, w tym podatku obrotowego, akcyzy i innych podatków pośrednich, które są nakładane w związku z wywozem towaru z Państwa Członkowskiego do państwa trzeciego, w zakresie, w jakim zwroty te nie przekraczają wysokości opłat nałożonych bezpośrednio lub pośrednio na produkty wywożone.

ARTYKUŁ 133 (dawny artykuł 113)

1. Zastępuje się klauzulą 30 ustęp 2 Podstawowego Traktatu

2. Komisja przedkłada Radzie propozycje w celu wykonania wspólnej polityki handlowej.

3. Jeżeli istnieje potrzeba wynegocjowania umów z jednym lub większą liczbą państw albo organizacji międzynarodowych, Komisja przedstawia zalecenia Radzie, która upoważnia ją do rozpoczęcia koniecznych rokowań.

Komisja prowadzi rokowania w porozumieniu ze specjalnym komitetem wyznaczonym przez Radę w celu wsparcia jej w tym zadaniu i w ramach dyrektyw, jakie Rada może do niej kierować.

Stosuje się odpowiednie postanowienia artykułu 300.

4. W wykonywaniu kompetencji przyznanych jej niniejszym artykułem, Rada stanowi większością kwalifikowaną.

5. Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, może rozszerzyć zastosowanie **klauzuli 30 ustęp 2 Podstawowego Traktatu oraz** ustępów 2-4 na rokowania i umowy międzynarodowe dotyczące usług i praw własności intelektualnej w zakresie, w jakim one nie są objęte **tą klauzulą i** tymi ustępami.

ARTYKUŁ 134 (dawny artykuł 115)

W celu zapewnienia, że wykonanie przez Państwa Członkowskie środków polityki handlowej przyjętych zgodnie z niniejszym Traktatem nie będzie uniemożliwione przez załamanie obrotów w handlu, albo gdy różnice między tymi środkami powodują trudności gospodarcze w jednym lub więcej Państw, Komisja zaleca pożądane metody współpracy między Państwami Członkowskimi.

Jeżeli tego nie czyni, może upoważnić Państwa Członkowskie do podjęcia koniecznych środków ochronnych, których warunki i sposoby wykonania określi. W nagłym przypadku Państwa Członkowskie żądają od Komisji wydania upoważnienia do samodzielnego podjęcia koniecznych środków, a ta decyduje jak najszybciej; następnie

zainteresowane Państwa Członkowskie notyfikują te środki pozostałym Państwom Członkowskim. Komisja może w każdej chwili postanowić, że Państwa Członkowskie muszą zmienić lub znieść takie środki.

W wyborze środków pierwszeństwo powinno być przyznane środkom powodującym najmniejsze zakłócenia w funkcjonowaniu wspólnego rynku.

TYTUŁ X (dawny tytuł VIIA)

WSPÓŁPRACA CELNA

ARTYKUŁ 135 (dawny artykuł 116)

W zakresie stosowania niniejszego Traktatu Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251, podejmuje środki w celu wzmocnienia współpracy celnej między Państwami Członkowskimi i między nimi a Komisją. Środki te nie dotyczą ani stosowania krajowego prawa karnego, ani krajowej administracji wymiaru sprawiedliwości.

TYTUŁ XI (dawny tytuł VIII)

POLITYKA SPOŁECZNA, EDUKACJA, KSZTAŁCENIE ZAWODOWE I MŁODZIEŻ

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ZAGADNIEŃ SPOŁECZNYCH

ARTYKUŁ 136 (dawny artykuł 117)

Zastępuje się klauzulą 35 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 137 (dawny artykuł 118)

1. Mając na względzie urzeczywistnienie celów określonych w **klauzuli 35 Podstawowego Traktatu** (artykule 136), Wspólnota wspiera i uzupełnia działania Państw Członkowskich w następujących dziedzinach:

- polepszanie w szczególności środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników;
- warunki pracy;
- informacja i konsultacja z pracownikami;
- integracja osób wyłączonych z rynku pracy, bez uszczerbku dla artykułu 150;
- równość mężczyzn i kobiet w odniesieniu do ich szans na rynku pracy i traktowania w pracy.

2. W tym celu Rada może przyjąć, w drodze dyrektyw, minimalne wymagania stopniowo wprowadzane w życie, z uwzględnieniem warunków i norm technicznych istniejących w każdym z Państw Członkowskich. Dyrektywy te unikają nakładania administracyjnych, finansowych i prawnych ograniczeń, które utrudniałyby tworzenie i rozwijanie małych i średnich przedsiębiorstw.

Rada stanowi zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów.

Rada, stanowiąc zgodnie z tą samą procedurą, może przyjąć środki w celu zachęcania do współpracy między Państwami Członkowskimi w drodze inicjatyw zmierzających do pogłębiania wiedzy, rozwijania wymiany informacji i najlepszych praktyk, wspierania podejść nowatorskich oraz oceny doświadczeń w celu zwalczania marginalizacji społecznej.

3. Jednakże, Rada stanowi jednomyślnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w następujących dziedzinach:

- pomoc społeczna i ochrona socjalna pracowników;
- ochrona pracowników w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę;
- reprezentacja i obrona zbiorowa interesów pracowników i pracodawców, w tym współdecydowania, z zastrzeżeniem ustępu 6;
- warunki zatrudnienia obywateli państw trzecich legalnie przebywających na terytorium Wspólnoty;
- wkłady finansowe zmierzające do promowania zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy, bez uszczerbku dla przepisów dotyczących Funduszu Społecznego.

4. Państwo Członkowskie może powierzyć partnerom społecznym, na ich wspólne żądanie, wykonanie dyrektyw przyjętych w zastosowaniu ustępów 2 i 3.

W tym przypadku dane Państwo Członkowskie, będąc zobowiązanym do przedsięwzięcia wszelkich środków pozwalających mu w każdej chwili na zagwarantowanie realizacji celów dyrektywy, zapewnia, że najpóźniej w dniu, w którym dyrektywa powinna być przetransponowana zgodnie z artykułem 249, partnerzy społeczni przyjęli niezbędne środki w drodze porozumienia.

5. Przepisy uchwalone na mocy niniejszego artykułu nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych zgodnych z niniejszym Traktatem.

6. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do wynagrodzeń ani do prawa zrzeszania się, ani do prawa strajku, ani do prawa lokautu.

ARTYKUŁ 138 (dawny artykuł 118a)

1. Komisja ma zadanie popierania konsultacji między partnerami społecznymi na poziomie wspólnotowym i podejmuje wszelkie właściwe środki w celu ułatwienia ich dialogu, zapewniając zrównoważone wsparcie dla stron.

2. W tym celu Komisja, przed przedstawieniem wniosków w dziedzinie polityki społecznej, konsultuje się z partnerami społecznymi w sprawie możliwego kierunku działania wspólnotowego.

3. Jeżeli Komisja po przeprowadzeniu tej konsultacji uznaje, że działanie wspólnotowe jest pożądane, konsultuje się z partnerami społecznymi w sprawie treści rozważanego wniosku. Partnerzy społeczni przesyłają do Komisji opinię lub, w odpowiednim przypadku, zalecenie.

4. Przy okazji tej konsultacji partnerzy społeczni mogą informować Komisję o swojej woli rozpoczęcia procesu przewidzianego w artykule 139. Czas trwania procedury nie może przekraczać dziewięciu miesięcy, chyba że partnerzy społeczni i Komisja wspólnie zdecydują o jego przedłużeniu.

ARTYKUŁ 139 (dawny artykuł 118b)

1. Dialog między partnerami społecznymi na poziomie wspólnotowym może prowadzić, jeżeli oni sobie tego życzą, do nawiązania stosunków umownych, w tym umów zbiorowych.

2. Wykonywanie umów zbiorowych zawartych na poziomie wspólnotowym odbywa się bądź zgodnie z procedurami i praktykami właściwymi dla partnerów społecznych i Państw Członkowskich, bądź, w dziedzinach podlegających artykułowi 137, na wspólne żądanie stron-sygnatariuszy, w drodze decyzji Rady na wniosek Komisji.

Rada stanowi większością kwalifikowaną, z wyjątkiem przypadku, gdy dana umowa zbiorowa zawiera jeden lub więcej przepisów dotyczących jednej z dziedzin określonych w artykule 137 ustęp 3, kiedy to stanowi jednomyślnie.

ARTYKUŁ 140 (dawny artykuł 118c)

Mając na względzie osiągnięcie celów określonych w **klauzuli 35 Podstawowego Traktatu** (artykule 136) i bez uszczerbku dla innych postanowień niniejszego Traktatu, Komisja zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz ułatwia koordynację ich działań we wszystkich dziedzinach polityki społecznej w ramach niniejszego rozdziału, a zwłaszcza w sferach dotyczących:

- zatrudnienia;
- prawa pracy i warunków pracy;
- kształcenia i doskonalenia zawodowego;
- zabezpieczenia społecznego;
- ochrony przed wypadkami i chorobami zawodowymi;
- higieny pracy;
- prawa zrzeszania się w związki zawodowe i sporów zbiorowych między pracodawcami i pracownikami.

W tym celu Komisja działa w ścisłym kontakcie z Państwami Członkowskimi, przeprowadzając analizy, wydając opinie i organizując konsultacje zarówno w sprawie problemów pojawiających się na poziomie krajowym, jak i tych, które interesują organizacje międzynarodowe.

Przed wydaniem opinii przewidzianych niniejszym artykułem Komisja zasięga opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

ARTYKUŁ 141 (dawny artykuł 119)

1. Każde Państwo Członkowskie zapewnia stosowanie zasady równości wynagrodzeń dla pracowników płci męskiej i żeńskiej za taką samą pracę lub pracę tej samej wartości.

2. Do celów niniejszego artykułu przez wynagrodzenie rozumie się zwykłą podstawową lub minimalną płacę lub uposażenie oraz wszystkie inne korzyści w gotówce lub w naturze, otrzymywane przez pracownika bezpośrednio lub pośrednio, z racji zatrudnienia, od pracodawcy. Równość wynagrodzenia bez dyskryminacji ze względu na płeć oznacza, że:

- a) wynagrodzenie przyznane za taką samą pracę na akord jest określane na podstawie takiej samej jednostki miary;
- b) wynagrodzenie za pracę na czas jest takie samo na tym samym stanowisku.

3. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, przyjmuje środki zmierzające do zapewnienia stosowania zasady równości szans i równości traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinie zatrudnienia i pracy, w tym zasadę równości wynagrodzeń za taką samą pracę lub pracę takiej samej wartości.

4. W celu zapewnienia pełnej równości między mężczyznami i kobietami w życiu zawodowym zasada równości traktowania nie stanowi przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub przyjmowaniu środków przewidujących specyficzne korzyści, zmierzające do ułatwienia wykonywania działalności zawodowej przez osoby płci niedostatecznie reprezentowanej bądź zapobiegania niekorzystnym sytuacjom w karierze zawodowej i ich kompensowania.

ARTYKUŁ 142 (dawny artykuł 119a)

Państwa Członkowskie dokładają starań, aby utrzymać istniejącą równowagę systemów płatnych urlopów.

Artykuł 143 (dawny artykuł 120)

Komisja opracowuje co roku sprawozdanie w sprawie postępów w osiąganiu celów określonych w artykule 136, w tym sytuacji demograficznej we Wspólnocie. Przesyła ona to sprawozdanie do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Parlament Europejski może wezwać Komisję do opracowania sprawozdań w sprawie poszczególnych problemów dotyczących sytuacji społecznej.

ARTYKUŁ 144 (dawny artykuł 121)

Rada, stanowiąc jednogłośnie po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, może powierzyć Komisji zadania związane z realizacją wspólnych środków, zwłaszcza dotyczące pomocy społecznej przemieszczających się pracowników, o których mowa w **klauzuli 23 Podstawowego Traktatu oraz w artykułach 40-42**.

ARTYKUŁ 145 (dawny artykuł 122)

Komisja włącza do swojego sprawozdania rocznego dla Parlamentu Europejskiego oddzielny rozdział dotyczący rozwoju sytuacji społecznej we Wspólnocie.

Parlament Europejski może wezwać Komisję do opracowania sprawozdań dotyczących konkretnych problemów związanych z sytuacją społeczną.

ROZDZIAŁ 2

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

ARTYKUŁ 146 (dawny artykuł 123)

W celu poprawy możliwości zatrudniania pracowników w ramach rynku wewnętrznego i przyczyniania się w ten sposób do podniesienia poziomu życia, ustanawia się zgodnie z poniższymi postanowieniami Europejski Fundusz Społeczny; dąży on do ułatwienia zatrudniania pracowników i zwiększania ich mobilności geograficznej i zawodowej wewnątrz Wspólnoty, jak również do ułatwienia im dostosowania się do zmian w przemyśle i systemach produkcyjnych, zwłaszcza przez kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie.

ARTYKUŁ 147 (dawny artykuł 124)

Funduszem zarządza Komisja.

Przy wykonywaniu tego zadania Komisję wspomaga komitet złożony z przedstawicieli rządów, związków zawodowych i organizacji pracodawców, któremu przewodniczy członek Komisji.

ARTYKUŁ 148 (dawny artykuł 125)

Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów, podejmuje decyzje wykonawcze dotyczące Europejskiego Funduszu Społecznego.

ROZDZIAŁ 3

EDUKACJA, KSZTAŁCENIE ZAWODOWE, MŁODZIEŻ

ARTYKUŁ 149 (dawny artykuł 126)

1. *Zastępuje się klauzulą 36 ustęp 1 Podstawowego Traktatu*

2. **Stosownie do klauzuli 36 ustęp 1 Podstawowego Traktatu** Działanie Wspólnoty w dziedzinie edukacji zmierzają do:

- rozwoju wymiaru europejskiego w edukacji, zwłaszcza przez nauczanie i upowszechnianie języków Państw Członkowskich;
- sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli, między innymi poprzez zachęcanie do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów;
- promowania współpracy między instytucjami edukacyjnymi;
- rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów edukacyjnych Państw Członkowskich;
- sprzyjania rozwojowi wymiany młodzieży i wymiany instruktorów społeczno-oświatowych;
- popieranie rozwoju kształcenia na odległość.

3. Wspólnota i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi oraz z kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie edukacji, zwłaszcza z Radą Europy.

4. Aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w **klauzuli 36 ustęp 1 Podstawowego Traktatu oraz** w niniejszym artykule Rada przyjmuje:

- środki zachęcające, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów;
- zalecenia, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji.

ARTYKUŁ 150 (dawny artykuł 127)

1. *Zastępuje się klauzulą 36 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.*

2. **Stosownie do klauzuli 36 ustęp 2 Podstawowego Traktatu** działanie Wspólnoty w dziedzinie polityki kształcenia zawodowego zmierza do:

- ułatwienia przystosowania się do zmian w przemyśle, zwłaszcza przez kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie;
- poprawy kształcenia zawodowego wstępnego i ustawicznego w celu ułatwienia integracji zawodowej i reintegracji z rynkiem pracy;
- ułatwienia dostępu do kształcenia zawodowego i sprzyjania mobilności instruktorów i kształcących się, a zwłaszcza młodzieży;
- pobudzania współpracy w dziedzinie kształcenia między instytucjami edukacyjnymi lub kształcenia a przedsiębiorstwami;
- rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów kształcenia Państw Członkowskich.

3. Wspólnota i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie kształcenia zawodowego.

4. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, przyjmuje środki przyczyniające się do osiągnięcia celów określonych w **klauzuli 36 ustęp 2 Podstawowego Traktatu oraz** niniejszym artykule, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

TYTUŁ XII (dawny tytuł IX)

KULTURA

ARTYKUŁ 151 (dawny artykuł 128)

1. *Zastępuje się klauzulą 37 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.*

2. **Stosownie do klauzuli 37 ustęp 1 Podstawowego Traktatu** działanie Wspólnoty zmierza do zachęcenia do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz, jeżeli to niezbędne, do wspierania i uzupełniania ich działań w następujących dziedzinach:

- pogłębianie wiedzy oraz upowszechniania kultury i historii narodów europejskich;
- zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim;
- niehandlowej wymiany kulturalnej;
- twórczości artystycznej i literackiej, włączając w to sektor audiowizualny.

3. Wspólnota i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie kultury, a w szczególności z Radą Europy.

4. *Zastępuje się klauzulą 37 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.*

5. Aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w **klauzuli 37 Podstawowego Traktatu oraz** w niniejszym artykule, Rada przyjmuje:

- środki zachęcające, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Regionów. Rada stanowi jednomyślnie w toku procedury określonej w artykule 251;
- zalecenia, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji.

TYTUŁ XIII (dawny tytuł X)

ZDROWIE PUBLICZNE

ARTYKUŁ 152 (dawny artykuł 129)

1. *Zastępuje się klauzulą 39 Podstawowego Traktatu.*

2. **W dziedzinie zdrowia publicznego** Wspólnota zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi w dziedzinach określonych w **klauzuli 39 Podstawowego Traktatu oraz** w niniejszym artykule, a także, jeżeli to niezbędne, użycza wsparcia ich działaniu.

Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, koordynują między sobą własne polityki i programy w dziedzinach określonych w ustępie a. Komisja może podjąć, w ścisłym kontakcie z Państwami Członkowskimi, każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji.

3. Wspólnota i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie zdrowia publicznego.

4. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule, przyjmując:

- a) środki ustanawiające wysokie standardy jakości i bezpieczeństwa organów i substancji pochodzenia ludzkiego, krwi i pochodnych krwi; środki te nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych;
- b) na zasadzie odstępstwa od artykułu 37, środki w dziedzinach weterynaryjnej i fitosanitarnej, mające bezpośrednio na celu ochronę zdrowia publicznego;
- c) środki zachęcające zmierzające do ochrony i poprawy zdrowia ludzkiego, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, może również przyjąć zalecenia służące osiągnięciu celów określonych w **klauzuli 39 Podstawowego Traktatu oraz** w tym artykule.

5. Działanie Wspólnoty w dziedzinie zdrowia publicznego w pełni szanuje odpowiedzialność Państw Członkowskich za organizację i świadczenie usług zdrowotnych i opieki medycznej. W szczególności środki określone w ustępie 4 lit. a) nie naruszają przepisów krajowych dotyczących pozyskiwania organów i krwi lub ich wykorzystywania do celów medycznych.

TYTUŁ XIV (dawny tytuł XI)

OCHRONA KONSUMENTÓW

ARTYKUŁ 153 (dawny artykuł 129a)

1. *Zastępuje się klauzulą 40 Podstawowego traktatu.*

2. *Zastępuje się klauzulą 40 Podstawowego traktatu.*

3. Wspólnota przyczynia się do osiągnięcia celów **związanych z ochroną konsumentów oraz** określonych w ustępie 1 poprzez:

- a) środki, które przyjmuje na podstawie artykułu 95 w ramach urzeczywistniania rynku wewnętrznego;
- b) środki, które wspierają, uzupełniają i nadzorują politykę prowadzoną przez Państwa Członkowskie.

4. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, przyjmuje środki określone w ustępie 3 lit. b).

5. Środki przyjęte na podstawie ustępu 4 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych. Środki te muszą być zgodne z niniejszym Traktatem. Są one notyfikowane Komisji.

TYTUŁ XV (dawny tytuł XII)

SIECI TRANSEUROPEJSKIE

ARTYKUŁ 154 (dawny artykuł 129b)

1. *Zastępuje się klauzulą 41 Podstawowego Traktatu.*

2. W ramach systemu wolnych i konkurencyjnych rynków działanie Wspólnoty **odnośnie utworzenia i rozwoju sieci transeuropejskich** zmierza do sprzyjania wzajemnym połączeniom oraz operacyjności sieci krajowych,

jak również dostępowi do tych sieci. Uwzględnia ona w szczególności potrzebę łączenia wysp, regionów zamkniętych i peryferyjnych z centralnymi regionami Wspólnoty.

ARTYKUŁ 155 (dawny artykuł 129c)

1. Aby osiągnąć cele określone w **klauzuli 41 Podstawowego Traktatu oraz** w artykule 154, Wspólnota:

- ustanawia zbiór wytycznych obejmujących cele, priorytety i ogólne kierunki działań przewidzianych w dziedzinie sieci transeuropejskich; wytyczne te wskazują projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- urzeczywistnia każdy środek, który może się okazać niezbędny do zapewnienia współdziałania między sieciami, w szczególności w dziedzinie normalizacji technicznej;
- może wspierać projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, popierane przez Państwa Członkowskie, a wskazane w ramach wytycznych określonych w pierwszym myślniku, w szczególności poprzez analizy możliwości wykonania, gwarancje kredytowe lub bonifikaty oprocentowania; Wspólnota może się również przyczyniać do finansowania, za pośrednictwem Funduszu Spójności stworzonego zgodnie z artykułem 161, poszczególnych projektów w Państwach Członkowskich w dziedzinie infrastruktury transportu.

Działania Wspólnoty biorą pod uwagę potencjalną efektywność gospodarczą projektów.

2. Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, koordynują między sobą polityki prowadzone na poziomie krajowym, które mogą mieć znaczący wpływ na realizację celów określonych w **klauzuli 41 Podstawowego Traktatu oraz** w artykule 154. Komisja może podjąć, w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi, każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji.

3. Wspólnota może zdecydować o współpracy z państwami trzecimi w celu wsparcia projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz zapewnienia współdziałania między sieciami.

ARTYKUŁ 156 (dawny artykuł 129d)

Wytyczne i inne środki określone w artykule 155 ustęp ą są przyjmowane przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów.

Wytyczne i projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, które dotyczą terytorium jakiegoś Państwa Członkowskiego, wymagają zgody tego Państwa.

TYTUŁ XVI (dawny tytuł XIII)

PRZEMYSŁ

ARTYKUŁ 157 (dawny artykuł 130)

1. *Zastępuje się klauzulą 42 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.*

2. **Stosownie do celów określonych w klauzuli 42 ustęp 1 Podstawowego Traktatu, które dotyczą przemysłu Wspólnoty** Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, konsultują się wzajemnie oraz, w miarę potrzeby, koordynują swoje działania. Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji.

3. *Zdania 1 i 3 zastępuje się klauzulą 42 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.*

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, może zdecydować o szczegółowych środkach przeznaczonych na wsparcie działań podjętych przez Państwa Członkowskie służące osiągnięciu celów określonych w **klauzuli 42 ustęp 1 Podstawowego traktatu** (ustępie 1).

TYTUŁ XVII (dawny tytuł XIV)

SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA I SPOŁECZNA

ARTYKUŁ 158 (dawny artykuł 130a)

Zastępuje się klauzulą 43 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 159 (dawny artykuł 130b)

Zastępuje się klauzulą 43 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

Co trzy lata Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie w sprawie postępów w wdrażaniu spójności gospodarczej i społecznej oraz w sprawie sposobu, w jaki różne środki przewidziane w niniejszym artykule przyczyniły się do tego. Sprawozdanie to zawiera, w odpowiednim przypadku, stosowne propozycje.

Jeżeli działania szczególne okażą się niezbędne poza funduszami i bez uszczerbku dla środków przyjętych w ramach innych polityk Wspólnoty, działania takie mogą być przyjmowane przez Radę, stanowiącą jednogłośnie na wniosek Komisji, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów.

ARTYKUŁ 160 (dawny artykuł 130c)

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego ma na celu przyczyniania się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych we Wspólnocie poprzez udział w rozwoju i dostosowaniu strukturalnym regionów opóźnionych w rozwoju oraz w przekształcaniu upadających regionów przemysłowych.

ARTYKUŁ 161 (dawny artykuł 130d)

Bez uszczerbku dla artykułu 162 Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, określa zadania, cele priorytetowe oraz organizację funduszy strukturalnych, co może obejmować grupowanie funduszy. Rada, stanowiąc według tej samej procedury, określa również ogólne zasady mające do nich zastosowanie, jak również przepisy niezbędne do zapewnienia ich skuteczności oraz koordynacji funduszy między sobą i z innymi istniejącymi instrumentami finansowymi.

Fundusz Spójności, stworzony przez Radę zgodnie z tą samą procedurą, wspiera finansowo projekty w dziedzinach środowiska naturalnego i sieci transeuropejskich w zakresie infrastruktury transportowej.

ARTYKUŁ 162 (dawny artykuł 130e)

Decyzje wykonawcze dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego są podejmowane przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów.

W odniesieniu do Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnych – Sekcja Orientacji oraz Europejskiego Funduszu Społecznego stosują się w dalszym ciągu odpowiednio artykuły 37 i 148.

TYTUŁ XVIII (dawny tytuł XV)

BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY

ARTYKUŁ 163 (dawny artykuł 130f)

1. Zastępuje się klauzulą 44 Podstawowego Traktatu.

2. Zastępuje się klauzulą 44 Podstawowego Traktatu.

3. O wszelkich działaniach Wspólnoty podejmowanych na podstawie niniejszego Traktatu w zakresie badań i rozwoju technologicznego, w tym o projektach pokazowych, decyduje się oraz urzeczywistnia się je zgodnie z **klauzulą 44 Podstawowego Traktatu oraz postanowieniami niniejszego tytułu.**

ARTYKUŁ 164 (dawny artykuł 130g)

W dążeniu do osiągnięcia tych celów Wspólnota prowadzi następujące działania uzupełniające podejmowane przez Państwa Członkowskie:

- a) wykonywanie programów badań, rozwoju technologicznego i pokazowych, wraz z promowaniem współpracy z przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczymi i uniwersytetami oraz między nimi;
- b) popieranie współpracy w dziedzinie wspólnotowych badań, rozwoju technologicznego i pokazów z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi;
- c) upowszechnianie i optymalizację wyników działań w dziedzinie wspólnotowych badań, rozwoju technologicznego i pokazów;
- d) stymulowanie kształcenia i mobilności naukowców we Wspólnocie.

ARTYKUŁ 165 (dawny artykuł 130h)

1. Wspólnota i Państwa Członkowskie koordynują swoje działania w zakresie badań i rozwoju technologicznego, tak aby zapewnić wzajemną spójność polityk krajowych i polityki wspólnotowej.

2. W ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia koordynacji określonej w ustępie 1.

ARTYKUŁ 166 (dawny artykuł 130i)

1. Wieloletni program ramowy określający wszystkie działania Wspólnoty jest uchwalany przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Program ramowy:

- ustala naukowe i technologiczne cele, które mają być osiągnięte przez działania przewidziane w artykule 164 oraz priorytety, które się z nimi wiążą;
- wskazuje ogólne kierunki tych działań;
- ustala ogólną maksymalną kwotę oraz szczegółowe zasady współuczestnictwa finansowego Wspólnoty w programie ramowym, jak również odpowiednie udziały w każdym z przewidywanych działań.

2. Program ramowy jest dostosowywany lub uzupełniany w zależności od rozwoju sytuacji.

3. Program ramowy jest urzeczywistniany poprzez programy szczegółowe przygotowywane w ramach każdego działania. Każdy program szczegółowy określa szczegółowe zasady jego realizacji, ustala czas jego trwania i przewiduje środki uznane za niezbędne. Suma kwot uznanych za niezbędne, ustalona przez programy szczegółowe, nie może przekroczyć ogólnej maksymalnej kwoty ustalonej dla programu ramowego i dla każdego działania.

4. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego oraz Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, uchwała programy szczegółowe.

ARTYKUŁ 167 (dawny artykuł 130j)

W celu urzeczywistnienia wieloletniego programu ramowego Rada:

- określa zasady uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uniwersytetów;
- określa zasady dotyczące upowszechniania wyników badań.

ARTYKUŁ 168 (dawny artykuł 130k)

Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego mogą zostać podjęte decyzje o programach uzupełniających, w których uczestniczą tylko niektóre Państwa Członkowskie, które finansują je, z zastrzeżeniem ewentualnego współuczestnictwa Wspólnoty.

Rada uchwała zasady mające zastosowanie do programów uzupełniających, zwłaszcza w odniesieniu do upowszechniania wiedzy i dostępu innych Państw Członkowskich.

ARTYKUŁ 169 (dawny artykuł 130l)

Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego Wspólnota może przewidzieć, za zgodą zainteresowanych Państw Członkowskich, udział w programach badawczych i rozwojowych podjętych przez kilka Państw Członkowskich, w tym udział w strukturach stworzonych w celu wykonania tych programów.

ARTYKUŁ 170 (dawny artykuł 130m)

Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego Wspólnota może przewidzieć współpracę w dziedzinie wspólnotowych badań, rozwoju technologicznego i demonstracji z państwami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi.

Szczegółowe rozwiązania dotyczące tej współpracy mogą być przedmiotem umów między Wspólnotą i zainteresowanymi stronami trzecimi; umowy te są negocjowane i zawierane zgodnie z artykułem 300.

ARTYKUŁ 171 (dawny artykuł 130n)

Wspólnota może tworzyć wspólne przedsiębiorstwa lub jakiegokolwiek inne struktury niezbędne do skutecznego wykonywania wspólnotowych programów badawczych, rozwoju technologicznego i demonstracyjnych.

Artykuł 172 (dawny artykuł 130o)

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała przepisy określone w artykule 171.

Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, uchwała przepisy określone w artykułach 167, 168 i 169. Przyjęcie programów uzupełniających wymaga zgody zainteresowanych Państw Członkowskich.

ARTYKUŁ 173 (dawny artykuł 130p)

Na początku każdego roku Komisja przedstawia sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Sprawozdanie to zawiera zwłaszcza informację o działaniach w zakresie badań, rozwoju technologicznego oraz upowszechniania wyników w roku poprzednim oraz program pracy na rok bieżący.

TYTUŁ XIX (dawny tytuł XVI)

ŚRODOWISKO NATURALNE

ARTYKUŁ 174 (dawny artykuł 130r)

1. Polityka Wspólnoty w dziedzinie środowiska naturalnego przyczynia się do osiągnięcia celów **określonych w klauzuli 38 Podstawowego Traktatu**.

2. W kontekście **postanowień klauzuli 38 Podstawowego Traktatu** środki harmonizujące odpowiadające wymogom w dziedzinie ochrony środowiska obejmują, w odpowiednich przypadkach, klauzulę zabezpieczającą,

która pozwala Państwom Członkowskim na podejmowanie, z pozagospodarczych względów związanych ze środowiskiem naturalnym, środków tymczasowych, podlegających wspólnotowej procedurze kontrolnej.

3. Przy opracowywaniu polityki w dziedzinie środowiska naturalnego Wspólnota uwzględnia:

- dostępne dane naukowo-techniczne,
- warunki środowiska naturalnego w różnych regionach Wspólnoty;
- potencjalne korzyści i koszty, które mogą wynikać z działania lub zaniechania działania,
- gospodarczy i społeczny rozwój Wspólnoty jako całości i zrównoważony rozwój jej regionów.

4. W zakresie swoich odpowiednich kompetencji Wspólnota i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi. Sposoby współpracy Wspólnoty mogą stanowić przedmiot umów między Wspólnotą i zainteresowanymi stronami trzecimi, które są negocjowane i zawierane zgodnie z artykułem 300.

Poprzedzający akapit nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania w organach międzynarodowych i zawierania umów międzynarodowych.

ARTYKUŁ 175 (dawny artykuł 130s)

1. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, decyduje o działaniu służącym osiągnięciu celów określonych w **klauzuli 38 Podstawowego Traktatu**, które ma być podjęte przez Wspólnotę.

2. Na zasadzie odstępstwa od procedury decyzyjnej przewidzianej w ustępie 1 i bez uszczerbku dla artykułu 95 Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, uchwała:

- przepisy przede wszystkim o charakterze fiskalnym;
- środki dotyczące zagospodarowania przestrzennego, przeznaczenia gruntów, z wyjątkiem kwestii zarządzania odpadami i środków o charakterze ogólnym, jak również zarządzania zasobami wodnymi;
- środki wpływające znacząco na wybór Państwa Członkowskiego między różnymi źródłami energii i ogólną strukturę jego zaopatrzenia w energię.

Rada, stanowiąc na warunkach przewidzianych w poprzednim akapicie, może określić te kwestie, o których mowa w niniejszym ustępie, co do których decyzje powinny być podejmowane większością kwalifikowaną.

3. W innych dziedzinach ogólne programy działania określające cele priorytetowe, które mają być osiągnięte, uchwalane są przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 i po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów.

Rada, stanowiąc na warunkach przewidzianych w ustępie 1 lub ustępie 2, zależnie od przypadku, przyjmuje środki niezbędne do wdrożenia tych programów.

4. Bez uszczerbku dla niektórych środków mających charakter wspólnotowy Państwa Członkowskie finansują i wykonują politykę w zakresie środowiska naturalnego.

5. Bez uszczerbku dla zasady, iż zanieczyszczający płaci, gdy środek oparty na ustępie 1 niesie ze sobą koszty uznane za nieproporcjonalne dla władz publicznych Państwa Członkowskiego, Rada ustanawia, w akcie dotyczącym przyjęcia takiego środka, właściwe przepisy w formie:

- tymczasowych derogacji i/lub
- wsparcia finansowego z Funduszu Spójności utworzonego zgodnie z artykułem 16a.

ARTYKUŁ 176 (dawny artykuł 130t)

Środki ochronne przyjęte na mocy artykułu 175 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych. Środki te muszą być zgodne z niniejszym Traktatem. Są one notyfikowane Komisji.

TYTUŁ XX (dawny tytuł XVII)

WSPÓŁPRACA NA RZECZ ROZWOJU

ARTYKUŁ 177 (dawny artykuł 130u)

1. Zastępuje się klauzulą 45 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

2. Zastępuje się klauzulą 45 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

3. Wspólnota i Państwa Członkowskie szanują zobowiązania i uwzględniają cele, na które wyraziły zgodę w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych kompetentnych organizacji międzynarodowych.

ARTYKUŁ 178 (dawny artykuł 130v)

Zastępuje się klauzulą 45 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 179 (dawny artykuł 130w)

1. Z zastrzeżeniem innych postanowień niniejszego Traktatu, Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251, przyjmuje środki niezbędne do osiągnięcia celów określonych w **klauzuli 45 Podstawowego Traktatu** (artykule 177). Środki takie mogą przyjąć postać programów wieloletnich.

2. Europejski Bank Inwestycyjny przyczynia się, na warunkach przewidzianych w jego Statucie, do urzeczywistnienia środków określonych w ustępie 1.

3. Postanowienia niniejszego artykułu nie naruszają współpracy z krajami Afryki, Karaibów i Pacyfiku w ramach konwencji AKP-WE.

ARTYKUŁ 180 (dawny artykuł 130x)

1. Wspólnota i Państwa Członkowskie koordynują swoje polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju i konsultują się wzajemnie co do swych programów pomocy, w tym w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych. Mogą one podejmować wspólne działania. Państwa Członkowskie w razie potrzeby przyczyniają się do wykonania programów pomocy Wspólnoty.

2. Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia koordynacji określonej w ustępie 1.

ARTYKUŁ 181 (dawny artykuł 130y)

W zakresie swoich odpowiednich kompetencji Wspólnota i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi. Sposoby współpracy Wspólnoty mogą stanowić przedmiot umów między Wspólnotą i zainteresowanymi stronami trzecimi; umowy te są negocjowane i zawierane zgodnie z artykułem 300.

Poprzedzający akapit nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania w organach międzynarodowych i zawierania umów międzynarodowych.

CZĘŚĆ CZWARTA

STOWARZYSZENIE KRAJÓW I TERYTORIÓW ZAMORSKICH

ARTYKUŁ 182 (dawny artykuł 131)

Państwa Członkowskie zgadzają się stowarzyszyć ze Wspólnotą kraje i terytoria pozaeuropejskie, które utrzymują szczególne stosunki z Danią, Francją, Niderlandami i Zjednoczonym Królestwem. Lista tych krajów i terytoriów (dalej zwanych „krajami i terytoriami”) zawarta jest w Załączniku II do niniejszego Traktatu.

Celem stowarzyszenia jest promowanie rozwoju gospodarczego i społecznego krajów i terytoriów oraz ustanowienie ścisłych stosunków gospodarczych między nimi i Wspólnotą jako całością.

Zgodnie z zasadami wyrażonymi w preambule niniejszego Traktatu, stowarzyszenie służy przede wszystkim sprzyjaniu interesom i pomyślności mieszkańców tych krajów i terytoriów, w sposób prowadzący je do rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego, do czego aspirują.

ARTYKUŁ 183 (dawny artykuł 132)

Stowarzyszenie ma następujące cele:

- 1) Państwa Członkowskie stosują w wymianie handlowej z krajami i terytoriami takie same warunki, jakie stosują między sobą na podstawie niniejszego Traktatu.
- 2) Każdy kraj lub terytorium stosuje w swej wymianie handlowej z Państwami Członkowskimi oraz innymi krajami i terytoriami takie same warunki, jakie stosuje względem Państwa europejskiego, z którym utrzymuje szczególne stosunki.
- 3) Państwa Członkowskie przyczyniają się do inwestycji, których wymaga stopniowy rozwój tych krajów i terytoriów.
- 4) W odniesieniu do inwestycji finansowanych przez Wspólnotę udział w przetargach i dostawach jest otwarty na równych warunkach dla wszystkich osób fizycznych i prawnych, które mają przynależność Państwa Członkowskiego lub jednego z krajów i terytoriów.
- 5) W stosunkach między Państwami Członkowskimi oraz krajami i terytoriami prawo przedsiębiorczości obywateli i spółek jest regulowane zgodnie z postanowieniami i przy zastosowaniu procedur przewidzianych w rozdziale dotyczącym prawa przedsiębiorczości oraz na zakazie dyskryminacji, z zastrzeżeniem przepisów szczególnych przyjętych na podstawie artykułu 187.

ARTYKUŁ 184 (dawny artykuł 133)

1. Cła na przywóz do Państw Członkowskich towarów pochodzących z krajów i terytoriów są zakazane zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu.
2. Cła na przywóz do każdego kraju lub terytorium z Państw Członkowskich lub z innego kraju lub terytorium są zakazane zgodnie z postanowieniami artykułu 25.
3. Kraje i terytoria mogą jednak nakładać cła odpowiadające potrzebom ich rozwoju i uprzemysłowienia lub cła o charakterze fiskalnym, mające na celu zasilanie ich budżetu.

Cła określone w poprzednim akapicie nie mogą przewyższać poziomu ceł nałożonych na przywóz produktów pochodzących z Państwa Członkowskiego, z którym każdy kraj lub terytorium utrzymuje szczególne stosunki.

4. Ustęp 2 nie ma zastosowania do krajów lub terytoriów, które z racji ich szczególnych zobowiązań międzynarodowych, którymi są związane, stosują już nie dyskryminującą taryfę celną.

5. Ustanowienie lub zmiana ceł nałożonych na towary przywożone do krajów i terytoriów nie powinno powodować faktycznej lub prawnej, bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji między przywozem z różnych Państw Członkowskich.

ARTYKUŁ 185 (dawny artykuł 134)

Jeżeli poziom ceł mających zastosowanie do towarów pochodzących z państwa trzeciego przy wejściu do kraju lub terytorium może, po zastosowaniu postanowień artykułu 184 ustęp a, spowodować załamanie obrotów w handlu ze szkodą dla Państwa Członkowskiego, może ono żądać od Komisji przedstawienia innym Państw Członkowskim środków niezbędnych do zaradzenia tej sytuacji.

ARTYKUŁ 186 (dawny artykuł 135)

Z zastrzeżeniem postanowień dotyczących zdrowia publicznego, bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego, swoboda przepływu pracowników z krajów i terytoriów do Państw Członkowskich oraz z Państw Członkowskich do krajów i terytoriów będzie uregulowana w późniejszych konwencjach, które wymagają jednomyślnej zgody Państw Członkowskich.

ARTYKUŁ 187 (dawny artykuł 136)

Rada, stanowiąc jednomyślnie, ustanawia, na podstawie doświadczeń nabytych w ramach stowarzyszenia krajów i terytoriów ze Wspólnotą oraz zasad ustanowionych w niniejszym Traktacie, przepisy dotyczące sposobów i procedury stowarzyszenia krajów i terytoriów za Wspólnotą.

ARTYKUŁ 188 (dawny artykuł 136a)

Postanowienia artykułów 182-187 stosują się do Grenlandii, z zastrzeżeniem specyficznych postanowień dotyczących Grenlandii zawartych w Protokole w sprawie szczególnych ustaleń dla Grenlandii, załączonym do niniejszego Traktatu.

CZĘŚĆ PIĄTA

INSTYTUCJE WSPÓLNOTY

TYTUŁ I

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE INSTYTUCJI

ROZDZIAŁ 1

INSTYTUCJE

SEKCJA 1

PARLAMENT EUROPEJSKI

ARTYKUŁ 189 (dawny artykuł 137)

Zastępuje się klauzulami 53 i 56 ustępy 1 i 3 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 190 (dawny artykuł 138)

1. *Zastępuje się klauzulą 56 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.*

2. Liczbę przedstawicieli **do Parlamentu Europejskiego** wybieranych w każdym Państwie Członkowskim ustala się następująco:

Belgia	25
Dania	16
Niemcy	99
Grecja	25
Hiszpania	64
Francja	87
Irlandia	15
Włochy	87
Luksemburg	6
Holandia	31
Austria	21
Portugalia	25
Finlandia	16
Szwecja	22
Zjednoczone Królestwo	87

W przypadku zmian w niniejszym ustępie, **stosuje się klauzulę 56 ustęp 3 Podstawowego Traktatu.**

3. Przedstawiciele są wybierani na okres pięciu lat.

4. *Zastępuje się klauzulą 56 Podstawowego Traktatu.*

5. Parlament Europejski, po zasięgnięciu opinii Komisji i za zgodą Rady stanowiącej jednomyślnie, określa status i ogólne warunki wykonywania funkcji jego członków.

ARTYKUŁ 191 (dawny artykuł 138a)

Zastępuje się klauzulą 9 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 192 (dawny artykuł 138b)

Zastępuje się klauzulą 57 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 193 (dawny artykuł 138c)

W ramach wykonywania swych zadań Parlament Europejski może, na żądanie jednej czwartej członków, ustanowić tymczasową komisję śledczą do zbadania, bez uszczerbku dla uprawnień powierzonych niniejszym Traktatem innym instytucjom lub organom, zarzutów naruszenia lub niewłaściwego administrowania w stosowaniu prawa wspólnotowego, chyba że podnoszone fakty są rozpatrywane przez sąd i postępowanie sądowe nie jest zakończone.

Tymczasowa komisja śledcza kończy działalność wraz z przedłożeniem swojego sprawozdania.

Szczegółowe postanowienia dotyczące wykonywania prawa kontroli są określane za wspólnym porozumieniem Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji.

ARTYKUŁ 194 (dawny artykuł 138d)

Zastępuje się klauzulą 11 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 195 (dawny artykuł 138e)

1. Parlament Europejski mianuje Rzecznika Praw Obywatelskich, uprawnionego do przyjmowania skarg od każdego obywatela **stosownie do klauzuli 12 Podstawowego Traktatu.**

Zgodnie ze swoimi zadaniami Rzecznik Praw Obywatelskich przeprowadza dochodzenia, które uważa za uzasadnione, bądź z inicjatywy własnej, bądź na podstawie skarg przedstawionych mu bezpośrednio lub za pośrednictwem członka Parlamentu Europejskiego, chyba że podnoszone fakty są lub były przedmiotem postępowania sądowego. Gdy Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdzi przypadek niewłaściwego administrowania, przekazuje sprawę do danej instytucji, która ma trzy miesiące, aby poinformować go o swoim stanowisku. Następnie Rzecznik Praw Obywatelskich przesyła sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i danej instytucji. Osoba, która złożyła skargę, jest informowana o wyniku dochodzenia.

Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawia Parlamentowi Europejskiemu roczne sprawozdanie z wyników swoich dochodzeń.

2. Rzecznik Praw Obywatelskich jest mianowany po każdym wyborach do Parlamentu Europejskiego na okres jego kadencji. Rzecznik Praw Obywatelskich może być mianowany ponownie.

Rzecznik Praw Obywatelskich może zostać odwołany przez Trybunał Sprawiedliwości na żądanie Parlamentu Europejskiego, jeżeli nie spełnia już warunków koniecznych do wykonywania swych funkcji lub jeżeli jest winny poważnego uchybienia.

3. Rzecznik Praw Obywatelskich jest w pełni niezależny w wykonywaniu swej funkcji. W wykonywaniu tej funkcji nie zwraca się o instrukcje ani ich nie przyjmuje od żadnego organu. Podczas trwania swej kadencji Rzecznik Praw Obywatelskich nie może wykonywać żadnej innej działalności zawodowej, odpłatnej lub nieodpłatnej.

4. Parlament Europejski, po zasięgnięciu opinii Komisji i za zgodą Rady stanowiącej większością kwalifikowaną, określa status i ogólne warunki pełnienia funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich

ARTYKUŁ 196 (dawny artykuł 139)

Parlament Europejski odbywa sesję roczną. Zbiera się on, bez konieczności zwołania, w drugi wtorek marca.

Parlament Europejski może zebrać się na sesji nadzwyczajnej na żądanie większości jego członków lub na żądanie Rady bądź Komisji.

ARTYKUŁ 197 (dawny artykuł 140)

Ustęp 1 zastępuje się klauzulą 56 ustęp 4 Podstawowego Traktatu.

Członkowie Komisji mogą uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach, a na swoje żądanie muszą być wysłuchani w imieniu Komisji.

Komisja odpowiada ustnie lub pisemnie na pytania zadane jej przez Parlament Europejski lub jego członków.

Rada jest wysłuchiwana przez Parlament Europejski na warunkach określonych przez Radę w jej regulaminie wewnętrznym.

ARTYKUŁ 198 (dawny artykuł 141)

Ustęp 1 zastępuje się klauzulą 59 Podstawowego Traktatu.

Regulamin wewnętrzny określa kworum **ustanowione do głosowania w Parlamencie Europejskim.**

ARTYKUŁ 199 (dawny artykuł 142)

Parlament Europejski uchwała swój regulamin wewnętrzny, stanowiąc większością głosów swoich członków.

Protokoły posiedzeń są publikowane na warunkach określonych w tym regulaminie.

ARTYKUŁ 200 (dawny artykuł 143)

Parlament Europejski na posiedzeniu publicznym rozpatruje ogólne sprawozdanie roczne przedstawione mu przez Komisję.

ARTYKUŁ 201 (dawny artykuł 144)

Zastępuje się klauzulą 58 Podstawowego Traktatu.

SEKCJA 2

RADA

ARTYKUŁ 202 (dawny artykuł 145)

Zastępuje się klauzulą 61 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 203 (dawny artykuł 146)

Zastępuje się klauzulą 60 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 204 (dawny artykuł 147)

Posiedzenia Rady zwołuje jej przewodniczący, z własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z członków Rady albo Komisji.

ARTYKUŁ 205 (dawny artykuł 148)

1. Zastępuje się klauzulą 63 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

2. Jeżeli przyjęcie uchwały przez Radę wymaga większości kwalifikowanej, głosy jej członków rozłożone są następująco:

Belgia	5
Dania	3
Niemcy	10
Grecja	5
Hiszpania	8
Francja	10
Irlandia	3
Włochy	10
Luksemburg	2
Holandia	5
Austria	4
Portugalia	5
Finlandia.	3
Szwecja.	4
Zjednoczone Królestwo	10

Uchwały Rady wymagają do ich przyjęcia co najmniej:

- 62 głosów „za”, jeżeli niniejszy Traktat wymaga, aby były przyjęte na wniosek Komisji;
- 62 głosów „za”, oddanych przez co najmniej 10 członków, w innych przypadkach.

3. Zastępuje się klauzulę 63 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 206 (dawny artykuł 150)

W przypadku głosowania każdy członek Rady może otrzymać pełnomocnictwo tylko jednego z pozostałych członków.

ARTYKUŁ 207 (dawny artykuł 151)

1. Komitet złożony ze stałych przedstawicieli Państw Członkowskich odpowiada za przygotowanie prac Rady i wykonywanie zadań powierzonych mu przez Radę. Komitet może podejmować decyzje proceduralne w przypadkach przewidzianych w regulaminie wewnętrznym Rady.

2. Radę wspomaga sekretariat generalny, działający pod kierunkiem sekretarza generalnego, Wysokiego Przedstawiciela do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, któremu pomaga zastępca sekretarza generalnego odpowiedzialny za zarządzanie sekretariatem generalnym. Sekretarz generalny i zastępca sekretarza generalnego są mianowani przez Radę stanowiącą jednomyślnie.

Rada decyduje o organizacji sekretariatu generalnego.

3. Rada uchwała swój regulamin wewnętrzny.

W celu zastosowania art. 255 ustęp 3 Rada opracowuje w tym regulaminie warunki publicznego dostępu do dokumentów Rady. W celu wykonania niniejszego ustępu Rada określa przypadki, w jakich powinna być uważana za działającą w charakterze prawodawcy, aby umożliwić lepszy dostęp do dokumentów w tych przypadkach, przy zachowaniu skuteczności swojego procesu decyzyjnego. W każdym razie, gdy Rada działa jako prawodawca, wyniki i objaśnienia głosowań, jak również deklaracje wpisywane do protokołu są dostępne publicznie.

ARTYKUŁ 208 (dawny artykuł 152)

Rada może zażądać od Komisji przeprowadzenia wszelkich analiz, które uzna za pożądane dla realizacji wspólnych celów i przedłożenia jej wszelkich właściwych propozycji.

ARTYKUŁ 209 (dawny artykuł 153)

Rada określa, po uzyskaniu opinii Komisji, status komitetów przewidzianych w niniejszym Traktacie.

ARTYKUŁ 210 (dawny artykuł 154)

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, ustala uposażenia, dodatki i emerytury przewodniczącego i członków Komisji, prezesa, sędziów, rzeczników generalnych i sekretarza Trybunału Sprawiedliwości. Ustala ona także, stanowiąc tą samą większością, wszelkie należności płatne zamiast wynagrodzenia.

SEKCJA 3

KOMISJA

ARTYKUŁ 211 (dawny artykuł 155)

Zastępuje się klauzulą 67 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 212 (dawny artykuł 156)

Komisja publikuje co roku, nie później niż na miesiąc przed otwarciem sesji Parlamentu Europejskiego, ogólne sprawozdanie z działalności Wspólnoty.

ARTYKUŁ 213 (dawny artykuł 157)

1. Komisja składa się z 20 członków, wybieranych **zgodnie z postanowieniami klauzuli 64 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.**

Liczba członków Komisji może zostać zmieniona przez Radę stanowiącą jednomyślnie.

Ustępy 2 i 3 zastępuje się klauzulą 64 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

2. *Ustępy 1 i 2 zastępuje się klauzulą 64 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.*

Członkowie Komisji nie mogą, podczas pełnienia ich funkcji, wykonywać żadnej innej zarobkowej lub nie zarobkowej działalności zawodowej. Obejmując swoje stanowiska, uroczyście zobowiązują się szanować, w trakcie pełnienia funkcji i po ich zakończeniu, zobowiązania z nich wynikające, zwłaszcza obowiązki uczciwości i roztropności przy obejmowaniu pewnych stanowisk lub przyjmowaniu pewnych korzyści po zakończeniu funkcji. W przypadku naruszenia tych zobowiązań przez członka Komisji, Trybunał Sprawiedliwości, na wniosek Rady lub Komisji, może orzec, stosownie do okoliczności, o jego przymusowej dymisji, zgodnie z artykułem 216, lub o pozbawieniu go prawa do emerytury lub innych podobnych korzyści.

ARTYKUŁ 214 (dawny artykuł 158)

Zastępuje się klauzulą 65 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 215 (dawny artykuł 159)

Poza przypadkami normalnej rotacji lub śmierci funkcje członka Komisji kończą się z chwilą jego rezygnacji lub przymusowej dymisji.

Zainteresowany jest zastępowany, na okres pozostający do zakończenia kadencji, przez nowego członka mianowanego za wspólnym porozumieniem przez rządy Państw Członkowskich. Rada, stanowiąc jednomyślnie, może zdecydować, że nie trzeba powoływać następcy.

W przypadku rezygnacji, przymusowej dymisji lub śmierci, przewodniczący jest zastępowany na okres pozostający do zakończenia kadencji. Procedura przewidziana w artykule 214 ustęp 2 ma zastosowanie do jego zastąpienia.

Z wyjątkiem przypadku przymusowej dymisji przewidzianej w artykule 216, członkowie Komisji pełnią swoje funkcje do chwili ich zastąpienia.

ARTYKUŁ 216 (dawny artykuł 160)

Jeżeli członek Komisji nie spełnia już warunków koniecznych do wykonywania swych funkcji lub jest winny poważnego uchybienia, Trybunał Sprawiedliwości może go przymusowo zdymisjonować, na wniosek Rady lub Komisji.

ARTYKUŁ 217 (dawny artykuł 16a)

Zastępuje się klauzulą 66 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 218 (dawny artykuł 162)

1. Rada i Komisja konsultują się wzajemnie i ustalają za wspólnym porozumieniem metody współpracy.
2. Komisja uchwała swój regulamin wewnętrzny w celu zapewnienia, że zarówno Komisja, jak i jej służby funkcjonują zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu. Zapewnia ona publikację tego regulaminu.

ARTYKUŁ 219 (dawny artykuł 163)

Ustęp 1 zastępuje się klauzulą 66 Podstawowego Traktatu.

Ustęp 2 zastępuje się klauzulą 66 Podstawowego Traktatu.

Posiedzenia Komisji mogą ważne odbywać się tylko wówczas, gdy obecna jest liczba członków określona w jej regulaminie wewnętrznym.

SEKCJA 4

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI

ARTYKUŁ 220 (dawny artykuł 164)

Zastępuje się klauzulą 66 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 221 (dawny artykuł 164)

Trybunał Sprawiedliwości składa się z piętnastu sędziów.

Trybunał Sprawiedliwości obraduje na posiedzeniach plenarnych. Może jednak tworzyć izby złożone z trzech, pięciu lub siedmiu sędziów, bądź w celu przeprowadzenia niektórych czynności dowodowych, bądź rozstrzygania niektórych kategorii spraw, na warunkach przewidzianych w ustanowionym w tym celu regulaminie.

Trybunał Sprawiedliwości obraduje na posiedzeniach plenarnych, gdy Państwo Członkowskie lub instytucja Wspólnoty, które są stroną w postępowaniu, tego zażądają. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości tego zażąda, Rada, stanowiąc jednomyślnie, może zwiększyć liczbę sędziów oraz wprowadzić niezbędne zmiany w drugim i trzecim akapicie niniejszego artykułu oraz w artykule 223 drugi akapit.

ARTYKUŁ 222 (dawny artykuł 166)

Trybunał Sprawiedliwości jest wspomagany przez ośmiu rzeczników generalnych. Jednakże, dziewiąty rzecznik generalny jest mianowany od 1 stycznia 1995 roku do 6 października 2000 roku.

Zadaniem rzecznika generalnego jest publiczne przedstawianie, przy poszanowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnionych wniosków w sprawach przedłożonych Trybunałowi Sprawiedliwości, w celu wsparcia go w wykonywaniu zadania powierzonego mu w **klauzuli 70 Podstawowego Traktatu** (artykule 220).

Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości tego zażąda, Rada, stanowiąc jednomyślnie, może zwiększyć liczbę rzeczników generalnych i wprowadzić niezbędne zmiany w artykule 223 trzeci akapit.

ARTYKUŁ 223 (dawny artykuł 167)

Ustęp 1 zastępuje się klauzulą 69 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

Co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu sędziowskiego. Przemienne dotyczy ono ośmiu i siedmiu sędziów.

Co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu rzeczników generalnych. Dotyczy ono za każdym razem czterech rzeczników generalnych.

Ustupujący sędziowie i rzecznicy generalni mogą być mianowani ponownie.

Ustęp 5 zastępuje się klauzulą 69 ustęp 3 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 224 (dawny artykuł 168)

Trybunał Sprawiedliwości mianuje swojego sekretarza i określa jego status.

ARTYKUŁ 225 (dawny artykuł 168a)

1. Zastępuje się klauzulą 71 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

2. Na żądanie Trybunału Sprawiedliwości i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Komisją, Rada, stanowiąc jednomyślnie, określa kategorie skarg, o których mowa w **klauzuli 71 ustęp 1 Podstawowego Traktatu**, oraz skład Sądu Pierwszej Instancji, jak również przyjmuje niezbędne zmiany i przepisy uzupełniające Statut Trybunału Sprawiedliwości. Z zastrzeżeniem odmiennej decyzji Rady, postanowienia niniejszego Traktatu dotyczące Trybunału Sprawiedliwości, a zwłaszcza postanowienia Protokołu w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości, stosują się do Sądu Pierwszej Instancji.

3. Zastępuje się klauzulą 71 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

4. Sąd Pierwszej Instancji ustanawia swój regulamin proceduralny w porozumieniu z Trybunałem Sprawiedliwości. Wymaga on jednomyślnego zatwierdzenia przez Radę.

ARTYKUŁ 226 (dawny artykuł 169)

Jeżeli Komisja uzna, że Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy niniejszego Traktatu, wydaje ona uzasadnioną opinię w tym przedmiocie, po uprzednim umożliwieniu temu Państwu przedstawienia swych uwag.

Jeżeli Państwo to nie zastosuje się do opinii w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

ARTYKUŁ 227 (dawny artykuł 170)

Każde Państwo Członkowskie może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli uzna, że inne Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy niniejszego Traktatu.

Zanim Państwo Członkowskie wnieśli przeciwko innemu Państwu Członkowskiemu skargę opartą na zarzucanym naruszeniu zobowiązania, które na nim ciąży na podstawie niniejszego Traktatu, powinno wnieść sprawę do Komisji.

Komisja wydaje uzasadnioną opinię, po umożliwieniu zainteresowanym Państwom przedstawienia na zasadzie spornej uwag pisemnych i ustnych.

Jeżeli Komisja nie wyda opinii w terminie trzech miesięcy od wniesienia sprawy, brak opinii nie stanowi przeszkody we wniesieniu sprawy do Trybunału Sprawiedliwości.

ARTYKUŁ 228 (dawny artykuł 171)

1. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy niniejszego Traktatu, Państwo to jest zobowiązane podjąć środki, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości.

2. Jeżeli Komisja uznaje, że to Państwo Członkowskie nie podjęło tych środków, wydaje, po umożliwieniu temu Państwu przedstawienia swych uwag, uzasadnioną opinię precyzującą punkty, w których to Państwo Członkowskie nie zastosowało się do wyroku Trybunału Sprawiedliwości.

Jeżeli to Państwo Członkowskie nie podjęło środków, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości. Czyniąc to, wskazuje ona wysokość ryczałtu lub kary pieniężnej, płatnych przez to Państwo Członkowskie, którą uzna za odpowiednią do okoliczności.

Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że to Państwo Członkowskie nie zastosowało się do jego wyroku, może na nie nałożyć ryczałt lub karę pieniężną.

Procedura ta nie narusza artykułu 227.

ARTYKUŁ 229 (dawny artykuł 172)

Rozporządzenia uchwalone wspólnie przez Parlament Europejski i Radę, i przez Radę, na mocy postanowień niniejszego Traktatu, mogą przyznać Trybunałowi Sprawiedliwości nieograniczone prawo orzekania w odniesieniu do sankcji przewidzianych w tych rozporządzeniach.

ARTYKUŁ 230 (dawny artykuł 173)

Trybunał Sprawiedliwości kontroluje legalność aktów uchwalonych wspólnie przez Parlament Europejski i Radę, aktów Rady, Komisji i EBC, innych niż zalecenia i opinie, oraz aktów Parlamentu Europejskiego zmierzających do wywarcia skutków prawnych wobec podmiotów trzecich.

W tym celu Trybunał jest właściwy do orzekania w zakresie skarg wniesionych przez Państwo Członkowskie, Radę lub Komisję, podnoszących zarzut braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia niniejszego Traktatu lub jakiegokolwiek normy prawnej związanej z jego stosowaniem lub nadużycia władzy.

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy, na tych samych warunkach, w zakresie skarg wniesionych przez Parlament Europejski i EBC zmierzających do zapewnienia ochrony ich prerogatyw.

Każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść, na tych samych warunkach, skargę na decyzje, których jest adresatem oraz na decyzje, które mimo przyjęcia w formie rozporządzenia lub decyzji skierowanej do innej osoby, dotyczą jej bezpośrednio i indywidualnie.

Skargi przewidziane w niniejszym artykule powinny być wniesione w terminie dwóch miesięcy, stosownie do przypadku, od daty publikacji aktu lub jego notyfikowania skarżącemu lub, w razie jej braku, od daty powzięcia przez niego wiadomości o nim.

ARTYKUŁ 231 (dawny artykuł 174)

Jeżeli skarga jest zasadna, Trybunał Sprawiedliwości orzeka o nieważności danego aktu.

Jednakże w odniesieniu do rozporządzeń, Trybunał Sprawiedliwości, jeżeli uzna to za niezbędne, wskazuje, jakie skutki rozporządzenia, o którego nieważności orzekł, powinny być uważane za ostateczne.

ARTYKUŁ 232 (dawny artykuł 175)

Jeżeli Parlament Europejski, Rada lub Komisja, z naruszeniem niniejszego Traktatu, zaniechają działania, Państwa Członkowskie i inne instytucje Wspólnoty mogą wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości w celu stwierdzenia tego naruszenia.

Skarga ta jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy dana instytucja została uprzednio wezwana do działania. Jeżeli w terminie dwóch miesięcy od tego wezwania instytucja nie zajęła stanowiska, skarga może być wniesiona w ciągu następujących dwóch miesięcy.

Każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości, na warunkach określonych w poprzednich akapitach, stawiając zarzut jednej z instytucji Wspólnoty, iż zaniechała wydania aktu skierowanego do niej, innego niż zalecenie lub opinia.

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania, na tych samych warunkach, w zakresie skarg wniesionych przez EBC w dziedzinach podlegających jego kompetencji lub wniesionych przeciwko niemu.

ARTYKUŁ 233 (dawny artykuł 176)

W przypadku orzeczenia o nieważności aktu instytucji lub stwierdzenia sprzeczności z niniejszym Traktatem zaniechania działania przez instytucje, są one zobowiązane do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości.

Zobowiązanie to nie narusza zobowiązania, jakie może wynikać z zastosowania artykułu 288 drugi akapit.

Niniejszy artykuł stosuje się również do EBC.

ARTYKUŁ 234 (dawny artykuł 177)

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym:

- a) o wykładni niniejszego Traktatu,
- b) o ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje Wspólnoty i EBC,
- c) o wykładni statutów organów utworzonych aktem Radę, gdy te statuty to przewidują.

W przypadku, gdy takie pytanie jest podniesione przed sądem jednego z Państw Członkowskich, sąd ten może, jeżeli uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku, zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie tego pytania.

W przypadku, gdy takie pytanie jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, sąd ten jest zobowiązany wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

ARTYKUŁ 235 (dawny artykuł 178)

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w sporach dotyczących odszkodowań określonych w artykule 288 drugi akapit.

ARTYKUŁ 236 (dawny artykuł 179)

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w każdym sporze między Wspólnotą i jej pracownikami, w granicach i na warunkach określonych w regulaminie pracowniczym lub warunkach zatrudnienia.

ARTYKUŁ 237 (dawny artykuł 180)

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania, w poniższych granicach, w sporach dotyczących:

- a) wykonywania zobowiązań Państw Członkowskich, wynikających ze Statutu Europejskiego Banku Inwestycyjnego. W tym zakresie, Rada Dyrektorów ma uprawnienia przyznane Komisji przez artykuł 226;

- b) środków przyjętych przez Radę Gubernatorów Europejskiego Banku Inwestycyjnego. W tym zakresie, każde Państwo Członkowskie, Komisja i Rada Dyrektorów Banku mogą wnieść skargę na warunkach przewidzianych w artykule 230;
- c) środków przyjętych przez Radę Dyrektorów Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Skargi na te środki mogą być wniesione, na warunkach określonych w artykule 230, tylko przez Państwa Członkowskie lub Komisję i jedynie w związku z naruszeniem procedur przewidzianych w artykule 24 ustępy 2 i 5-7 Statutu Banku;
- d) wykonywania przez krajowe banki centralne zobowiązań wynikających z niniejszego Traktatu i Statutu ESBC. W tym zakresie, Rada EBC dysponuje wobec krajowych banków centralnych uprawnieniami przyznanymi Komisji wobec Państw Członkowskich przez artykuł 226. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że krajowy bank centralny uchybił jednemu z zobowiązań, które na nim ciążyą na mocy niniejszego Traktatu, bank ten jest zobowiązany podjąć środki, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości.

ARTYKUŁ 238 (dawny artykuł 181)

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania na mocy klauzuli arbitrażowej umieszczonej w umowie prawa publicznego lub prywatnego, zawartej przez Wspólnotę lub w jej imieniu.

ARTYKUŁ 239 (dawny artykuł 182)

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w każdym sporze między Państwami Członkowskimi, związanym z przedmiotem niniejszego Traktatu, jeżeli spór ten jest mu przedłożony na mocy kompromisu.

ARTYKUŁ 240 (dawny artykuł 183)

Z zastrzeżeniem właściwości Trybunału Sprawiedliwości określonej niniejszym Traktatem, spory, których stroną jest Wspólnota, nie są z tego tytułu wyłączone spod jurysdykcji sądów krajowych.

ARTYKUŁ 241 (dawny artykuł 184)

Bez względu na upływ terminu przewidzianego w artykule 230 piąty akapit, każda strona może, w postępowaniu dotyczącym rozporządzenia uchwalonego wspólnie przez Parlament Europejski i Radę lub rozporządzenia Rady, Komisji, lub EBC, podnieść zarzuty określone w artykule 230 drugi akapit, w celu powołania się przed Trybunałem Sprawiedliwości na niemożność stosowania tego rozporządzenia.

ARTYKUŁ 242 (dawny artykuł 185)

Skargi wniesione do Trybunału Sprawiedliwości nie mają skutku zawieszającego. Jednakże Trybunał Sprawiedliwości może, jeżeli uzna, że okoliczności tego wymagają, zarządzić zawieszenie wykonania zaskarżonego aktu.

ARTYKUŁ 243 (dawny artykuł 186)

W sprawach, które rozpatruje, Trybunał Sprawiedliwości może zarządzić niezbędne środki tymczasowe.

ARTYKUŁ 244 (dawny artykuł 187)

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości podlegają wykonaniu na warunkach określonych w artykule 256.

ARTYKUŁ 245 (dawny artykuł 188)

Statut Trybunału Sprawiedliwości jest określony w odrębnym protokole.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na żądanie Trybunału Sprawiedliwości i po konsultacji z Komisją i Parlamentem Europejskim, może zmienić postanowienia tytułu III Statutu.

Trybunał Sprawiedliwości przyjmuje swój regulamin proceduralny. Wymaga on jednogłośniego zatwierdzenia przez Rady.

SEKCJA 5

TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY

ARTYKUŁ 246 (dawny artykuł 188a)

Zastępuje się klauzulą 73 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 247 (dawny artykuł 188b)

1. Trybunał Obrachunkowy składa się z 15 członków.

2. Zastępuje się klauzulą 72 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

3. Zastępuje się klauzulą 72 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

4. Zastępuje się klauzulą 72 ustęp 3 Podstawowego Traktatu.

5. Członkowie Trybunału Obrachunkowego nie mogą podczas trwania ich funkcji, wykonywać żadnej innej zarobkowej lub nie zarobkowej działalności zawodowej. Obejmując swoje funkcje, zobowiązują się uroczyście szanować, w trakcie trwania ich funkcji i po ich zaprzestaniu, zobowiązania z nich wynikające, zwłaszcza obowiązki uczciwości i roztropności przy obejmowaniu pewnych stanowisk lub przyjmowaniu pewnych korzyści po zakończeniu funkcji.

6. Poza przypadkami normalnej rotacji lub śmierci, funkcje członka Trybunału Obrachunkowego kończą się z chwilą jego rezygnacji lub przymusowej dymisji, orzeczonej przez Trybunał Sprawiedliwości zgodnie z ustępem 7.

Zainteresowany jest zastępowany na okres pozostający do zakończenia mandatu.

Z wyjątkiem przypadku przymusowej dymisji, członkowie Trybunału Obrachunkowego pełnią swoje funkcje do chwili ich zastąpienia.

7. Członkowie Trybunału Obrachunkowego mogą być zwolnieni z funkcji lub pozbawieni prawa do emerytury bądź innych podobnych korzyści tylko wówczas, gdy Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi, na żądanie Trybunału Obrachunkowego, że przestali odpowiadać wymaganym warunkom lub czynić zadość zobowiązaniom wynikającym z ich urzędu.

8. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, ustala warunki zatrudnienia prezesa i członków Trybunału Obrachunkowego, a zwłaszcza ich uposażeń, dodatków i emerytur. Ustala ona także, stanowiąc tą samą większością, wszelkie należności płatne zamiast wynagrodzenia

9. Postanowienia Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich, które mają zastosowanie do sędziów Trybunału Sprawiedliwości, stosują się także do członków Trybunału Obrachunkowego.

ARTYKUŁ 248 (dawny artykuł 188c)

1. Zastępuje się klauzulą 73 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

2. Trybunał Obrachunkowy kontroluje legalność i prawidłowość dochodów i wydatków oraz upewnia się co do należytego zarządzania finansami. Czyniąc to sygnalizuje w szczególności wszelkie nieprawidłowości.

Kontrolę dochodów przeprowadza się na podstawie założeń dochodowych i płatności przekazanych Wspólnocie.

Kontrolę wydatków przeprowadza się na podstawie podjętych zobowiązań i dokonanych wypłat.

Kontrole te mogą być przeprowadzane przed zamknięciem rozliczeń w danym roku finansowym.

3. Kontrola dotyczy dokumentów, a w razie potrzeby przeprowadzana jest na miejscu w innych instytucjach Wspólnoty, w pomieszczeniach każdego organu zarządzającego dochodami i wydatkami w imieniu Wspólnoty oraz w Państwach Członkowskich, w tym w pomieszczeniach każdej osoby fizycznej lub prawnej otrzymującej płatności z budżetu. Kontrolę w Państwach Członkowskich przeprowadza się w powiązaniu z krajowymi instytucjami kontrolnymi lub, jeżeli nie mają one niezbędnych uprawnień, z właściwymi służbami krajowymi. Trybunał Obrachunkowy oraz krajowe instytucje kontrolne Państw Członkowskich współpracują na zasadzie wzajemnego zaufania, zachowując swoją niezależność. Instytucje te lub służby zawiadamiają Trybunał Obrachunkowy, czy zamierzają uczestniczyć w kontroli.

Inne instytucje Wspólnoty, organy zarządzające dochodami i wydatkami w imieniu Wspólnoty, osoby fizyczne lub prawne otrzymujące płatności z budżetu oraz krajowe instytucje kontrolne bądź, jeżeli nie mają one niezbędnych uprawnień, właściwe służby krajowe, przekazują Trybunałowi Obrachunkowemu, na jego żądanie, wszelkie dokumenty lub informacje niezbędne do wykonywania jego zadania.

W odniesieniu do działalności Europejskiego Banku Inwestycyjnego związanej z zarządzaniem dochodami i wydatkami wspólnotowymi, prawo dostępu Trybunału do informacji posiadanych przez Bank jest regulowane umową zawartą między Trybunałem, Bankiem oraz Komisją. W przypadku braku umowy, Trybunał ma wszakże dostęp do informacji niezbędnych do przeprowadzania kontroli dochodów i wydatków wspólnotowych zarządzanych przez Bank.

4. Trybunał Obrachunkowy sporządza roczne sprawozdanie po zamknięciu każdego roku finansowego. Sprawozdanie to jest przesyłane innym instytucjom Wspólnoty i publikowane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich, wraz z odpowiedziami tych instytucji na uwagi Trybunału Obrachunkowego.

Ponadto, Trybunał Obrachunkowy może przedstawiać w każdej chwili swoje uwagi, zwłaszcza w formie sprawozdań specjalnych, w poszczególnych sprawach oraz wydawać opinie na żądanie jednej z pozostałych instytucji Wspólnoty.

Przyjmuje on swoje sprawozdania roczne, sprawozdania specjalne i opinie większością członków wchodzących w jego skład.

Pomaga on Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w wykonywaniu ich funkcji kontrolnych w zakresie wykonania budżetu.

ROZDZIAŁ 2

POSTANOWIENIA WSPÓLNE DLA WIELU INSTYTUCJI

ARTYKUŁ 249 (dawny artykuł 189)

W celu wykonania swych zadań oraz na warunkach przewidzianych w niniejszym Traktacie, Parlament Europejski wspólnie z Radą, Rada i Komisja uchwalają rozporządzenia i dyrektywy, podejmują decyzje, wydają zalecenia i opinie.

Rozporządzenie ma zasięg ogólny. Obowiązuje ono w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Dyrektywa wiąże każde Państwo Członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków.

Decyzja obowiązuje w całości adresatów, do których jest kierowana.

Zalecenia i opinie nie mają mocy wiążącej.

ARTYKUŁ 250 (dawny artykuł 189a)

Zastępuje się klauzulą 67 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 251 (dawny artykuł 189b)

1. W przypadku, gdy w niniejszym Traktacie czyni się odwołanie do niniejszego artykułu w celu przyjęcia aktu, stosowana jest następująca procedura.

2. Komisja przedstawia projekt Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną po uzyskaniu opinii Parlamentu Europejskiego:

- jeżeli przyjmuje wszystkie poprawki zawarte w opinii Parlamentu Europejskiego, może uchwalić akt zmieniony w ten sposób;
- jeżeli Parlament Europejski nie proponuje żadnej poprawki, może uchwalić projektowany akt;
- w innych przypadkach, uchwała wspólne stanowisko i przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu. Rada informuje w pełni Parlament Europejski o powodach, które doprowadziły ją do uchwalenia wspólnego stanowiska. Komisja informuje w pełni Parlament Europejski o swoim stanowisku.

Jeżeli w terminie trzech miesięcy od tego przekazania, Parlament Europejski:

- a) zatwierdzi wspólne stanowisko lub nie wypowiada się, dany akt uważa się za uchwalony zgodnie z tym wspólnym stanowiskiem;
- b) odrzuci bezwzględną większością głosów swoich członków wspólne stanowisko, projektowany akt uważa się za nieprzyjęty;
- c) zaproponuje większością bezwzględną swoich członków poprawki do wspólnego stanowiska, zmieniony tekst jest przesyłany do Rady i Komisji, która wydaje opinię w przedmiocie tych poprawek.

3. Jeżeli w terminie trzech miesięcy od otrzymania poprawek Parlamentu Europejskiego Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, przyjmuje wszystkie te poprawki, akt uważa się za uchwalony w postaci wspólnego stanowiska zmienionego w ten sposób; jednakże Rada stanowi jednomyślnie w sprawie poprawek, które stały się przedmiotem negatywnej opinii Komisji. Jeżeli Rada nie przyjmie wszystkich poprawek, przewodniczący Rady w porozumieniu z przewodniczącym Parlamentu Europejskiego zwołuje komitet pojednawczy w terminie sześciu tygodni.

4. Komitet pojednawczy, w którego skład wchodzi członkowie Rady lub ich przedstawiciele oraz taka sama liczba przedstawicieli Parlamentu Europejskiego, ma za zadanie doprowadzić do porozumienia w sprawie wspólnego projektu większością kwalifikowaną członków Rady lub ich przedstawicieli oraz większością głosów przedstawicieli Parlamentu Europejskiego. Komisja uczestniczy w pracach komitetu pojednawczego i podejmuje wszelkie niezbędne inicjatywy na rzecz zbliżenia stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady. W celu wywiązania się z tego zadania komitet pojednawczy analizuje wspólne stanowisko na podstawie poprawek zgłoszonych przez Parlament Europejski.

5. Jeżeli w terminie sześciu tygodni od jego zwołania komitet pojednawczy zatwierdzi wspólny projekt, Parlament Europejski i Rada mają termin sześciu tygodni od tego zatwierdzenia na uchwalenie danego aktu zgodnie ze wspólnym projektem, jeżeli chodzi o Parlament Europejski – bezwzględną większością oddanych głosów, a jeżeli chodzi o Radę – większością kwalifikowaną. Jeżeli jedna z dwóch instytucji nie zatwierdzi proponowanego aktu w przewidzianym terminie, uważa się go za nieprzyjęty.

6. W przypadku, gdy komitet pojednawczy nie zatwierdzi wspólnego projektu, proponowany akt uważa się za nieprzyjęty.

7. Terminy trzech miesięcy i sześciu tygodni przewidziane w niniejszym artykule są przedłużone najwyżej, odpowiednio, o miesiąc i o dwa tygodnie, z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

ARTYKUŁ 252 (dawny artykuł 189c)

W przypadku, gdy w niniejszym Traktacie czyni się odwołanie do niniejszego artykułu w celu przyjęcia aktu, stosowana jest następująca procedura:

- a) Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po uzyskaniu opinii Parlamentu Europejskiego, uchwała wspólne stanowisko;
- b) wspólne stanowisko Rady jest przekazywane Parlamentowi Europejskiemu. Rada i Komisja w pełni informują Parlament Europejski o powodach, które doprowadziły Radę do przyjęcia wspólnego stanowiska, jak również o stanowisku Komisji.

Jeżeli w terminie trzech miesięcy od przekazania wspólnego stanowiska Parlament Europejski zatwierdzi je lub jeżeli nie wypowie się w tym terminie, Rada ostatecznie uchwała akt, zgodnie ze wspólnym stanowiskiem;

- c) Parlament Europejski, w terminie trzech miesięcy wymienionym w punkcie b), może bezwzględną większością głosów swoich członków zaproponować poprawki we wspólnym stanowisku Rady. Może również, taką samą większością, odrzucić wspólne stanowisko Rady. Wynik głosowania jest przesyłany Radzie i Komisji.

Jeżeli Parlament Europejski odrzucił wspólne stanowisko Rady, Rada może stanowić w drugim czytaniu wyłącznie jednomyślnie;

- d) Komisja ponownie rozpatruje, w terminie jednego miesiąca, projekt, na podstawie którego Rada uchwaliła wspólne stanowisko, biorąc pod uwagę poprawki proponowane przez Parlament Europejski.

Komisja przesyła Radzie, w tym samym czasie, co swój powtórnie rozpatrzony projekt, poprawki Parlamentu Europejskiego, których nie uwzględniła, wyrażając swoją opinię w tym przedmiocie. Rada może przyjąć te poprawki jednomyślnie;

- e) Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, przyjmuje projekt powtórnie rozpatrzony przez Komisję.

Rada może zmienić projekt powtórnie rozpatrzony przez Komisję wyłącznie jednomyślnie;

- f) w przypadkach określonych w lit. c), d) i e), Rada jest zobowiązana stanowić w terminie trzech miesięcy. W przypadku braku decyzji w tym terminie, wniosek Komisji uważa się za nieprzyjęty;
- g) okresy określone w lit. b) i f) mogą być przedłużone za wspólnym porozumieniem między Radą i Parlamentem Europejskim najwyżej o miesiąc.

ARTYKUŁ 253 (dawny artykuł 190)

Rozporządzenia, dyrektywy i decyzje przyjęte wspólnie przez Parlament Europejski i Radę, jak również takie akty przyjęte przez Radę albo Komisję, są uzasadniane i odnoszą się do wniosków lub opinii, które były wymagane zgodnie z niniejszym Traktatem.

ARTYKUŁ 254 (dawny artykuł 191)

1. Rozporządzenia, dyrektywy i decyzje przyjęte zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 są podpisywane przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego i przewodniczącego Rady oraz publikowane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich. Wchodzą one w życie z dniem w nich określonym lub, w jego braku, dwudziestego dnia po ich publikacji.

2. Rozporządzenia Rady i Komisji, jak również dyrektywy tych instytucji, które są skierowane do wszystkich Państw Członkowskich, są publikowane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich. Wchodzą one w życie z dniem w nich określonym lub, w jego braku, dwudziestego dnia po ich publikacji.

3. Inne dyrektywy, jak również decyzje, są notyfikowane ich adresatom i stają się skuteczne wraz z tą notyfikacją.

ARTYKUŁ 255 (dawny artykuł 19aa)

1. Zastępuje się klauzulą 14 Podstawowego Traktatu.

2. Zasady ogólne i ograniczenia, które, z uwagi na interes publiczny lub prywatny, regulują korzystanie z (tego) prawa dostępu do dokumentów **ustanowionej klauzulą 14**, są określone przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w artykule 251, w ciągu dwóch lat od wejścia w życie Traktatu Amsterdamskiego.

3. Każda instytucja wskazana powyżej opracowuje w swoim regulaminie wewnętrznym przepisy szczególne dotyczące dostępu do jej dokumentów.

ARTYKUŁ 256 (dawny artykuł 192)

Decyzje Rady lub Komisji, które nakładają zobowiązanie pieniężne na podmioty inne niż Państwa stanowią tytuł wykonawczy.

Wykonanie przymusowe jest regulowane przez przepisy procedury cywilnej obowiązujące w Państwie, na terytorium którego ma ono miejsce. Klauzula wykonalności jest nadawana, bez jakiegokolwiek kontroli innej niż weryfikacja autentyczności tytułu, przez wyznaczony w tym celu przez rząd Państwa Członkowskiego organ krajowy, o którym zostanie powiadomiona Komisja i Trybunał Sprawiedliwości.

Po dopełnieniu tych formalności na wniosek zainteresowanego, może on przystąpić do wykonania przymusowego zgodnie z ustawodawstwem krajowym, wnosząc sprawę bezpośrednio do właściwego organu.

Wykonanie przymusowe może być zawieszona wyłącznie na mocy orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości. Jednakże, kontrola prawidłowości wykonania przymusowego podlega właściwości sądów krajowych.

ROZDZIAŁ 3

KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

ARTYKUŁ 257 (dawny artykuł 193)

Zastępuje się klauzulą 52 ustęp 2 i klauzulą 74 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 258 (dawny artykuł 193)

Liczbę członków Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ustala się następująco:

Belgia	12
Dania	9
Niemcy	24
Grecja	12
Hiszpania	24
Francja	24
Irlandia	9
Włochy	24
Luksemburg	6
Holandia	12
Austria	12
Portugalia	12
Finlandia	9
Szwecja	12
Zjednoczone Królestwo	24

Ustępy 2 i 3 zastępuje się klauzulą 74 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, określa diety członków Komitetu.

ARTYKUŁ 259 (dawny artykuł 195)

1. W celu mianowania członków Komitetu każde Państwo Członkowskie kieruje do Rady listę zawierającą dwukrotnie większą liczbę kandydatów w porównaniu z liczbą miejsc przyznanych jego obywatelom.

Skład Komitetu powinien uwzględniać potrzebę zapewnienia odpowiedniej reprezentacji różnym kategoriom życia gospodarczego i społecznego.

2. Rada konsultuje się z Komisją. Może ona zasięgnąć opinii organizacji europejskich reprezentujących różne sektory gospodarcze i społeczne zainteresowane działalnością Wspólnoty.

ARTYKUŁ 260 (dawny artykuł 196)

Komitet wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i prezydium na okres dwóch lat.

Ustanawia on swój regulamin wewnętrzny.

Komitet jest zwoływany przez przewodniczącego na żądanie Rady lub Komisji. Może również zbierać się z inicjatywy własnej.

ARTYKUŁ 261 (dawny artykuł 197)

Komitet składa się z sekcji wyspecjalizowanych w zakresie głównych dziedzin objętych niniejszym Traktatem.

Funkcjonowanie sekcji wyspecjalizowanych odbywa się w ramach ogólnych kompetencji Komitetu. Sekcje wyspecjalizowane nie mogą być konsultowane niezależnie od Komitetu.

W ramach Komitetu mogą także być ustanawiane podkomitety z zadaniem opracowania, w poszczególnych kwestiach lub w określonych dziedzinach, projektów opinii, które są przedkładane pod obrady Komitetu.

Regulamin wewnętrzny określa sposoby powoływania oraz przepisy kompetencyjne dotyczące sekcji wyspecjalizowanych i podkomitetów.

ARTYKUŁ 262 (dawny artykuł 198)

Ustęp 1 zastępuje się klauzulą 74 ustęp 3 Podstawowego Traktatu.

Rada lub Komisja wyznaczają Komitetowi, jeżeli uznają to za niezbędne, termin na dostarczenie opinii, który nie może być krótszy niż miesiąc od daty otrzymania przez przewodniczącego powiadomienia w tej sprawie. Po upływie wyznaczonego terminu, brak opinii nie stanowi przeszkody w podjęciu dalszych działań.

Opinia Komitetu i opinia sekcji wyspecjalizowanej, jak również protokół z obrad, są przesyłane Radzie i Komisji.

Komitet może być konsultowany przez Parlament Europejski.

ROZDZIAŁ 4

KOMITET REGIONÓW

ARTYKUŁ 263 (dawny artykuł 198a)

Ustęp 1 zastępuje się klauzulą 52 ustęp 2 i klauzulą 75 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

Liczbę członków Komitetu Regionów ustala się następująco:

Belgia	12
Dania	9
Niemcy	24
Grecja	12
Hiszpania	21
Francja	24
Irlandia	9
Włochy	24
Luksemburg	6
Holandia	12
Austria	12
Portugalia	12
Finlandia	9
Szwecja	12
Zjednoczone Królestwo	24

Ustępy 2 i 3 zastępuje się klauzulą 75 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 264 (dawny artykuł 198b)

Komitet Regionów wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i prezydium na okres dwóch lat.

Ustanawia on swój regulamin wewnętrzny.

Komitet jest zwoływany przez przewodniczącego na żądanie Rady lub Komisji. Może również zbierać się z inicjatywy własnej.

ARTYKUŁ 265 (dawny artykuł 198c)

Ustęp 1 zastępuje się klauzulą 75 ustęp 3 Podstawowego Traktatu.

Rada lub Komisja wyznaczają Komitetowi, jeżeli uznają to za niezbędne, termin na dostarczenie opinii, który nie może być krótszy niż miesiąc od daty otrzymania przez przewodniczącego powiadomienia w tej sprawie. Po upływie wyznaczonego terminu, brak opinii nie stanowi przeszkody w podjęciu dalszych działań.

W przypadku, gdy Komitet Ekonomiczno-Społeczny jest konsultowany na mocy artykułu 262, Komitet Regionów jest informowany przez Radę lub Komisję o żądaniu wydania opinii. Komitet Regionów może, jeżeli uzna, że wchodzi w grę specyficzne interesy regionalne, wydać opinię w tym przedmiocie.

Komitet Regionów może być konsultowany przez Parlament Europejski.

Może on wydawać opinie z własnej inicjatywy w przypadkach, gdy uzna to za stosowne.

Opinia Komitetu, jak również protokół z obrad, są przesyłane Radzie i Komisji.

ROZDZIAŁ 5

EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

ARTYKUŁ 266 (dawny artykuł 198d)

Ustępy 1 i 2 zastępuje się klauzulą 80 Podstawowego Traktatu.

Statut Europejskiego Banku Inwestycyjnego jest określony w Protokole załączonym do niniejszego Traktatu.

ARTYKUŁ 267 (dawny artykuł 198e)

W celu wypełnienia swoich zobowiązań stosownie do klauzuli 81 ustęp 1 Podstawowego Traktatu, Europejski Bank Inwestycyjny ułatwia finansowanie następujących projektów:

- a) projektów zmierzających do rozwoju regionów słabiej rozwiniętych;
- b) projektów modernizacji lub przekształcania przedsiębiorstw lub rozwijania nowych działań, wynikających ze stopniowego ustanawiania wspólnego rynku, które z uwagi na swoje rozmiary lub charakter nie mogą być całkowicie sfinansowane z różnych środków dostępnych w każdym Państwie Członkowskim;
- c) projektów stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania kilku Państw Członkowskich, które z uwagi na swoje rozmiary lub charakter nie mogą być całkowicie sfinansowane z różnych środków dostępnych w każdym Państwie Członkowskim;

Ostatni ustęp zastępuje się klauzulą 81 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

TYTUŁ II

POSTANOWIENIA FINANSOWE

ARTYKUŁ 268 (dawny artykuł 199)

Zastępuje się klauzulą 82 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 269 (dawny artykuł 20a)

Zastępuje się klauzulą 82 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 270 (dawny artykuł 20aa)

Zastępuje się klauzulą 83 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 271 (dawny artykuł 202)

O ile rozporządzenie uchwalone na mocy artykułu 279 nie stanowi inaczej, wydatki wpisane do budżetu są dozwolone w czasie trwania roku budżetowego.

Zgodnie z warunkami określonymi na mocy artykułu 279, środki inne niż dotyczące wydatków personalnych, które nie zostaną wykorzystane na koniec roku budżetowego, mogą być przeniesione wyłącznie na następny rok budżetowy.

Wydatki klasyfikowane są w rozdziały grupujące wydatki według ich charakteru i przeznaczenia, oraz dzielone dalej, w miarę potrzeby, zgodnie z rozporządzeniem uchwalonym na mocy artykułu 279.

Wydatki Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji i Trybunału Sprawiedliwości są przedmiotem odrębnych części budżetu, bez uszczerbku dla szczególnych zasad odnoszących się do niektórych wydatków wspólnych.

ARTYKUŁ 272 (dawny artykuł 203)

1. Rok budżetowy rozpoczyna się 1 stycznia i kończy 31 grudnia.

2. Każda instytucja Wspólnoty sporządza przed 1 lipca swój preliminarz wydatków. Komisja łączy te preliminarze we wstępny projekt budżetu. Dołącza do tego opinię, która może zawierać różne warianty preliminarzy.

Wstępny projekt budżetu obejmuje prognozę dochodów i wydatków.

3. Komisja przedkłada wstępny projekt budżetu Radzie najpóźniej 4 września roku, który poprzedza rok, w którym budżet ma być wykonywany.

Rada konsultuje Komisję i, w odpowiednim przypadku, inne zainteresowane instytucje za każdym razem, kiedy zamierza odstąpić od projektu wstępnego.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, uchwała projekt budżetu i przesyła go do Parlamentu Europejskiego.

4. Parlament Europejski powinien otrzymać projekt budżetu najpóźniej 5 października roku, który poprzedza rok, w którym budżet ma być wykonywany.

Parlament Europejski ma prawo, stanowiąc większością głosów swoich członków, zmienić projekt budżetu i zaproponować Radzie, stanowiąc bezwzględną większością oddanych głosów, poprawki do projektu co do wydatków wynikających obowiązkowo z Traktatu lub z aktów uchwalonych zgodnie z nim.

Jeżeli w terminie 45 dni od chwili przedłożenia projektu budżetu Parlament Europejski wyrazi swoją zgodę, budżet jest ostatecznie przyjęty. Jeżeli w tym terminie Parlament Europejski nie zmienił projektu budżetu, ani nie zaproponował do niego poprawek, budżet uważa się za ostatecznie przyjęty.

Jeżeli w tym terminie Parlament Europejski przyjął zmiany lub zaproponował poprawki, projekt budżetu ze zmianami lub proponowanymi poprawkami jest przesyłany do Rady.

5. Po rozważeniu projektu budżetu z Komisją i, w odpowiednim przypadku, z innymi zainteresowanymi instytucjami, Rada stanowi zgodnie z następującymi warunkami:

- a) Rada może, stanowiąc większością kwalifikowaną, zmodyfikować każdą zmianę przyjętą przez Parlament Europejski;
- b) w odniesieniu do proponowanych poprawek:
 - jeżeli poprawka proponowana przez Parlament Europejski nie spowoduje zwiększenia ogólnej kwoty wydatków instytucji, zwłaszcza przez to, że zwiększenie wydatków byłoby wyraźnie kompensowane jedną lub większą liczbą proponowanych poprawek polegających na odpowiednim zmniejszeniu wydatków, Rada może, stanowiąc większością kwalifikowaną, odrzucić proponowaną poprawkę. W razie braku decyzji o jej odrzuceniu, proponowana poprawka jest przyjęta;
 - jeżeli poprawka proponowana przez Parlament Europejski powoduje zwiększenie ogólnej kwoty wydatków instytucji, Rada może, stanowiąc większością kwalifikowaną, zaakceptować proponowaną poprawkę. W razie braku decyzji o jej akceptacji, proponowana poprawka jest odrzucona;
 - jeżeli, w zastosowaniu postanowień jednego z dwóch poprzednich akapitów, Rada odrzuciła proponowaną poprawkę, może ona, stanowiąc większością kwalifikowaną, bądź utrzymać kwotę znajdującą się w projekcie budżetu, bądź określić inną kwotę.

Projekt budżetu jest zmieniany stosownie do proponowanych poprawek zaakceptowanych przez Radę.

Jeżeli, w terminie 15 dni od chwili przedłożenia projektu budżetu, Rada nie zmieniła żadnej z poprawek przyjętych przez Parlament Europejski i jeżeli proponowane poprawki przez niego przedstawione zostaną zaakceptowane, budżet uważa się za ostatecznie uchwalony. Rada informuje Parlament Europejski, że nie zmodyfikowała żadnej ze zmian i że proponowane poprawki zostały zaakceptowane.

Jeżeli w tym terminie Rada zmodyfikowała jedną lub więcej zmian przyjętych przez Parlament Europejski lub jeżeli proponowane poprawki przez niego przedstawione zostały odrzucone lub zmodyfikowane, zmodyfikowany projekt budżetu jest ponownie przesłany do Parlamentu Europejskiego. Rada przedstawia Parlamentowi Europejskiemu wynik swoich obrad.

6. W terminie 15 dni od chwili przedłożenia projektu budżetu, Parlament Europejski, poinformowany o biegu nadanym proponowanym przez niego poprawkom, może, stanowiąc większością głosów swoich członków i trzech piątych oddanych głosów, zmieniać lub odrzucać modyfikacje do jego poprawek dokonane przez Radę i, w konsekwencji, uchwała budżet. Jeżeli w tym terminie Parlament Europejski nie podjął uchwały, budżet uważa się za ostatecznie uchwalony.

7. W przypadku, gdy procedura przewidziana w niniejszym artykule jest zakończona, przewodniczący Parlamentu Europejskiego stwierdza, że budżet jest ostatecznie uchwalony.

8. Jednakże Parlament Europejski, stanowiąc większością głosów swoich członków i dwóch trzecich oddanych głosów, może z ważnych powodów odrzucić projekt budżetu i zażądać, aby nowy projekt został mu przedłożony.

9. Dla całości wydatków innych niż wynikające obowiązkowo z Traktatu lub z aktów uchwalonych zgodnie z nim, maksymalna stopa procentowa wzrostu w stosunku do wydatków tej samej natury wykonywanych w bieżącym roku budżetowym jest ustalana corocznie.

Komisja, po konsultacji z Komitetem Polityki Gospodarczej, ustala maksymalną stopę procentową, biorąc pod uwagę:

- tendencję wielkości produktu narodowego brutto we Wspólnocie,
 - średnie zmiany budżetów Państw Członkowskich,
- oraz
- tendencję kosztów utrzymania w poprzednim roku budżetowym.

Maksymalna stopa procentowa jest komunikowana przed 1 maja wszystkim instytucjom Wspólnoty. Zobowiązane są one do jej poszanowania w trakcie procedury budżetowej, z zastrzeżeniem postanowień czwartego i piątego akapitu niniejszego ustępu.

Jeżeli, w odniesieniu do wydatków innych niż wynikające obowiązkowo z niniejszego Traktatu lub z aktów uchwalonych na jego mocy, stopa procentowa wzrostu w projekcie budżetu przyjętym przez Radę jest wyższa od połowy maksymalnej stopy procentowej, Parlament Europejski w wykonaniu swojego prawa wnoszenia zmian, może zwiększyć jeszcze całkowitą kwotę tych wydatków do wysokości nie przekraczającej połowy maksymalnej stopy procentowej.

W przypadku, gdy Parlament Europejski, Rada lub Komisja uznają, że działania Wspólnot wymagają przekroczenia stopy procentowej ustalonej według procedury określonej w niniejszym ustępie, nowa stopa procentowa może być ustalona w drodze porozumienia między Radą, stanowiąc większością kwalifikowaną, a Parlamentem Europejskim, stanowiąc większością głosów swoich członków i trzech piątych oddanych głosów.

10. Każda instytucja wykonuje uprawnienia, które są jej przyznane niniejszym artykułem, w poszanowaniu postanowień Traktatu oraz aktów uchwalonych na jego mocy, zwłaszcza dotyczących zasobów własnych Wspólnot i równowagi dochodów i wydatków.

ARTYKUŁ 273 (dawny artykuł 204)

Jeżeli na początku roku budżetowego budżet nie był jeszcze głosowany, wydatki mogą być dokonywane miesięcznie na rozdział lub inny dział, według przepisów rozporządzenia wydanego w wykonaniu artykułu 279, w granicach jednej dwunastej środków przyznanых w budżecie w poprzednim roku budżetowym na każdą pozycję budżetu, z zastrzeżeniem, iż nie może to spowodować pozostawienia do dyspozycji Komisji środków wyższych od jednej dwunastej środków przewidzianych w przygotowywanym projekcie budżetu.

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną i z zastrzeżeniem poszanowania innych warunków określonych w poprzednim akapicie, może upoważnić do dokonywania wydatków przekraczających jedną dwunastą.

Jeżeli decyzja dotyczy wydatków innych niż wynikające obowiązkowo z Traktatu lub aktów uchwalonych na jego mocy, Rada przekazuje ją niezwłocznie do Parlamentu Europejskiego; w terminie 30 dni Parlament

Europejski, stanowiąc większością głosów swoich członków i trzech piątych oddanych głosów, może podjąć inną decyzję w sprawie wydatków w części przekraczającej jedną dwunastą kwoty określonej w pierwszym akapicie. Ta część decyzji Rady jest zawieszona do czasu podjęcia decyzji przez Parlament Europejski. Jeżeli w tym terminie Parlament Europejski nie podjął decyzji odmiennej od decyzji Rady, ta ostatnia uważana jest za ostatecznie uchwaloną.

Decyzje określone w drugim i trzecim akapicie przewidują niezbędne środki w zakresie zasobów pozwalających na stosowanie niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 274 (dawny artykuł 205)

Komisja wykonuje budżet zgodnie z przepisami rozporządzeń wydanych w wykonaniu artykułu 279, na własną odpowiedzialność i w granicach przyznanych środków, zgodnie z zasadą prawidłowej gospodarki finansowej. Państwa Członkowskie współpracują z Komisją w celu zapewnienia, aby środki były wykorzystywane zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki budżetowej.

Rozporządzenia przewidują szczegółowe sposoby, według których każda instytucja uczestniczy w wykonywaniu jej własnych wydatków.

W ramach budżetu Komisja może, w granicach i na warunkach określonych w rozporządzeniach wydanych w wykonaniu artykułu 279, przenosić środki z rozdziału do rozdziału bądź z podrozdziału do podrozdziału.

ARTYKUŁ 275 (dawny artykuł 205a)

Komisja przedkłada corocznie Radzie i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie z wykonania budżetu w upływającym roku. Komisja komunikuje im także bilans finansowy opisujący aktywa i pasywa Wspólnoty.

ARTYKUŁ 276 (dawny artykuł 206)

1. Parlament Europejski, na zalecenie Rady, która stanowi większością kwalifikowaną, udziela Komisji absolutorium z wykonania budżetu. W tym celu Rada i Parlament kolejno badają rozliczenia i bilans finansowy określone w artykule 275, roczne sprawozdanie Trybunału Obrachunkowego, wraz z odpowiedziami kontrolowanych instytucji na uwagi Trybunału Obrachunkowego, oświadczenie o wiarygodności określone w artykule 248 ustęp ą drugi akapit, jak również odpowiednie sprawozdania specjalne Trybunału Obrachunkowego.

2. Przed udzieleniem Komisji absolutorium lub w jakichkolwiek innych celach pozostających w związku z wykonywaniem jego uprawnień w dziedzinie realizacji budżetu, Parlament Europejski może żądać przesłuchania Komisji w sprawie wykonywania wydatków lub funkcjonowania systemów kontroli finansowej. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, na jego żądanie, wszelkie niezbędne informacje.

3. Komisja podejmuje wszelkie działania w celu uwzględnienia uwag towarzyszących decyzjom o absolutorium i innych uwag Parlamentu Europejskiego dotyczących wykonywania wydatków, jak również komentarzy towarzyszących zaleceniom odnoszącym się do absolutorium przyjętym przez Radę.

Na żądanie Parlamentu Europejskiego lub Rady Komisja składa sprawozdanie co do środków podjętych w kontekście tych uwag i komentarzy, a zwłaszcza co do instrukcji udzielonych służbom odpowiedzialnym za wykonanie budżetu. Sprawozdania te są również przesyłane do Trybunału Obrachunkowego.

ARTYKUŁ 277 (dawny artykuł 207)

Budżet jest ustanawiany w jednostkach rozrachunkowych określonych zgodnie z przepisami rozporządzenia przyjętego w wykonaniu artykułu 279.

ARTYKUŁ 278 (dawny artykuł 208)

Komisja może, z zastrzeżeniem, iż poinformuje o tym właściwe władze zainteresowanych Państw Członkowskich, przelewać w walucie jednego z Państw Członkowskich aktywa, które posiada w walucie innego Państwa Członkowskiego, w zakresie koniecznym do ich wykorzystania w celach, na które są one przeznaczone

w niniejszym Traktacie. Komisja unika w miarę możliwości dokonywania takich przelewów, jeżeli ma dostępne lub dające się zgromadzić aktywa w walutach, których potrzebuje.

Komisja komunikuje się z każdym z Państw Członkowskich za pośrednictwem organu, który one wyznaczają. W wykonywaniu operacji finansowych korzysta ona z usług banku emisyjnego zainteresowanego Państwa Członkowskiego lub innej instytucji finansowej przez niego uznanej.

ARTYKUŁ 279 (dawny artykuł 209)

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i zasięgnięciu opinii Trybunału Obrachunkowego:

- a) uchwała rozporządzenia finansowe określające w szczególności sposoby ustanowienia i wykonywania budżetu oraz przedstawiania i weryfikacji rozliczeń;
- b) określa sposoby i procedurę, według których dochody budżetowe przewidziane w ramach systemu zasobów własnych Komisji są pozostawione do dyspozycji Komisji oraz określa środki, które powinny być stosowane, w razie potrzeby, w celu zaspokojenia potrzeb gotówkowych;
- c) określa reguły i organizuje kontrolę odpowiedzialności kontrolerów finansowych, intendentów i księgowych.

ARTYKUŁ 280 (dawny artykuł 209a)

1. Zastępuje się klauzulą 84 ustęp 1 Podstawowego Traktatu.

2. Zastępuje się klauzulą 84 ustęp 2 Podstawowego Traktatu.

3. Zastępuje się klauzulą 84 ustęp 3 Podstawowego Traktatu.

4. Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251, po konsultacji z Trybunałem Obrachunkowym, uchwała niezbędne środki w dziedzinach zapobiegania nadużyciom naruszającym interesy finansowe Wspólnoty i zwalczania tych nadużyć w celu zapewnienia skutecznej i równoważnej ochrony w Państwach Członkowskich. Środki te nie dotyczą ani stosowania krajowego prawa karnego, ani wymierzania sprawiedliwości w Państwach Członkowskich.

5. Komisja, we współpracy z Państwami Członkowskimi kieruje corocznie do Parlamentu Europejskiego i Rady sprawozdanie w sprawie środków podjętych w celu wykonania niniejszego artykułu.

CZĘŚĆ SZÓSTA

POSTANOWIENIA OGÓLNE I KOŃCOWE

ARTYKUŁ 281 (dawny artykuł 210)

Wspólnota ma osobowość prawną.

ARTYKUŁ 282 (dawny artykuł 211)

W każdym z Państw Członkowskich Wspólnota posiada zdolność prawną o najszerszym zakresie przyznanym przez ustawodawstwa krajowe osobom prawnym; może ona zwłaszcza nabywać lub zbywać mienie nieruchomości i ruchome oraz stawać przed sądem. W tym zakresie jest ona reprezentowana przez Komisję.

ARTYKUŁ 283 (dawny artykuł 212)

Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po konsultacji z innymi zainteresowanymi instytucjami, określa regulamin pracowniczy urzędników Wspólnot Europejskich oraz warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot.

ARTYKUŁ 284 (dawny artykuł 213)

W celu wypełnienia zadań, które są jej powierzone, Komisja może zbierać wszelkie informacje i dokonywać wszelkich niezbędnych weryfikacji w granicach i na warunkach określonych przez Radę zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu.

ARTYKUŁ 285 (dawny artykuł 213a)

1. Z zastrzeżeniem artykułu 5 Protokołu w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 uchwała środki w celu tworzenia statystyk, jeżeli jest to konieczne do wykonywania działań Wspólnoty.

2. Tworzenie statystyk odbywa się w poszanowaniu bezstronności, rzetelności, obiektywizmu, niezależności naukowej, efektywności pod względem kosztów oraz poufności informacji statystycznych; nie powinno to pociągać za sobą nadmiernych obciążeń dla podmiotów gospodarczych.

ARTYKUŁ 286 (dawny artykuł 213b)

1. Począwszy od 1 stycznia 1999 roku akty wspólnotowe dotyczące ochrony osób fizycznych w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych mają zastosowanie do instytucji i organów ustanowionych niniejszym Traktatem lub na jego podstawie.

2. Przed nadejściem daty określonej w ustępie 1 Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251, ustanawia niezależny organ kontrolny odpowiedzialny za nadzorowanie stosowania tych aktów wspólnotowych do instytucji i organów wspólnotowych oraz, w odpowiednim przypadku, przyjmuje wszelkie inne właściwe przepisy.

ARTYKUŁ 287 (dawny artykuł 214)

Członkowie instytucji Wspólnoty, członkowie komitetów, jak również urzędnicy i inni pracownicy Wspólnoty są zobowiązani, również po zaprzestaniu pełnienia swoich funkcji, nie ujawniać informacji, które ze swej natury objęte są tajemnicą zawodową; a zwłaszcza informacji dotyczących przedsiębiorstw i ich stosunków handlowych lub kosztów własnych.

ARTYKUŁ 288 (dawny artykuł 215)

Odpowiedzialność kontraktowa Wspólnoty podlega prawu właściwemu dla danej umowy.

W dziedzinie odpowiedzialności deliktowej Wspólnota powinna naprawić, zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla praw Państw Członkowskich, szkody wyrządzone przez jej instytucje lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

Poprzedni akapit stosuje się na tych samych zasadach do szkód spowodowanych przez EBC lub jego pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

Odpowiedzialność osobistą pracowników wobec Wspólnoty określają przepisy ich regulaminu pracowniczego lub mających zastosowanie warunków zatrudnienia.

ARTYKUŁ 289 (dawny artykuł 216)

Siedzibę instytucji Wspólnoty określa wspólne porozumienie rządów Państw Członkowskich.

ARTYKUŁ 290 (dawny artykuł 217)

Zasady dotyczące stosowania języków przez instytucje Wspólnoty określa Rada stanowiąc jednogłośnie, bez uszczerbku dla postanowień regulaminu Trybunału Sprawiedliwości.

ARTYKUŁ 291 (dawny artykuł 218)

Wspólnota korzysta na terytorium Państw Członkowskich z przywilejów i immunitetów niezbędnych do wykonywania jej zadań, na warunkach określonych w Protokole z 8 kwietnia 1965 roku w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich. Jest tak również w przypadku Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Instytutu Walutowego i Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

ARTYKUŁ 292 (dawny artykuł 219)

Państwa Członkowskie zobowiązują się nie poddawać sporów dotyczących wykładni lub stosowania niniejszego Traktatu procedurze rozstrzygnięcia innej niż w nim przewidziana.

ARTYKUŁ 293 (dawny artykuł 220)

Państwa Członkowskie w miarę potrzeby podejmują między sobą rokowania w celu zapewnienia swym obywatelom:

- ochrony osób, jak również korzystania z praw i ich ochrony na warunkach przyznanych przez każde Państwo własnym obywatelom,
- eliminacji podwójnego opodatkowania wewnątrz Wspólnoty;
- wzajemnego uznania spółek w rozumieniu artykułu 48 ustęp 2, utrzymania osobowości prawnej w przypadku przeniesienia siedziby z kraju do kraju oraz możliwości fuzji spółek podlegających ustawodawstwu różnych krajów,
- uproszczenia formalności dotyczących wzajemnego uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych i arbitrażowych.

ARTYKUŁ 294 (dawny artykuł 221)

Państwa Członkowskie przyznają traktowanie narodowe obywatelom innych Państw Członkowskich w odniesieniu do udziału finansowego w kapitale spółek w rozumieniu artykułu 48, bez uszczerbku dla stosowania innych postanowień niniejszego Traktatu.

ARTYKUŁ 295 (dawny artykuł 222)

Niniejszy Traktat nie przesądza w niczym zasad prawa własności w Państwach Członkowskich.

ARTYKUŁ 296 (dawny artykuł 223)

1. Postanowienia niniejszego Traktatu nie stanowią przeszkody w stosowaniu następujących przepisów:

- a) żadne Państwo Członkowskie nie ma obowiązku udzielania informacji, których ujawnienie uznaje za sprzeczne z podstawowymi interesami jego bezpieczeństwa;
- b) każde Państwo Członkowskie może podejmować środki, jakie uważa za konieczne w celu ochrony podstawowych interesów jego bezpieczeństwa, a które odnoszą się do produkcji lub handlu bronią, amunicją lub materiałami wojennymi; środki takie nie mogą negatywnie wpływać na warunki konkurencji na wspólnym rynku w odniesieniu do produktów, które nie są przeznaczone wyłącznie do celów wojskowych.

2. Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, może wprowadzać zmiany do sporządzonej przez siebie 15 kwietnia 1958 roku listy produktów, do których mają zastosowanie postanowienia ustępu a) lit. b).

ARTYKUŁ 297 (dawny artykuł 224)

Państwa Członkowskie konsultują się ze sobą w celu wspólnego podjęcia działań niezbędnych do uniknięcia wpływu na funkcjonowanie wspólnego rynku przez środki, do podjęcia których Państwo Członkowskie może być skłonione w przypadku poważnych zaburzeń wewnętrznych zagrażających porządkowi publicznemu, w przypadku wojny, poważnego napięcia międzynarodowego stanowiącego groźbę wojny lub w celu wypełnienia zobowiązań przyjętych przez nie w celu utrzymania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

ARTYKUŁ 298 (dawny artykuł 225)

Jeżeli środki podjęte w przypadkach przewidzianych w artykułach 296 i 297 powodują zakłócenie warunków konkurencji na wspólnym rynku, Komisja bada z zainteresowanym Państwem sposoby dostosowania tych środków do norm ustanowionych w niniejszym Traktacie.

Na zasadzie odstępstwa od procedury przewidzianej w artykułach 226 i 227, Komisja lub każde Państwo Członkowskie może wnieść bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości skargę, jeżeli uzna, że inne Państwo Członkowskie nadużywa uprawnień przewidzianych w artykułach 296 i 297. Trybunał Sprawiedliwości orzeka z wyłączeniem jawności.

ARTYKUŁ 299 (dawny artykuł 227)

1. Niniejszy Traktat stosuje się do Królestwa Belgii, Królestwa Danii, Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Greckiej, Królestwa Hiszpanii, Republiki Francuskiej, Irlandii, Republiki Włoskiej, Wielkiego Księstwa Luksemburga, Królestwa Holandii, Republiki Austrii, Republiki Portugalskiej, Republiki Finlandii, Królestwa Szwecji oraz Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

2. Postanowienia niniejszego Traktatu stosują się do francuskich departamentów zamorskich, Azorów, Madery i Wysp Kanaryjskich.

Jednakże, biorąc pod uwagę strukturalną sytuację gospodarczą i społeczną francuskich departamentów zamorskich, Azorów, Madery i Wysp Kanaryjskich, pogorszoną ich oddaleniem, charakterem wyspiarskim, niewielkim rozmiarem, trudną topografią i klimatem, ich zależnością gospodarczą od niewielkiej liczby produktów, podczas gdy trwałość i łączne występowanie tych czynników poważnie szkodzą ich rozwojowi, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji i po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, przyjmuje specyficzne środki zmierzające w szczególności do określenia warunków stosowania niniejszego Traktatu do tych regionów, w tym wspólnych polityk.

Rada, przyjmując środki określone w drugim akapicie, uwzględnia takie dziedziny, jak polityki celne i handlowe, polityka fiskalna, strefy wolnocłowe, polityki w dziedzinach rolnictwa i rybołówstwa, warunki

zaopatrzenia w surowce i dobra konsumpcyjne pierwszej potrzeby, pomoc państwową i warunki dostępu do funduszy strukturalnych oraz programów horyzontalnych Wspólnoty.

Rada przyjmuje środki określone w drugim akapicie biorąc pod uwagę szczególne cechy charakterystyczne i ograniczenia regionów peryferyjnych, bez podważania integralności i spójności wspólnotowego porządku prawnego, w tym dla rynku wewnętrznego i wspólnych polityk.

3. Szczególne zasady stowarzyszania określone w części czwartej niniejszego Traktatu stosują się do krajów i terytoriów zamorskich, których lista zawarta jest w Załączniku II do niniejszego Traktatu.

Niniejszy Traktat nie ma zastosowania do krajów i terytoriów zamorskich utrzymujących szczególne stosunki ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, które nie są umieszczone na wymienionej liście.

4. Postanowienia niniejszego Traktatu stosują się do terytoriów europejskich, za których stosunki zewnętrzne odpowiedzialne jest Państwo Członkowskie.

5. Postanowienia niniejszego Traktatu stosują się do Wysp Alandzkich, zgodnie z postanowieniami Protokołu nr 2 do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji.

6. Na zasadzie odstępstwa od ustępów poprzednich:

a) niniejszy Traktat nie ma zastosowania do Wysp Owczych;

b) niniejszy Traktat nie ma zastosowania do stref suwerennych Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na Cyprze;

c) niniejszy Traktat stosuje się do wysp Kanału La Manche i Wyspy Man tylko w zakresie niezbędnym do zapewnienia stosowania ustaleń dotyczących tych wysp, zawartych w traktacie dotyczącym przystąpienia nowych Państw Członkowskich do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej oraz Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej podpisanym 22 stycznia 1972 roku.

ARTYKUŁ 300 (dawny artykuł 228)

1. W przypadku, gdy postanowienia niniejszego Traktatu przewidują zawarcie umów między Wspólnotą a jednym lub większą liczbą państw albo organizacji międzynarodowych, Komisja przedstawia zalecenie Radzie, która ją upoważnia do rozpoczęcia niezbędnych rokowań. Komisja prowadzi rokowania w konsultacji ze specjalnymi komitetami wyznaczonymi przez Radę w celu wsparcia jej w tym zadaniu i w ramach dyrektyw, jakie Rada może do niej kierować.

W wykonywaniu uprawnień przyznanych jej niniejszym ustępem Rada stanowi większością kwalifikowaną, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ustępie 2 pierwszy akapit, w których Rada stanowi jednogłośnie.

2. Z zastrzeżeniem uprawnień przyznanych Komisji w tej dziedzinie, o podpisaniu, któremu może towarzyszyć decyzja o tymczasowym stosowaniu przed wejściem w życie, jak również o zawarciu umów decyduje Rada, stanowiąca większością kwalifikowaną na wniosek Komisji. Rada stanowi jednomyślnie, gdy umowa dotyczy dziedziny, w której do przyjęcia przepisów wewnętrznych wymagana jest jednomyślność, jak również, gdy chodzi o umowy określone w artykule 310.

Na zasadzie odstępstwa od reguł ustępu 3, te same procedury mają zastosowanie do decyzji o zawieszeniu stosowania umowy, jak również do ustalenia stanowisk, które mają być zajęte w imieniu Wspólnoty w organie stworzonym przez umowę opartą na artykule 310, gdy organ ma przyjąć decyzje mające skutki prawne, z wyjątkiem decyzji uzupełniających lub zmieniających ramy instytucjonalne umowy.

Parlament Europejski jest natychmiast i w pełni informowany o każdej decyzji podjętej na mocy niniejszego ustępu, dotyczącej tymczasowego stosowania lub zawieszenia umów lub ustalenia stanowiska wspólnotowego w organie stworzonym przez umowę opartą na artykule 310.

3. Rada zawiera umowy po konsultacji z Parlamentem Europejskim, z wyjątkiem umów określonych w artykule 133 ustęp 3, włączając w to przypadki, gdy umowa dotyczy dziedziny, w której do przyjęcia wewnętrznych

przepisów wymagana jest procedura określona w artykule 251 lub określona w artykule 252. Parlament Europejski wyraża swoją opinię w terminie, który może ustalić Rada, stosownie do pilności sprawy. W przypadku braku opinii w tym terminie, Rada może stanowić samodzielnie.

Na zasadzie odstępstwa od postanowień poprzedniego akapitu, umowy określone w artykule 310, inne umowy, które tworzą specyficzne ramy instytucjonalne poprzez organizację procedur współpracy, umowy mające odczuwalne implikacje budżetowe dla Wspólnoty oraz umowy powodujące zmianę aktu przyjętego według procedury określonej w artykule 251 są zawierane po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

Rada i Parlament Europejski mogą, w pilnych przypadkach, uzgodnić termin wyrażenia zgody.

4. Zawierając umowę Rada może, na zasadzie odstępstwa od ustępu 2, upoważnić Komisję do zatwierdzania poprawek w imieniu Wspólnoty, gdy umowa przewiduje, że poprawki te powinny być przyjęte według procedury uproszczonej lub przez organ stworzony przez tę umowę; Rada może dołączyć do takiego upoważnienia pewne warunki specyficzne.

5. W przypadku, gdy Rada zamierza zawrzeć umowę zmieniającą niniejszy Traktat, zmiany takie powinny być najpierw przyjęte zgodnie z procedurą określoną w **klauzuli 92 Podstawowego Traktatu** (artykule 48 Traktatu o Unii Europejskiej).

6. Rada, Komisja lub Państwo Członkowskie mogą zasięgać opinii Trybunału Sprawiedliwości w sprawie zgodności przewidywanej umowy z postanowieniami niniejszego Traktatu. Jeżeli opinia Trybunału Sprawiedliwości jest negatywna, umowa może wejść w życie wyłącznie na warunkach określonych w artykule 48 Traktatu o Unii Europejskiej.

7. Umowy zawarte zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym artykule wiążą instytucje Wspólnoty oraz Państwa Członkowskie.

ARTYKUŁ 301 (dawny artykuł 228a)

Jeżeli wspólne stanowisko lub wspólne działanie przyjęte na podstawie postanowień Traktatu o Unii Europejskiej dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa przewidują działanie Wspólnoty zmierzające do zerwania lub ograniczenia w części lub w całości stosunków gospodarczych z jednym lub większą liczbą państw trzecich, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną na wniosek Komisji, podejmuje niezbędne pilne środki.

ARTYKUŁ 302 (dawny artykuł 229)

Komisja jest zobowiązana zapewnić utrzymanie wszelkich właściwych stosunków z organami Organizacji Narodów Zjednoczonych i jej organizacjami wyspecjalizowanymi.

Komisja utrzymuje także właściwe stosunki ze wszystkimi organizacjami międzynarodowymi.

ARTYKUŁ 303 (dawny artykuł 230)

Wspólnota ustanawia wszelkie właściwe formy współpracy z Radą Europy.

ARTYKUŁ 304 (dawny artykuł 23a)

Wspólnota ustanawia ścisłą współpracę z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju; szczegóły tej współpracy są ustalane za wspólnym porozumieniem.

ARTYKUŁ 305 (dawny artykuł 232)

1. Postanowienia niniejszego Traktatu nie zmieniają postanowień Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali, zwłaszcza jeżeli chodzi o prawa i obowiązki Państw Członkowskich, kompetencje instytucji tej Wspólnoty oraz ustalonych przez ten Traktat reguł funkcjonowania wspólnego rynku węgla i stali.

2. Postanowienia niniejszego Traktatu nie stanowią odstępstwa od postanowień Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej.

ARTYKUŁ 306 (dawny artykuł 233)

Postanowienia niniejszego Traktatu nie wykluczają istnienia lub powstania związków regionalnych między Belgią i Luksemburgiem, jak również między Belgią, Luksemburgiem i Holandią, w zakresie, w jakim cele tych związków regionalnych nie są osiągnięte w zastosowaniu niniejszego Traktatu.

ARTYKUŁ 307 (dawny artykuł 234)

Prawa i obowiązki wynikające z umów zawartych przed 1 stycznia 1958 roku lub, wobec Państw przystępujących, przed datą ich przystąpienia, między jednym lub większą liczbą Państw Członkowskich z jednej strony, a jednym lub większą liczbą państw trzecich z drugiej strony, nie są naruszone postanowieniami niniejszego Traktatu.

W zakresie, w jakim umowy te nie są zgodne z niniejszym Traktatem, dane Państwo lub Państwa Członkowskie stosują wszelkie właściwe środki w celu wyeliminowania stwierdzonych niezgodności. W razie potrzeby Państwa Członkowskie udzielają sobie wzajemnie pomocy dla osiągnięcia tego celu i w odpowiednim przypadku przyjmują wspólną postawę.

W stosowaniu umów, o których mowa w pierwszym akapicie, Państwa Członkowskie uwzględniają fakt, że korzyści uzgodnione w niniejszym Traktacie przez każde Państwo Członkowskie wiążą się integralnie z ustanowieniem Wspólnoty i z tego tytułu są nierozdzielnie związane ze stworzeniem wspólnych instytucji, powierzeniem im kompetencji i przyznaniem takich samych korzyści przez wszystkie pozostałe Państwa Członkowskie.

ARTYKUŁ 308 (dawny artykuł 235)

Jeżeli działanie Wspólnoty okaże się niezbędne do osiągnięcia, w ramach funkcjonowania wspólnego rynku, jednego z celów Wspólnoty, a niniejszy Traktat nie przewidział kompetencji do działania wymaganego w tym celu, Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, podejmuje właściwe działania.

Artykuł 309 (dawny artykuł 236)

1. Jeżeli zdecydowano o zawieszeniu prawa do głosowania przedstawiciela rządu Państwa Członkowskiego, zgodnie z **klauzulą 91 ustęp 2 Podstawowego Traktatu** (artykułem 7 ustęp 2) Traktatu o Unii Europejskiej, prawo to jest również zawieszane w odniesieniu do niniejszego Traktatu.

2. Poza tym, jeżeli istnienie poważnego i stałego naruszenia przez Państwo Członkowskie zasad wyrażonych w **klauzuli 2 ustęp 1 Podstawowego Traktatu** (artykule 6 ustęp 1 Traktatu o Unii Europejskiej) stwierdzono zgodnie z **klauzulą 91 ustęp 1 Podstawowego Traktatu** (artykułem 7 ustęp 1 wymienionego Traktatu), Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zdecydować o zawieszeniu niektórych praw wynikających ze stosowania niniejszego Traktatu dla tego Państwa Członkowskiego. Rada uwzględni przy tym możliwe skutki takiego zawieszenia dla praw i zobowiązań osób fizycznych i prawnych.

Zobowiązania, które ciążyą na takim Państwie Członkowskim na mocy niniejszego Traktatu pozostają w każdym razie wiążące dla tego Państwa.

3. Rada może następnie, stanowiąc większością kwalifikowaną, zdecydować o zmianie lub uchyleniu środków podjętych na podstawie ustępu 2, w przypadku zmiany sytuacji, która doprowadziła do ich ustanowienia.

4. Podejmując decyzje przewidziane w ustępach 2 i 3, Rada stanowi nie biorąc pod uwagę głosów przedstawiciela rządu danego Państwa Członkowskiego. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 205 ustęp 2, większość kwalifikowana jest określona według takiej samej proporcji rozłożonych głosów danych członków Rady, jak ustalony w artykule 205 ustęp 2.

Niniejszy ustęp stosuje się również w przypadku zawieszenia prawa do głosowania zgodnie z ustępem 1. W tych przypadkach decyzja wymagająca jednomyślności podejmowana jest bez głosu przedstawiciela rządu danego Państwa Członkowskiego.

ARTYKUŁ 310 (dawny artykuł 238)

Zastępuje się klauzulą 89 Podstawowego Traktatu.

ARTYKUŁ 311 (dawny artykuł 239)

Protokoły załączone do niniejszego Traktatu za wspólnym porozumieniem Państw Członkowskich stanowią jego integralną część.

ARTYKUŁ 312 (dawny artykuł 240)

Niniejszy Traktat zostaje zawarty na czas nieograniczony.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ 313 (dawny artykuł 247)

Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządowi Republiki Włoskiej.

Niniejszy Traktat wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu do depozytu dokumentu ratyfikacji przez Państwo-Sygnatariusza, które jako ostatnie spełni tę formalność. Jeżeli jednak złożenie to ma miejsce w okresie krótszym niż 15 dni przed rozpoczęciem następnego miesiąca, wejście w życie Traktatu jest odłożone do pierwszego dnia drugiego miesiąca po dacie złożenia do depozytu.

ARTYKUŁ 314 (dawny artykuł 248)

Niniejszy Traktat został sporządzony w jednym oryginalnym egzemplarzu w językach francuskim, niderlandzkim, niemieckim i włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne. Zostaje on złożony do depozytu w archiwum Rządu Republiki Włoskiej, który przekaze uwierzytelniony odpis każdemu z rządów pozostałych Państw-Sygnatariuszy.

Na mocy Traktatów o przystąpieniu, teksty niniejszego Traktatu w językach angielskim, duńskim, fińskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, portugalskim i szwedzkim są również autentyczne.

W DOWÓD CZEGO niżej wymienieni pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem.

Sporządzono w ...

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK I¹⁷⁷

Lista odnosząca się do artykułu 32 Traktatu.

...

ZAŁĄCZNIK II¹⁷⁸

KRAJE I TERYTORIA ZAMORSKIE

Do których stosuje się postanowienia tytułu czwartego Traktatu.

¹⁷⁷ Nie powielony.

¹⁷⁸ Nie powielony.